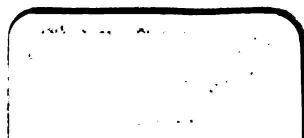

600028193T

A.S.ASHBEE

OCCIDUS IN METAM
DULCIA NON MERUIT QUI NON GUSTAVIT AMARA

HENDRIK SCHIMS DICHTTAFERELEN,

Bestaende in

HOFGEDICHTEN, ZINNEBEELDEN, EN ZEDEZANGEN.

Te MAESSLUIS,
By HENDRIK VAN DAMME, JANSZOON,
Boekverkooper. 1737.

BODLEIAN
LIBRARY

OPDRAGT

Aen den Wel-Edelen

HERE EN Mr.

WILLEM VLAERDINGERWOUT

Heer van Noordscherwout,

Hoogheemraet van 't groot waterschap van Woerde, &c. &c. &c.

U ik op uwe gulle gunst,
En deugt, ô Noordscherwout, my veilig durf vertrouwen,

O P D R A G T.

Zal ik, ô Minnaer van de kunst!
Een' tempel in myn borst voor uw verdiensten bouwen.
Nu durf ik met een blank gemoet,
Al zit gy in een' zwarm verward van bezigheden,
Door uwe Vrientschap teêr begroet,
U eren, en uw' lof in maetgezang ontleden.
Nu durf ik, door die gunst geleit,
De bloemen van myn kunst aen uw vernuft toewyen,
Dewyl gy uit genegentheit
Myn dichtpenseel waerdeert en woordenschilderyen.
Nu durf ik, wen ge op Havezicht
Den rechten smaek geniet van 't zalig buitenleven,
Aen uwe heuscheit duur verplicht,
Een print van 't Paradys en 't ryk des hemels geven.
Nu node ik u op Koningsrust,
Alwaer de Vrede heerscht in 't loof der hofpriëelen,

En

En zich myn Koning bly verlust,
Om daer uw fyn gehoor te stichten, en te strelen.
Nu lust het my met meerder vreugt
Myn nedrig Zinnebeelt met letterloof te sieren,
En 't hooft te dekken van de Deugt
Met ene starrekroon en Paradyslaurieren.
Nu grim ik d' Ondeugt lelyk aen,
En gispe, en slepe, en sleur, de hinkende gebreken,
Die ons met scharpe prikkels slaen
Van vinnig naberou, en als een adder steken.
Gewaerdigt ge u, ô Noordscherwout!
Wen 't Heemraetschap u heeft voor luttel tyts ontslagen,
U d' edle Vierschaer ledig houd,
Men u, ô Vraegbaek van het Recht, verschoont van vragen,
Te luistren naer myn heesche lier?

OPDRAGT.

Dan zal ik moediger dan oit het hooft verheffen,
En, aengeblazen door het vier
Der Vrientschap, 't zoet vermaek van uwe gunst beseffen.
Dan zal ik wenschen dat gy lang,
Met uwe Wederhelf, tot eer en staet verheven,
Verlieft op keur- en kunstgezang,
Gezegent, en gezont, in 's hemels gunst moogt leven.

HENDRIK SCHIM.

VOORREDEN.

K hebbe altyt een byzonder genoegen geschept in de beschouwing en overdenking van het Lantleven, en geoordeelt dat indien 'er naer den val noch enig kenmerk van het aerdsche Paradys was overgebleven, zich dit nergens anders dan in de welgeregelde en vermakelyke Lusthoven vertoonde; en dit is de reden waerom ik, verquikt en gestreelt door de nette plantaedje, 't ruischen der bomen, 't gezang der vogelen, diepe lantgezichten, en hondert andere verrukkende bekoorlykheden, heb willen bezoeken, of ik in staet ware om ene schetse van dien gulden en aengenamen tyt te ontwerpen.

Koningsrust, en Havezicht, twe vermakelyke Lustplaetsen, 't ene gelegen aen de Westgaeg, een groot half uur buiten Maessluis, 't ander onder den rook van Delfshaven, alwaer ik my meermalen heb mogen verlustigen, en enige voetstappen vond van den staet der onnozelheit, hebben mynen yver opgewekt, en myn dichtpenseel gelegenheit gegeven om verscheiden hofen

en veltsieraden af te schaduwen, en teffens de ware vreugde en ruste des gemoets, die in de diepste stilte hare woonplaets heeft verkozen in enen heldren dag te zetten. Zyn wy hier en daer een weinig van ons onderwerp afgeweken, wanneer ons de stoffe als met de hant daer heen geleide, 't geschiede met geen ander oogmerk dan om den geest, die, wanneer hy al te lang op ene zaek denkt, ligt vermoeit word, door de verandering der voorwerpen levendiger en wakkerder te houden; ene eigenschap die niet alleen aen den geest maer ook aen onze uitterlyke zinnen eigen is; en hierom hebben wy de meeste bloemen en vruchten die ons de milde Natuur niet in een, maer in verscheide saizoenen oplevert, wel eens op enen tyt en plaets, volgens ene dichtkunstige Vryheit, by elkander geschildert. *Hy*, namentlyk den *Dichter*, op dat ik de woorden des voortreffelyken Schryvers van den Engelschen Spectator, volgens de zinnelyke vertaling van den vernuftigen here P. Le Clercq, bezige in zyn 4de deel, bladz. 387. *Hy*, zegt hy, *mag alle schoonheden van Lente, Zomer en Herfst*

in

in zyne beschryving vereenigen, en het gantsche jaar iets doen bybrengen om dezelve bevalliger te maaken voor de verbeelding zyner Leezeren. Zyne Roozelaars, Jasmynen en Kamperfoeli moogen op den zelven tydt bloeyen, en zyne bedden te gelyk versiert zyn met Hyacinten, Lelyen en Afrikaanen: zyne aart is niet bepaalt aan eene byzondere soort van planten, maar zy is bequaam om zoo wel Myrt als Eykeboomen voort te brengen, en om gewassen van alle luchtstreeken en van alle oorden der waareldt te queeken. Oranjeboomen mogen by hem in het wilde wassen, men mag de Myrrhe op alle haagen vinden; en schept hy vermaak in een welriekendt woudt van Nagel- en Kanneelboomen, mag hy de zonne gebieden dat zy haare warmte verdubbele om het te doen voortkoomen. Indien alle deeze voordeelen noch geene vermaakelyke vertooning konnen uitleveren kan hy verscheide nieuwe soorten van bloemen scheppen van aangenaamer geur en schoonder verwen dan die in de tuinen van vrou natuur groeyen. Het luchtmuzyk zyner vogelen mag zoo streelendt en zoo verrukkendt zyn als hem goedtdunkt, en zyne bosschen zoo dik en zoo schaduwryk als hem

** *behaagt.*

behaagt. Een ruim en uitgestrekt gezicht kost hem niet meer dan een ander dat bepaalt is, en hy kan zyne Watervallen zoo gemakkelyk doen nederstorten van eene hoogte van hondert roeden als van vyftig voeten. Hy heeft de winden onder zyn gebiedt, en hy vermag den loop der stroomen wenden werwaart hy wil: hy kan in een oogenblik alle rivieren hoe recht van loop in bochtige Meanders herscheppen, om de verbeelding des te meer te bekooren. Met een woordt hy heeft de beschikking over de natuur in zyne handen, en hy kan haar alle bevalligheden byzetten, die hy wil, als hy haar maar niet te gedrochtelyk hervormt, en tot ongerymtheden vervalle door eene al te groote begeerte om uit te munten. Treffelyke woorden voorwaer, en teffens een schoon tafereel van het zalig Lantleven, alwaer alle bekoorlykheden, die men zoude kunnen bedenken, samenvloeien; *want ik zoude het geen misdaet achten indien ik zo veel begaefstheden bezat* (op dat ik met weinig verandering de fraje woorden van Dr. Lucas in zyne voorreden over 't onderzoek van 's menschen gelukzaligheit, overneme,) *om het onderwerp myner stoffe*

se

se te schakeeren met allerlei bedenkingen, sieraden, en geestige invallen, die als zo vele verschieten voorkomen, en teffens vermaken en stichten; Godts voorbeelt in het grote werk der Scheppinge zoude deze vryheit zelf billiken, gemerkt hy zo wel bladen en bloemen, als kruiden en vruchten geschapen heeft; en uit de verschillende gedaentens koleuren, en schoonheden waer mede hy theelal versiert heeft, is niet duister af te leiden dat hy niet alleen voorraet verzorgt heeft om den lust en trek, maer ook om de zinnelykheden zyner schepselen te voldoen.

Maer indien iemant uwer belust ware zich in ene stoffe van ernstiger bespiegelingen te vermaken, durven wy u tot de beschouwing onzer Zinnebeelden uitnodigen, alwaer gy in ene sprekende schildery zult gewaer worden hoe het kristelyk *Berou*, met ene enkle traen, in den gelove gestort, en gemengt met Kristus offerbloet, Godts gerechtigheit ontwapent, en ons in zyne gemeenschap inleit. Daer zult gy zien hoe ene oprechte *Belydenis* onzer euveldaden ons met Godt bevredigt, en oorzaek wort dat Godt, verzoent door zynen Zone, ons

 toe-

toeroept: *Uwe zonden zyn vergeven.* Daer zal de *Bekeering*, haren dwaelweg verlatende, en tot Godt wederkerende, den hemel in het oog, en Kristus in het hart houden, de werelt met voeten treden, Godts voorbeelt trachten naer te volgen, en hem met gene geblankette heiligheit en uitterlyke vertoning van godtsvrucht, maer in geest en waerheit dienen, overtuigt zynde dat voor die groote Hartekenner onze allerverborgenste deugden zo kenbaer zyn als of die met een strael van de zon voor ons voorhooft geschildert stonden. Daer zal de *quade Begeerlykheit*, wier armen joken om alles te omvademen, met ene mismaekte gedaente te voorschyn komen om u van die verslindende harpy af te schrikken, die het schrander *Hooft*, elders sprekende van de Spaensche heersch- en geltzucht, op deze wyze afmaelt: *Want zo hol een gulzigheit om alles in te slokken, die wyder gaept dan Sicilien van Goa, dan Goa van Mexiko leit, die 't gereten Italien knaegt met de tanden, daer het vleesch des onnozelen Indiaens noch tusschen zit zal zich met geen brok als Neêrlant laten stoppen, maer gansch Kristenryk zo* Godt.

Godt het niet keert, ja den ganschen aerdkloot door de kaken jagen, en vragen of 'er niet meer is. Daer zal de *goede Begeerlykheit*, de aerdsche goederen, in vergelyking der hemelsche, verachtende, hongren naer Godts gerechtigheit, en als ene vermoeide hinde dorsten naer de Fontein des heils; daer zal de *Ballingschap*, bezielt met een stantvastig gemoet, over haer ongeluk zegepralen, en onder het opzicht van Godts voorzienigheit, over al haer vaderlant vinden. Daer zal men het wezentlyk onderscheit tusschen de *yfere* en *gulde Armoede* ontdekken, en zien hoe de *Belediging*, bezig zynde om een ander te quetsen, zich zelf de grootste wonden geeft; daer zal de *Bevalligheit*, de bloem en ziel der schoonheit, hare bekoorlykheden ten toon spreiden; de *Bescheidenheit*, die enen groten luister aen alle goede hoedanigheden byzet, hare daden trachten te schikken naer de rede, en tonen dat zy hare hoop op enen andren grontslag boud dan het *ydel Betrouwen.*

De vyf Zedezangen, die op onze Zinnebeelden volgen, zyn getrokken uit Jezus Sirach, een boek vervult

met gulde leerregels en zedeleſſen. Het Eerſte Gezang, zynde ene uitbreiding van het zeventiende Hooftdeel, vertoont de voortreffelykheden waer mede den menſch voor den val beſchonken was, en hoe hy, van de rechte heirbaen der deugt afgeweken, weder, door Godts genade herſtelt, wort aengemoedigt om in weerwil der zonden, zich in Godt te verluſtigen. Het Twede Gezang verklaert het zesde Hooftdeel, en ſchetſt aen d'ene zyde af het wezentlyk onderſcheit tuſſchen een' geveinsden en een' oprechten vrient, en leert ons dat de Vrientſchap beſtaet in ene volmaekte vereniging der gemoederen, door verdienſten en deugt gevormt, en beveſtigt door overeenkomſt der zeden, en geeſt aen d'andre zyde ene ſchone print van de Wysheit, en d'aengename vruchten die zy voortbrengt. Even gelyk het Derde Gezang, dat ene verhandeling is van het eerſte Hooftdeel, met levendige verven afſchildert, hoedanig de Wysheit uit Godt, als d'oorſpronkelyke Bron der Wetenſchappen, geboren wort, en uit de wortel van de Vreze des Heren gelyk een palm en cederboom zich

ten

ten hemel verheft. Het Vierde en Vyfde Gezang die den zin openen van het eenentwintigste en zevende Hooftdeel van het zelfde Boek, vervatten in zich d'alleraengenaemste zedeplichten, en ademen niet anders dan ware Deugt en Godtsvrucht.

Dit zyn de stoffen, gunstige Lezer, dien wy U aenbieden; ontfang dezelve met zo veel genegentheit als uwe voorheen onze gewyde Gezangen hebt aengenomen; verschoon de drukfeilen, en vaer wel.

OP

OP DE HOFGEDICHTEN
KONINGSRUST en HAVEZICHT,

Van myn Zoon

HENDRIK SCHIM;

Aen hunne Landheeren.

O Koning, die op Koningsrust,
U door uw Oom van Wyn geschonken,
Natuur, en Kunst, ziet heerlyk pronken,
Daer gy de Blanke Gaegnimf kust!
En gy, ó Bloem van Themis zoonen,
ô Willem, Heer van Noordscherwout,
Die Havezicht, met lust beschoud,
Daer dichtlaurieren u bekroonen!
Duld desen weêrgalm, by den lof,
Op 't zalig Land- en Buitenleven,
U door myn waerden Zoon gegeven,
Daer ge elk houd open disch, en hof.

Gy

Gy Heeren die in uw prieëlen,
In 't outste leven op het land,
U ziet een Paradys geplant,
Wiens vruchten aen de telgen speelen,
Die u bekoorlyk lachen aen,
Wen ge in de frissche en koele lommer,
In 't vreedzaem leven vry van kommer,
De Zon ziet op en onder gaen;
Wen ge onder uw geschoore dreeven,
Een schets der edle gouteeu ziet,
Natuur en Kunst, in 't flaeu verschiet,
En voorgrond u genoegen geven,
Terwyl ze u leerzaem groot gemoed
En uwen schrandren geest verrukken,
Als gy moogd wellustvruchten plukken,
En eenen hoorn van overvloed
Ziet omgekeert mildaedig gieten
Door d'edle Welvaert in uw' schoot,
En gy door haere gunst genood
Bly zwemd in volle zegenvlieten.
Ja, d'alles voedende Natuur,
Die gaet ten rei door jaersaizoenen,
Doe ieders hof en bloemperk groenen,
Door dou, en 't koestrend zonnevuur.

***

Een

Een Lentevlugt van Nachtegalen,
Uit uw belommert bladerkoor,
Gaet zang- en hofgezinden voor,
Om 't hart in blydschap op te haelen,
Terwyl ge u elk met Wysheit voed,
En Deugd en aengename zeden,
Waer 's Hemels Koningin, de Reden
U volgd met haer' doorluchten stoet.
Meceenen van de Zanggodinnen,
Die op het land een zangberg sticht,
Ja Pindus zangrei hoog verplicht,
Die noopende om den prys te winnen;
De blydschap die uit weldoen spruit,
Daer 't Hoogste Goet door werd genooten,
Doe uwe heilvreugd steets vergrooten,
Uw levensdagen in en uit;
Het zy ge lelien en rozen
Ziet bly schakeeren in den krans
Der Morgezon, die ryk van glans
Komt lieflyk als de Lente blozen:
Of 't zy ge 's nachts de zilvre Maen,
Aen 't blaeuwe stargewelf verheeven,
Haer bolrond webbe ziet volweeven,
Of, scheering vind, nog inslag draen.

Die

Die groote wiſſelvalligheeden
Van dit bekoorlyk Zinnebeeld,
Daer 's Werelts ydelheit in ſpeeld,
Doen 't ondermaenſche u ſchier vertreeden.
Hier leert gy ook hoe 't licht der zon,
Dat zoo veel eeuwen heeft geſcheenen,
Geen ſtralen hoevende te leenen,
Afbeeld de volle Godtheisbron,
Den Eeuwiglevende in zig zelven,
Wiens Wysheit, in zyn Vreederaet,
Zig met zyn Deugden heeft verzaed,
Voor Maen, en Zon, en Stargewelven.
Dat in uw Hoven vygenboom,
En edlen wynſtok tierig bloeien;
Dat uwe beemden overvloeien
Van zoeten hooning, melk, en room,
Als ge onder 't groene loof der linden
Vrugtboomen, taxis, en uw haeg,
Zult in de ſpiegelbeek der Gaeg,
En zuivre Schie, verdubbeld vinden.
Gy door geen eigeliefde blind,
Schoon ge in een vlied u beeld by d'elzen
Beſchout, poogt nooit uw ſchaeu te omhelzen,
Dewyl ge 't Beeld der Godtheit mind.

Geniet uw gantsche levensjaeren,
Begaefde Heeren, d'eelste vreugd,
Gebooren uit de bron der deugd,
En wat de goude citersnaeren
Uw wenschten van myn' waerden Zoon,
Die iders lusthof heeft bezongen,
Niet zonder roem van Dichters tongen
Die stryden om de lauwerkroon.
Daelde ooit den Hemel neer op de aerde
In een verrukkend Zinnebeeld,
Daer 's Menschen hoogste goed in speeld
In 't volgenot van hooge waerde?
't Was in een vrugtbren wellust hof,
Met hagen, manteling, en beken
Omringt, en ruime klaverstreeken;
Al weergalooze Dichters stof,
Wier Lier geen grenzen vind nog paelen,
Maer zig verliest in 't ruime veld,
Ja wellust in verschieten teld,
Die 't fyn Natuurpenceel komt maelen,
Daer Dicht- daer Schilderkunst voor zwigt,
Hoe vondenryk in beeldespraken,
Die lieflyk stichten, en vermaeken,
Waer Hoftafreelen zien het licht.

Op!

Op! Hofgezinde kunstgenooten,
  Die aen het Y, of aen de Maes,
  Gewekt word door het ſtroomgeraes,
Helpt deze Hoven bly vergrooten.
  'k Zie Okkenburg van Weſterbaen,
En Huigens Hofwyk, dan haeſt wyken;
Ja Zorgvlied zal de vlag ſchier ſtryken,
  Hoe hoog hun Dichters hieven aen,
Hoe zoet elk ſpeelen mogt, en weiden,
  In Zinnebeelden ryk van lof,
  Om door verheven zedenſtof,
Naer 't Paradys ons op te leiden.

PIETER SCHIM.

INHOUT EN BLATWYZER
der
DICHTTAFERELEN.

ZINNEBEELDEN.

ZEDEZANGEN UIT JEZUS SIRACH.

KONINGSRUST.

KONINGSRUST.

LUSTPLAETS

Van den HERE

GERRIT ALEWYNSE CONINCK.

HET EERSTE BOEK.

PArel van de jaerſaizoenen,
Friſſe Lente, kroon der mei,
Doe de versontlate wei
Op uw' zoelen adem groenen,
Blaes violen uit uw' mont,
Weef gekleurde bloemtapeten,
Laet de bomen balſem zweten,
Druip van zegen, wil den gront
Met een dons van kruiden dekken,
Schilder Koningsruſt voor al
Als een luſtig rozendal,
Dan zult gy myn citer wekken,
Dan waerdeer ik 's Konings wyk,
Als een print van 't Hemelryk.

Hemel! 'k zie die blyde tyden;
'k Zie die prille jeugt van 't jaer
Met een' mirthenkrans op 't hair
Op haer wielen herwaerts ryden,
Hoe de bloemen opgeſiert
't Hooft verheffen voor myn voeten,
Hunnen nieuwen Koning groeten,
Hoe het juichent pluimgediert,
In de groenbekranſte bomen
Met zyn vlerken klapt, en ſpringt,
En zyn' Koning welkom zingt,
By 't geruiſch der blanke ſtromen,
Waer de luiſtrende Eenzaemheit
In de ſtilte zich vermeit.

Koningsruſt, waer ik voordezen
't Zalig Eden zag verbeelt,
Dat noch voor myne ogen ſpeelt,
Zal van daeg myn Zangberg wezen,
't Helder vloeient kriſtalyn
Van zyn vyvers wekt myn' yver,
Spant myn ſlappe ſnaren ſtyver,
Zal myn zilvren hoefbron zyn;
Ja den rykbegaefden Koning,
Die in diepe ruſt regeert,
Ieder met zyn vrientſchap eert,
Open hof houd in zyn Woning,
Die uit gunſt myn geeſt verlicht,
Wy ik toe dit Liergedicht.

Waer

Waer zal ik uw' lof beginnen,
O Bekoorlyk Koningsrust,
Middelpunt van heil en lust,
Aertig Doolhof voor de zinnen?
Hoe zal ik uw pracht ontleên?
Vreugtwarande die uw lommer
Weigert aen den bleken kommer!
Open my uw heerlykheen!
Ruſtprieël, dat met uw bladen,
't Hooft van uwen Koning dekt,
Zeilsteen die zyn harte trekt,
Wys my toch de rechte paden
Waer Natuur, met palm gekroont,
Haer' verborgen ſchat vertoont.

Boomgaert waer de goude vruchten
Blinken onder 't ſomber groen!
Herberg van het zoet ſaizoen!
Schuilplaets van de zoele luchten!
Waer de Winden ſnel van vlugt
Op bedaeude rozen azen,
Bloeſſems aen de bomen blazen,
Of hun vlerken in de lucht
Vrolyk weten uit te ſpreien,
't Loof doen rinklen door de ſtreek,
't Nat doen danſen in de beek,
Door den Lusthof ſpelemeien,
En ſtaeg dartlen met de blaên,
Die zich op die boert verſtaen.

Wyk, waer voor alle oorden wyken!
  Die van duizent geuren riekt,
  Die het licht, wanneer het kriekt,
Op een koets van gout ziet pryken.
  Weg bezaeit met rozenblaên!
Koor waer allerhande kelen
Keur en kunſt van liedren kwelen!
  Doe my toch den zin verſtaen
Van uwe uitgeleze tonen,
  Want ik moet, ai ſchenk me uw gunſt,
  Met de bloemen van myn kunſt
Myn' eerwaarden Koning kronen;
  Luſtig, Zangers, laet uw koor
  Wedergalmen, zingt my voor.

Ieder vogel viel aen 't zingen
  Met bekoorlyk hofmuzyk,
  Prees myn Konings Koninkryk
Met veel toonveranderingen:
  't Luiſterde al wat luiſtren kon:
't Klatrent loof der groene bomen,
't Welig water in de ſtromen,
  All' de biezen in de bron;
Al de laeuwe weſtewinden
  Lieten zich in 't paviljoen
  Van het luiſtrend lindengroen
In de diepſte ſtilte vinden,
  En de viſch ſtak op 't geluit
  Zachtjes 't hooft ten vyver uit.

Doch

Doch die heldre vogelstemmen
En hun zoete oneffenheen,
Net gesmolten onder een
Wist de Nachtegaal te stremmen,
Toen myn Zangvorst, uitgeleert
In doorluchte hemelwyzen,
't Orgel van zyn keel deet ryzen,
Door verrukking overheert
't Heil verhief van 't buitenleven:
Ja 'k verbeel' my dat zyn liet,
Voor geboomt, en hof, en vliet,
En myn' Koning opgeheven,
In het overlommert koor
My dus ketelde in het oor:

Zalig is hy die geweken
Uit de Stat en 't prachtig hof,
Onder geurig lindenlof,
Mag besnoeien zyn gebreken;
Die verheugt en vergenoegt
Allen woeker af wil snyen,
't Aengename Vee ziet dyen,
't Lant met eigen ossen ploegt,
Die geen vyant heeft te vrezen
Noch den schorren moorttrompet,
Op geen zee of draeikolk let,
In geen vierschaar hoeft te wezen,
Waer den Rechter wort gepaeit,
Die het heilig Recht verdraeit.

Die de Twedracht weet te schuwen,
En den bogen populier,
Met een' aengenamen zwier
Aen den wynstok uit kan huwen,
Die zyn bomen snoeit en ent,
Die zyn vette en magre koejen
In een bochtig dal hoort loejen,
Of, in 't prilste van de Lent',
Frissche rozen mag schakeren,
Aen de boorden van den vliet,
Honing in zyn kruiken giet,
Of 't onnozel vee mag scheren;
Somers in de schadu bukt,
En bewaesde pruimen plukt.

Zalig is hy die zyn hairen
Met een' bloemenkrans vergult
Wen de Herfst zyn schedel hult
Met geboge korenairen,
Versgeschudde peren eet,
Purpre druiven af mag snyden
Om ze aen zynen vrient te wyden,
En op 't malsche grastapeet
Zachtjes rust, wen 't vrolyk water
Van de steilte nederbruischt,
Langs bekoorlyke oevers ruischt,
Hem in slaep sust door 't geschater;
Wen 't gevogelt tiereliert
En rontom hem henen zwiert.

Die

Die met welbedaarde zinnen,
Wen het 's winters sneeut of vriest,
't Hoekje van den Haert verkiest,
Om zyn driften te overwinnen,
Of, belust op bezigheit,
Als de grage Lysters vliegen
Deze vogels wil bedriegen
In zyn strikken, vers gebreit.
Driemaal zälig Buitenleven!
Hoorn gevult met overvloet,
Die de ziel met wellust voet,
En gewenschte rust kunt geven,
Ei, verwerp de klanken niet,
Van myn vrolyk morgenliet!

Toen de vreugt van bosch en hoven,
'tVliegent Orgel, schel van tael,
d'Aengename Nachtegael
Die den wildzang kon verdoven,
'tZingen staekte, zong het Wout,
Zongen dus de Lustprieëlen,
Met veel ongelyke keelen:
Hemel! welk een eeuw van gout!
Welk een' wellust, daer de beken
Zich versmelten in den stroom,
Altyt zwanger gaen van room,
Daer de bómen honing leken,
Daer de vriendelyke mei
Gaet spanseren door de wei.

Zou

Zou men zulke gulde tyden,
Daer de ſtraf is onbekent,
Daer geen vrees wort ingeprent,
U, ô Gerard, niet benyden?
Neen: ik gunne u zulk een vreugt,
Zulk een zaligheit te aenſchouwen;
Want de lachende landdouwen
Zyn op uwe komſt verheugt.
Welkom roepen gras en bladen,
Bloem en bloeſſem. 't Lentſaizoen
Offert u het eerſte groen,
d' Eêlſte hof- en veltſieraden,
Verſch gevlochten tot een kroon,
En die ſtaet myn' Koning ſchoon.

Zo moeſt Rotterdam dan wyken,
Dat doorluchtig kooptoneel,
Dat gelyk een pronkjuweel
Mag in Hollants ſteden pryken;
Zo moeſt dan die grote ſtat,
Ryk van burgerkooppaleizen
Als een ſchadu henen deizen,
Nu u Koningsruſt een pad
Heeft geſtrooit met violieren;
Zo moeſt dan het ſtatsgewoel
Zwygen, nu de Ruſt uw ſtoel
Overlommert met laurieren,
Nu het heil dat u beſtraelt
Uit den hemel nederdaelt.

Ko-

Koningsrust, u zielverlangen,
'tGeen gy doopte naer uw' naem,
Groei en bloei dan door de Faem;
En indien myn liergezangen
Gunst genieten hier en daer
Zal 't met myn gezangen leven,
Zal 't op vele tongen zweven,
Zal 't, in 't prilste van het jaer,
Voor Arkadia niet wyken,
Of Adonis rozengaert,
Waer de Lente wondren baert;
Noch het zeil voor Tempe stryken,
Waer de bomen langs de paên,
Als versierde ruikers staen.

Hier zyn allerhande bloemen,
Bloemen die de Morgenstont
Overzilvert met zyn' mont,
Waer myn GERARD op mag roemen,
Bloemen die op ieder blad
Met verscheide verven pralen,
Waer myne ogen in verdwalen,
Bloemen fraei met gout bespat,
Die als starren duizent vonken
Spreiden door het bloemprieël,
Waer de Roos, dat hofjuweel,
Als een Koningin mag pronken,
Met een schitterende kroon,
Midden op haer' doornetroon.

'tSneeut hier bloemen, 't regent rozen,
Schoonder dan de Dageraet
Schildert in zyn goutgewaet,
Wen hy aen de kim komt blozen,
Rozen waer een offeraer
'tOfferbeest mê plag te ſieren,
Om een plechtig feeſt te vieren,
Rozen die men op het hair
Van de Lentemaegt mag drukken,
Wen ze, in 't quikſte van den mei,
Met de veltjeugt gaet ten rei,
Rozen die men af mag plukken
Voor een' Helt die zegepraelt,
En laurieren heeſt behaelt.

Bloeit, ô Bloemenſchilderyen!
Dat de geeſtige Natuur
Daer aen ſpill' haer' geeſt en vuur.
Vliegt, ai vliegt, ô honigbyen!
Op dit geurig Bloemperk aen,
Zuigt 'er uit den zoetſten honing,
Offert die weêr aen myn' Koning,
Stort die uit op rozenblaên
Als een' aengenamen regen,
Vliegt al brommende om hem heen,
Overſchaduwt zyne treên,
Dankt hem voor den milden zegen
Dien gy uit de bloemen puurt,
Die in uwe raten duurt.

Maer,

Maer, ô Honigrentenieren!
  Wilt, ai wilt, wen u de smaek
  Ketelt met een zacht vermaek,
Uwen lust toch wat bestieren:
  Zuigt, ai zuigt u toch niet moê,
Wil u niet aen 't zoet vergapen,
's Avonts gaen de bloemen slapen
  En zy sluiten d' oogjes toe
Met hunne uitgespreide bladen:
  Vlied toch, want de gulzigheit,
  Die alrê haer netten spreit,
Zou u, eer gy 't weet, verraden:
  Zeker, wen de bloem zich sluit,
  Komt ge 'er nimmer levend uit.

Nu het Speelhuis opgetreden
  Dat alrê geopent staet,
  Om het schone veltsieraet
In zyn heerlykheit te ontleden;
  Maer al hing myn poëzy
Aen malkaêr van versche rozen,
Lelyen en tydelozen,
  Zou 'k die lantschapschildery
Naulyx naer heur waerde malen:
  Vaer dan wel fluwele wei
  Met uw zinnelyk livrei:
Dat het gout der zonnestralen,
  In dit malsche jaersaizoen
  Vriendlyk blinke op 't lachent groen.

Of gedoogt ge, ô Hof der Hoven,
  Dat ik in uw prachtig kleet
  Weef dit bloemryk velttapeet?
Of dat ik de Gaeg mag loven
  Die voorby uw Speelhuis vloeit,
Waer de bomen zich in hullen
Eer hun glaze golfjes krullen,
  Waer de visschen onvermoeit
Aertig beuitelen en springen?
  Ja, de vreugt die ik geniet
  Langs de zomen van den vliet
En meer veltbespiegelingen
  Op de gladgevloerde paên,
  Ziet gy met vernoegen aen.

Weid dan heen nieusgierige ogen
  Door dit ongemeten ront;
  Langs dien groenbewasschen gront;
Roeit door 'shemels blaeuwe bogen:
  Wilt uw uitgestrekt gezicht
In de ruimte niet beperken?
Zweest op d'uitgebreide vlerken
  Van verbeelding door het licht
Der verreze zonnestralen;
  Dus wort best myn geest gestreelt,
  d'Edle vryheit afgebeelt,
Die zich noit in enge palen
  Laet besluiten in haer vlucht,
  Wen zy heenvliegt door de lucht.

Weid

Weid dan heen nieusgierige ogen
  In de ruwe deftigheit,
  Overal met kunst verspreit,
Die den geest houd opgetogen:
  'k Zag noit dieper veltverschiet,
Dat verward schynt en verwildert,
Kunstiger in 't ruim geschildert:
  Bomen, beemden, vee, en vliet,
Alles red zich hier volkomen,
  Alles houd zyn rechte verf,
  Bloeit met luister op zyn erf;
Zie hoe Maeslant uit de bomen,
  Dat veel steên en dorpen spyst,
  Midden uit de beemden ryst.

Maer waer is Maessluis gebleven,
  Maeslants grote nagebuur,
  Dat zyn torens t'aller uur,
Naer den hemel houd verheven;
  Hoe, Maessluis, myn lust en vreugt!
Wellust van myn levensjaren!
Blyschap van myn citersnaren!
  Tedre queekschool van myn jeugt!
Herberg van myn gade en kinderen!
  Oeffenperk der redery!
  Hoe, Maessluis, ontwykt ge my?
Wilt ge dan myn vreugt verminderen?
  Kom, verberg u toch niet meer,
  Lach my aen gelyk wel eer.

Maer waer mag ik toch van dromen?
'k Zie al wie myn vreugt bestryt,
My dit zoet vermaek benyt,
't Zyn die hooggetopte bomen,
Die daer aen myn rechtehant
Overlommeren die Woning;
Dees misgunnen my, ô Koning,
Dat ik naer myn Vaderlant
Myn gezicht laet spelenvaren:
Dacht ik immer, neen-ô neen,
Dat hier d' Afgunst oit verscheen
In de rinkelende blaren,
Daer het vreedzaem meisaizoen
Gaerne huisvest in uw groen?

Mag ik u dan niet beschouwen,
ô Maessluis, dan in een stip,
In een eng en kleen begrip?
'k Wensch nochtans dat uw gebouwen
Mogen ryzen naer 't gewelf,
Dat uw Visschery mag bloejen,
Dat uw Koopmanschappen groejen;
Dat gy nimmermeer u zelf
In uw grootheit moogt vergeten,
Dat de Welvaert u bekroon
En veel vredeolyven toon,
Dat de Voorspoet, neergezeten
Onder zynen vygeboom,
Eeuwig juiche aen uwen stroom.

En

En gy Briel, die, grys van hairen,
  Me aenlacht in een vergezicht,
  Als een heldre baek uw licht
Over d'ongemiete baren
  Uitspreit, en gelyk een ster
Voor de Zeevaerdy blyft schynen,
Wen de dagtoorts wil verdwynen,
  't Zeilent mastenbosch van ver
Lokt om aen uw reê te landen!
  U begroet en eer ik mê
  Om dat gy, wanneer de zee
Dol en driftig slaet aen 't branden,
  d'Onmacht door uw' yver red,
  En uw haven open zet.

Hoe! zoude ik u niet vereren,
  Daer gy als een Amazoon
  Met ene edle stevenkroon
Helt Lumei zaegt triomferen,
  Die manhaft in 't harnas stont
In de schadu van Oranje,
Om de dwinglandy van Spanje
  Uit te roejen tot den gront,
Toen Bossu zyn loop zag stremmen,
  Fel geperst door harden nood,
  Op den oever van de doot,
Flux den stroom moest overzwemmen,
  Toen de Vryheit afgemat
  Vrolyk inreed in uw Stat?

Ja,

Ja, gy mogt toen adem halen
Onder haren breden hoed,
Met een onbeschroomt gemoet
Met laurieren zegepralen,
d' Edle Vryheit pronkte in 't wit,
Zwaeide een scepter, wierp de banden
Luchtig af van voet en handen,
En behielt een vry bezit
Van haer goet en heerlykheden,
Zong van vreugde, vierde een feest,
Onderwierp alleen haer' geest
Onder Gode en d' edle reden,
En beleefde beter dag
Dan de gryze gouteeu zag.

Maer wie komt daer herwaerts treden?
't Schynen jonge liên van 't velt,
Die voor dezen dag verzelt
Met vermaek den tyt besteden:
Treên die Vrysters niet parmant?
Hoe zal ik dien opschik malen!
Let eens op die rô koralen
Om den rossen hals! de hant,
Hard van eelt, draegt goude ringen;
't Zilver rinkelt op haer zy;
Blinkt die gouden naelt niet bly
Onder 't mutsje? ô Stedelingen,
Staen heur rokken naer uw' zin?
Daer zyn geen balynen in.

Niet

Niet min aertig zyn de Vryers
  Met hun boerepy getooit,
  Naer den ouden trant geplooit,
Vers gemaekt by d'eer der ſnyers:
  't Kermisrokje toont zeer net,
Want het ſtaet van boven open,
't Hemtrok met zyn zilvren knopen,
  Dat met koorden is bezet.
Dees, dus geeſtig uitgeſtreken,
  Schynen van de vryery,
  Wandlende aen de groene zy
Van hun Vryſters wel te ſpreken:
  Luiſter, hoe de Vryer ſpreekt
  En het boerenmeisje ſmeekt.

Lysbet Jans ik wil min leven,
  En min liefde, en zuiver art,
  Zo je eelt min liefdeſmart
An jou min ten beſten geven,
  Lonk toch iens, en druk min ant,
Mag je Tys Loopwech niet lyen?
Geef em toch in luchje in 't vryen.
  Lieve Tryntje, waerdſte pant,
Zegt een ander, *ſlyt jou jaren*
  Toch zo treurig niet en ſtil,
  Volg min neiging en min wil,
Meit ik wou wel met je paren,
  'k Ben et ienzaem leven moë,
  Lach me toch reis vrientlik toe.

Meit min art begint te groenen,
'k Eb je lief, en zweer je trou.
Och, wanneer wor jy min Vrou?
Liefste, 'k wou je wel reis zoenen:
Nou, ze zien 't niet, zoen me mee,
Duif en doffer, iens van zinnen,
Ziet men langs de wegen minnen,
Kik oe zy vol liefde en vrê
Samen van de liefde kozen,
Samen kussen, iens van zin,
Samen korren: 'k min, ik min,
En verscheiden zuchjes lozen:
Tryntje Lief, kom volg hun spoor,
Volgen wy, ze gaen ons voor.

Jaepje Cente, zegt een ander,
't Is nou al drie jaer eleen
Dat ik om jou eb evreen,
Wanneer trou je mit jou Sander?
Sander zelje maken vry:
Sander zel je druk genezen:
Toont em maer in gunstig wezen
Dan verstuift je slaverny:
'k Eb in bogert, en in weuning:
Zo je doen wou na min zin,
Was jer aenstonts Keuningin;
Want ik leef 'er as in Keuning:
Kom, verander van besluit,
Stel et trouwen toch niet uit.

Andre

Andre ſpreken van de ſpelen,
Van de kuren, en 't rumoer,
Daer men by den milden boer
Zich van nacht mê hoopt te ſtrelen.
Joris Pleune met zyn meit
Die weer andre vreugde rapen,
Zie 'k voor Koningsruſt ſtaen gapen
Over 's Konings heerlykheit:
Vaer nu wel ô Lantgezellen!
Koningsruſt, ô ſchone wyk!
Klene ſchets van 't Hemelryk
't Zal uw ſchoonte en pracht vertellen.
Zangheldinnen, geeſt my moet,
Blaeſt my aen met geeſt en gloet.

Koningsruſt, ſieraet der Hoven!
Schaduryke Galery!
Doolhof van myn poëzy!
Wie kan u naer waerde loven?
Schildery van 't paradys
Door geen dichtpenſeel te malen!
Vogelvlucht vol nachtegalen!
Leer my zelf de rechte wys
Hoe ik zal uw ſchoonheit roemen,
Die zich ſpiegelt in den vliet,
Zich verlieſt in 't flaeu verſchiet,
Zelf verdwaelt in 't perk met bloemen;
Kom, vertel me, ô Rozendal,
Hoe ik u verheffen zal!

'k Zal my hier eerst nedervlyen
By dien stillen waterplas
Van den vyver, klaer als glas,
En myn toon aen 't water wyen:
ô Doorluchtig kristalyn,
Ge overtreft de beste beeken,
Die van 't hooggebergte leken!
Vruchtbren wynstok, druip van wyn,
'k Zal dien zuivren nektar vangen,
'k Zal dien plengen aen den zoom
Van uw' blanken vyverstroom;
'k Zal de bloem van myn gezangen,
U voor frissche lelyblaên
Heilig reukwerk bieden aen.

'k Zal in 't loof der groene linden,
Wen 't gevogelt tierelíert,
Door de tedre takjes zwiert,
Wen de lome laeuwe winden
Fladdren langs den vyverkant,
En met bolle wangen blazen,
Allerhande visschen azen,
Leren eten uit myn hant,
'k Zal myn angelpunt bedekken
Met het aes, een loos vernis,
En den onbedachten visch
Uit den koelen vyver trekken;
Neen, ô neen, ik laet hem vry,
'k Haet de list en veinzery.

'k Heb

'k Heb een afkeer van bedriegen.
  Sodoms appels, ſchoon van ſchyn,
  Zullen noit de myne zyn.
Maek u wieken liſtig liegen.
  Zing niet vleiende Sireen
Of ik ſtop met waſch myne oren,
Want ik mag uw ſtem niet horen;
  'k Zie door al dat veinzen heen.
Wil uw wezen niet blanketten,
  Snode Werelt, 'k haet dat blos,
  Want uw ſchoonheit is te bros;
Span my geen verhole netten
  Van bedrog of eigenbaet,
  Want ik myde uw zilverdraet.

'k Myde alle opgepronkte woorden:
  Aertige welleventheit,
  Zo gy al te kunſtig vleit,
Vloek ik u als helſche koorden.
  Lach, noch druk my met uw hant:
Spaer uw flinxſche kunſtmanieren,
Die uw' wandel ſchaers verſieren:
  Wie inwendig klaeu en tant
Zoekt tot myn verderf te ſcherpen,
  My durft doden door den haet
  Onder een verbloemt gelaet
Zal ik uit myn gunſt verwerpen;
  Want zyn lippen, zacht als zy,
  Rieken naer bedriegery.

Maer waerom houd toch myn yver
'tOog niet op die maſt geveſt
Welker ſpits pronkt met een neſt,
Dat men midden in den vyver
Ziet verheven tot vermaek;
Waer de kleppende ojevaren
In de vroege lente paren,
Zo d'endvogels, ſchel van ſpraek,
Hen niet van dit neſt verjagen,
Om in 't prilſte van 't ſaizoen
Zelf hun jongen uit te broên,
Die, eer zy zich durven wagen
Op hun vlerken, in het glas
Nederbuitlen van den plas.

Zo moet d'onſchult balling zwerven
Zonder wapenen voorzien
Om 'er weêrſtant mê te biên,
En kan nimmer trooſt verwerven:
Zo verlieſt 't onnozel vee,
Door een' fellen wolf verdreven,
Menigmael het lieve leven.
'tWeerloos duifje, dat in vrê
Met den doffer wou verkeren,
Raekt, door enen havixklaeu
Als men 't minſt verwacht, in 'tnaeu,
En verlieſt zyn ſchone veren,
Dien hy in zyn woede vat
En met purper bloet beſpat.

'k Spoei

'k Spoei my nu met weinig passen
Naer den andren vyver heen,
Waer d' endvogels, een voor een,
Aertig tuimlen en zich wasschen;
Om die vogels, schoon van pluim,
Die alrê hun' Koning kennen,
Die zich aen zyn spraek gewennen,
Wat te voeden met zyn kruim;
'k Zie hier hoe die kleine vogels,
Door hun moeders teêr bewaert,
Aertig volgen hunnen aert,
En, schier zonder pluim of vlogels,
Om haer tedre zorg begaen,
Heur staeg zwemmen achter aen.

Alles wat het oog kan strelen
Vinde ik net by een gebracht;
Bonte Ganzen, schoon van schacht,
Ziet men hier in 't water spelen,
Wandlen om den vyverkant,
Zie ik, zachtjes neêrgezeten,
Hier uit 's Konings handen eten.
Koning wort gy overmant,
Wen ge uw leden wilt vermaken,
Door den slaep, die 't hart besproeit;
Als een dou door 't lichaem vloeit?
Slaep; uw Ganzen zullen waken.
Meent gy, GERARD, dat ik dool?
Vraeg het Romes Kapitool.

'k Zie

Zie ik daer de Kraen niet zwemmen,
  Die van enen killen aert,
  Hier moet leven ongepaert?
Eenzaemheit doet vreugde ſtremmen.
  Sombre Kraen ontvonkt gy niet
Wen de Zwanen zich vermengen,
Zwanen weten voort te brengen,
  Die hunne uitvaert met een liet,
Dwaelt d'aloutheit niet, bezingen?
  Kaiſter, Strymon, Eridaen,
  Leert my hun gezang verſtaen,
'k Zal dan vol verwonderingen,
  Duurt hun lykklacht niet te lang,
  Zingen van der Zwanen zang.

'k Zal hun ſchoonheit dan beſchryven;
  Hoe zy klappen in hun vlucht
  Wen zy op de dunne lucht
En gezwinde vleugels dryven;
  Hoe zy, nimmer afgemat,
Uit de hoogte nederſtryken,
Met hun witte pluimen pryken,
  Moedig zwemmen door het nat,
En een zinnebeelt verſtrekken
  Van een eêl en groot gemoet,
  Dat, in wysheit opgevoet,
d' Aerde ruilt voor 's hemels plekken,
  Dat zich by 't geſtarnt vermeit
  En door 's hemels kringen weit.

Maer

Maer bedriegen my myne ogen?
Hemel! welk een ſchildery
Praelt daer aen myn linkerzy?
Daelt de zon uit 's hemels bogen?
Neen, 't zyn Paeuwen, trots van aert,
Die meer heerlykheit vertonen
Dan de koninklyke kronen,
Strevende op heur' ſchonen ſtaert
Zich uit hoogmoet traeg verned'ren,
't Hooft verheffen op heur pracht,
Op heur adelyk geſlacht,
En heur goutge-oogde ved'ren,
Die den gouden Dageraet
Wenſcht te dragen tot ſieraet.

Maer gelyk de Nyt de zaken,
Die hem ſchittren in het oog
Als een ſchonen regenboog,
Met verachting graeg wil wraken;
Met geen ongelyk gezicht
Zag 't gevogelt d' edle Paeuwen,
En hoe ſchoon haer vedren blaeuwen
Blinken in het zonnelicht:
Uilen, krajen, ſnode raven
Die hun wrevelig gezicht
Naeu verheffen in het licht,
Maer zich in den nacht begraven,
Spraken, is 't my niet ontgaen,
Dus die fiere Pronkers aen:

Zegt ons Paeuwen, trotſche vogelen,
Kampers naer de heerſchappy,
Spiegels van de hovaerdy,
Die verwaent zyt op uw vlogelen,
Waerom ſteekt ge uw pennen uit?
Staet dien uitgeſpreiden wajer
In uwe ogen zo veel frajer?
Wilt ge alleen gelyk een bruit
U met uw ſieraden kronen?
Stak een' Reiger oit zyn kôp
Om zyn kuif vermetel op?
Zal een Struis met voordacht tonen
Waer de ſchoonheit in beſtaet
Van zyn herelyk gewaet?

Fenixſen en Adelaren,
Hoe bekorelyk van ſchacht,
Tonen ſchaers hunn' vederpracht;
Altyt op zich zelf te ſtaren
Riekt te veel naer hovaerdy;
Waer men d' ondeugt fier ziet bloeien
Kan de nedrigheit niet groeien
Maer verwaende heerſchappy.
Zo ge uw hoogmoet kunt beheren;
d' Eigenliefde weérſtant bied,
Nimmer naer uw ſchadu ziet,
Zult ge in ſtilte beſt regeren,
Zult ge, wie uw kroon beſtryt,
Veilig wonen voor den nyt.

Of

Of gaet gy zo moedig ſtappen
Om uw onbeſlepen brein?
Om uw ſtem? ze is beeſch; en klein
Zyn uwe andere eigenſchappen:
Neen: 't is enkle gloryzucht,
Die wy langer niet gedogen;
Trekt uw ſtaerten in vol ogen,
Haelt uit onze leſſen vrucht;
Had gy meer beſtendigheden,
Nederiger pronkgewaet,
Groter geeſt, en min ſieraet,
Slechter pluimen, ſchoonder zeden,
Wiert gy, wie uw' luiſter boont,
Haeſt voor Koningin gekroont.

Op die ſcherpe zedenſchichten
Stont de Paeu verzet, bedeeſt,
Doch ſprak endlyk onbevreeſt:
Zoude ik, zegt zy, *voor u zwichten,*
Snoodgevogelt, ſlecht gebroet,
Enkel afgerecht op roven,
Dat myn' luiſter wil verdoven,
Daer de zon vol glans en gloet,
Zich komt ſpieglen in myn véren?
Daer ik myn natuurlyk ſchoon
Maer eenvoudig ſtel ten toon
Om myn' Maker te vereren,
En het menſchelyk geſlacht
Te vermaken met myn pracht?

Wie zal oit de ſchone gaven
Van de geeſtige Natuur,
Blinkender dan 't hemelvuur,
In een' donkren nacht begraven?
Wie betwiſt het gout zyn glans?
Mag een diamant zyn' luiſter
Niet verſpreiden in het duiſter?
Zou de zon aen 's hemels trans
Altyt achter dikke wolken
Moeten ſchuilen, of in zee,
En zich nimmer delen mé,
Aen de ſterffelyke volken?
Zeker, 't gulde zonnelicht,
Sluit voor niemant zyn gezicht.

Naulyx had de Paeu geſproken
Of zy ſtelde flux de kroon
Van haer vedren weêr ten toon:
Toen ſcheen 't haetlyk vuur te roken,
Aengeblazen door den Nyt:
'k Zag 't gevogelt ſamen rotten:
Zal men, zegt het, *ons beſpotten?*
Wreken we ons; komt aen; ten ſtryt.
Toen begon het los te rukken:
d'Een ſloeg zyn geſcherpte klaeu
Flux naer d'ogen van de Paeu;
d'Ander viel aen 't pluimen plukken;
Andre, nimmer vechtens moe,
Schoten met hun bekken toe.

Maer

Maer de Paeu, van fchrik benepen,
Schreeude om byftant in 't gevaer:
Toen verfcheen een Adelaer,
Die zyn oordeel had geflepen,
En aldus een uitfpraek deet:
't Roofvee moeft zyn' drift bepalen:
En indien de Paeu wou pralen
Met zyn koftlyk ftafykleet
Moeft de ftaetzucht hem begeven,
Wen men haer quam hulde biên,
Moeft zy naer heur voeten zien,
Om ootmoediger te leven;
Want de ftille nedrigheit
Wort geen krans of kroon ontzeit.

'k Moet, ô Vogels, u begeven,
Door de brede paden gaen,
Verfch bezaeit met rozenblaên,
Tusfchen groene lindedreven,
En twe taxusrygen heen,
Aertig naer de kunft gefchoren,
Die een Konings oog bekoren,
Om de Tuinen in te treên
Langs een regenboog van bloemen,
En gemengelt tuinfieraet?
Om 't geboomt, met groen gewaet
Zinlyk opgefchikt te roemen,
Waer het blank en blozent ooft
GERARDS difch wat goets belooft.

Maer wat houd my opgetogen!
  Dat 's een herelyk verſchiet!
  Deiſt die trotſche Grafnaeld niet?
Staen die ſchone zegebogen
  Hier tot 's Konings eer geſticht?
Die Kolommen, Beelden, Vazen,
Om alle ogen te verbazen?
  Moet die Taxus elx gezicht
In verwondering verrukken,
  Om zyn hoogte, vorm, en pracht?
  Alles ſchynt hier ſaem gebracht
Om een voorbeelt uit te drukken
  Dat zich zelven beſt gelykt;
  Waer het tegenbeelt voor wykt.

Waer zal ik nu eerſt van zingen
  In dit vruchtbaer Paradys?
  Ydre boom verdient zyn prys,
Hangt met milde zegeningen
  Van den hemel overlaên;
Zal men my de ſoorten tellen
Van de vruchten die 'k zie zwellen,
  In de ſchadu van de blaên?
Hoe de goutgele abrikozen,
  Hoe de kerſen, fris en eêl,
  Hangende aen den groenen ſteel,
Aen de tedre takjes blozen?
  'k Zal in zulken ruime ſtof,
  Schier verdwalen in den Hof.

Nu

Nu voldoe ik hart en ogen
  Nu den perſik, die my vleit,
  Nu de pruim, die 't oog verleit,
Met een waes hangt overtogen,
  Nu het gulde jaerſaizoen
Uwe telgen milt bejegent,
En met peren overregent,
  Nu uwe applen onder 't groen
Aertig 't blank en blos verbergen,
  My wanneer ik, vroeg of ſpa,
  Hier met u, ô Koning, ga
Meer dan eens tot plukken vergen,
  Nu men iedre rype vrucht
  Vint geſchildert door de lucht.

Moestuin wil het niet misduiden
  Dat ik zo langdurig drael'
  Eer ik u myn ſchult betael',
'k Zal nu zingen van uw kruiden;
  Zingen?. neen, ik ſta verdwaelt,
Want wie zou die moesgewaſſen
Die op 's Konings tafel paſſen,
  Die de gulde zon beſtraelt,
Die zo friſch en welig tieren,
  Die de morgen dekt met dou,
  Staen bemantelt voor de kou,
In zyn dicht naer waerde ſieren?
  Zeker, hoe de luſt my port,
  'k Schiet aen geeſt en kunſt te kort.

Want

Want indiën ik al de zaden,
Al de groente, en 't edel kruit,
Al de wortels, en de fruit,
Al de takjes, en de bladen,
Al de kern, de geest, en 't pit,
Eens bestont in myn gedichten
Door myn' yver by te lichten,
Echter zoude ik 't rechte wit
Noch myn oogmerk fix beschieten.
'k Doolde in al dat vreemt gewasch.
'k Telde eer in de weiden 't gras;
In Brazil de zuikerrieten;
Al de halmen op het lant;
Al de schelpen op het strant.

'k Zal me aen 't moes dan niet vergapen;
Want zyn kracht is me onbekent:
Maer die Koninklyke Tent;
Daer ik zie den Keizer slapen,
Eens beschouwen van naby.
Neen: daer staen twe Jannitsaren
Die den Turksen Vorst bewaren,
En een merk van tiranny
Dragen in 't onsachlyk wezen.
Och! zy zien me, ik ben vervaert:
Ieder zwenkt zyn blinkent zwaert;
Hunne woede doet my vrezen.
Koning, help my! want de schrik
Volgt my ieder ogenblik.

'k Vrees

'k Vrees dien hont die legt te waken;
Zo hy, die op onraet past,
My eens naer de hielen bast,
Zal ik uit zyn' muil niet raken:
Zo de Sultan op 't gerucht
Wakker wort, hoe wil hy brullen?
Hoe zyn maen heur hoornen krullen?
't Oog ſtaen gloeien? zo de vlucht
My niet redde uit zyne banden,
Waer ik zeker in de ly,
In ene yſre ſlaverny:
Koning, red my uit hun banden,
Eer ik droevig ommezwerf.
Och! wie grypt me? ik zwym. ik ſterf.

Worde ik door een koorts bereden?
Hoe! wat grilling komt my aen?
Stil, wat ſchrik ik voor de maen!
't Zyn verſierde ſchriklykheden,
Uitgevonden door 't penſeel;
'k Zie myn oordeel, en myn ogen
Door 't blanketſel los bedrogen;
Zoude ik me aen het kunſttrafreel
Om zyn liſt en verven wreken;
Vloeken iedre ſtreek en trek
Van het uitgevoert beſtek?
Neen: ik zal een lauwer ſteken
Op de Tent: de ſchilderkunſt
Zegepraelt en wint myn gunſt.

Zo vond Xeuxis eens zyne ogen,
Door den glinsterenden schyn
Van 't geschilderde gordyn,
Van Parrhazius bedrogen.
'k Wenschte, ô stomme poëzy,
Aengebeên in vorstenhoven,
U met myne lier te loven,
Want gy had om uw waerdy
Keizers tot uw voedsterheren;
Keizers die met hun penseel
't Leven schonken aen 't paneel,
Om u met een kunstkroon te eren.
Vraeg 't Seveer en Antonyn,
Aen den achtsten Konstantyn.

Vaer dan wel, ô kunstfieraedje!
Neen: gy streelt op nieu 't gezicht,
'k Zie gints weêr een Tent gesticht
Onder 't welig boomplumaedje,
Braef vereert met edelliên:
'k Zie twe Turken bezig schaken,
Ieder even snedig waken
Om een kunstkans af te zien.
Wie wil nu de krygskunst leren?
Wie wil in het oorlogsvelt?
Wie wil als een dapper helt
Zonder bloetdorst triomferen?
Wie een Koning zien bezet.
Zonder dat hem iemant red.

Lustig,

Luftig, luftig, trê dan binnen
  In de vorftelyke Tent;
  Hier is geen gevaer ontrent;
Hier verquikt men ziel en zinnen;
  'k Hoor hier geen verward gerucht,
'k Zie geen fcharpe feiffen wagen;
'k Zie geen fpies, of knodfen dragen;
  'k Zie geen fakkel door de lucht
Met bebloede handen zwieren:
  Neen: men plant hier overal,
  In het aengename dal,
Vredeolyven, heillaurieren,
  En al fchynt 'er 't oorlog fel,
  't Is voorwaer maer enkel fpel.

Wie zich elders wil verluften,
  Op een vliegent oorlogspaert
  Zwenkt het versgewette zwaert,
Hier wort elk genoot tot ruften
  By de twepaer edelliên;
'k Zie 'er twe een pypje roken:
Luftig, mede eens aangeftoken,
  Want myn Koning mag 't wel zien;
't Roken zal uw geeften ftrelen,
  Door dit vorftelyk banket
  Wort het edel brein gewet,
Varen uw gedachten fpelen,
  Ziet ge, als in een fchildery,
  Hoe ons leven dryft voorby.

Nu ga ik my wat vermeien
  Op de cingels, groot, en breet,
  Waer 't geboomte balsem zweet,
Niet dan amber weet te schreien;
  Waer men schaers den gloet gevoelt
Van de hete zonnestralen,
Waer men bly mag ademhalen,
  En de wint de lucht verkoelt,
Waer de vyver, langs de dreven,
  Geestig ruischt, en zachtjes vloeit,
  Waer de witte Lely bloeit,
En de Zonnebloem, verheven,
  Haer doorluchten luister schiet.
  En de zon naer d'ogen ziet.

Hier kunt gy uw geest verlusten,
  Schrandre Koning, onder 't lof,
  d'Eêlste muren van den hof:
Zo gy hier begeert te rusten
  't Vriendlyk boomloof lacht u aen
Om u met zyn schaeu te dekken;
Wil een paviljoen verstrekken.
  Wilt gy elders henen gaen,
't Pluimgediert zal op u letten,
  Zal u volgen overal,
  Door geboomt, en rozendal,
Waer gy treet voor uittrompetten;
  En uit eerbiet in de lucht
  U omringen in zyn vlucht.

Ko-

Koninklyke wandelpaden,
  Waer de zuivre vreugt regeert,
  Waer geen nyt of twist verkeert,
Waer de stilte op koele bladen
  Zachtjes treet, en d' Eenzaemheit,
In de lommer van de dreven
Smaekt het zalig Buitenleven,
  't Geen de ziel met Wellust vleit;
Waer 't gezicht my kan bekoren,
  En het klim waer mê 't geboomt
  En den vyver is bezoomt,
Of de Triton met zyn horen,
  Die zich op een grot vertoont,
  Daer hy in het water woont.

Wil de Griek nu langer dromen
  Van zyn bosschen, ruim en koel,
  Waer zyn godtsdienst op den stoel
Heerschte in schadu van de bomen,
  Toen hy, met een' blyden toon,
Wynstok, Pyn, en Populieren,
Heilige Eiken, en laurieren,
  Plag te wyden aen zyn goôn?
GERARD zal 't hem niet benyden.
  GERARD lust het hier alleen
  Zinnen, en genegentheen,
Aen den waren Godt te wyden,
  En verheft hier, by den stroom,
  Zyn gemoet naer 's Levensboom.

Maer ik moet myn' lust bedwingen,
  Want het gulden zonnelicht
  Sluit allenx zyn hel gezicht:
't Lust my 't licht te bed te zingen:
  Dael, ô Zon des Levens! dael.
Ry, ô Ryxvorstin der dagen,
In de zee met uwen wagen!
  Rust daer in die waterzael.
't Lust my mê wat uit te rusten.
  Morgen, wen gy ryst uit zee,
  Rys ik van myn legerstê,
Ga ik my op 't lant verlusten.
  d'Avond dooft nu mê myn vier,
  En de klanken van myn lier.

KO-

KONINGSRUST.

HET TWEDE BOEK.

'tMorgenlicht begint te krieken
In zyn koets van diamant,
Met een' ruiker in zyn hant,
En verspreit zyn purpre wieken,
Over duin en beemden heen;
Wekt de voglen, schel van kelen,
In de stille slaepprieëlen.
'tZonlicht komt de kim optreên,
Lonkt ons toe met duizent ogen
En verheugt ons met zyn licht,
Dryft den slaep uit myn gezicht,
Lokt myn oog naer 's hemels bogen,
Waer die ziel der schoonheit pronkt,
En haer vuur myn geest ontfonkt.

Wel-

Welkom Bron, vol licht en luister!
  Schoon gestarnt dat met uw' glans,
  Met de stralen van uw' krans
Alles opbeurt uit het duister.
  Heldre vonk van 't eeuwig Licht!
Alles wat ons oog ziet pralen
Leent zyn schoonheit van uw stralen,
  Want uw glinsterent gezicht
Kroont de bergen en valeyen
  Met geboomte, gras, en kruit,
  Goutgeel koren, blozent fruit,
En doorluchte bloemlivreyen;
  Wie zou u geen hulde biên
  Daer ge ons al wat leeft doet zien!

'k Zie den valen Nacht verdwynen
  Die zich met gestarnte kroont,
  Wen ge uw ryxstaf slechts vertoont,
Die 't heelal kan overschynen.
  't Pluimgediert verheft zyn keel
Wen het in bebloemde dalen,
Zich mag koestren in uw stralen,
  Oog der werelt! Pronkjuweel
Van de heldre hemellichten!
  Dat het velt met groente hult,
  's Konings Lusthof fraei vergult,
Waer ik wil myn Pindus stichten;
  Waer my 't elzenboschje streelt
  En me een Helikon verbeelt.

Elzen-

Elzenboschje, koel van lommer!
  Dicht bewasschen Paviljoen!
  Overdekt met klatrent groen,
Dat geen druk gedoogt of kommer!
  Eeuwigjuichent Lustprieël!
Eer der bladerryke koren:
Waer zich 't veltmuzyk laet horen!
  't Lust my, met een schelle keel,
Onder uw gewelf te zingen,
  Zo'k, ô Koning, u niet stoor;
  Neen: hier leent gy liefst gehoor;
Schoon gy, vol bespiegelingen,
  Hier de ware vreugt geniet,
  En Natuurs geheim doorziet.

Elzenboschje, breet van paden,
  Aertig met gebloemt bestrooit,
  En met rinklent groen getooit,
Uwe wapperende bladen
  Strelen my, wanneer ik hier
Heenzie met nieusgierige ogen
Door veel schone stasybogen!
  Boschje, waer ik 't zonnevier
Altyt veilig kan ontduiken!
  Boschje, dat de rust waerdeert,
  Waer myn Koning liefst regeert!
Juicht, ô scheutige elzestruyken,
  Over d'eer dien gy geniet
  Wen gy hier uw' Koning ziet!

F Hier,

Hier, ô GERARD, heeft voordezen
  Zich uw oom, van Wyn, vermeit,
  Overdacht in eenzaemheit
Hoe hy d'Armoê nut kon wezen:
  Hier besloot hy om Maassluis
Met zyn Miltheit te overladen
Met verscheide dorpsieraden;
  En de Kerk, waer Kristus kruis
Wort verkondigt, op te pronken
  Met een Orgel, schoon van stem,
  d'Eer van ons Jeruzalem,
Dat de zangkunst doet ontfonken,
  Dat ons hart en aendacht wekt,
  En de ziel ten hemel trekt.

Kon dit Elzenboschje spreken,
  Flux riep al zyn somber groen,
  Hoe hy vrienden goet wou doen;
Onlangs op Maessluis gebleken;
  Toen hy met een milde hant
Tachtig vrienden wou gedenken
Met gulhartige geschenken;
  Waerdig met een' diamant
In de taeflen ingegraven
  Van een eêl en dankbaer hart,
  Diep in zyne schult verward,
Dat hem dankt voor d'edle gaven,
  Gaven die hy ongekrenkt
  Uit zyn volle schatkist schenkt.

Kon

Kon dit Elzenboschje klappen
Ieder telgje zong zyn' lof,
Hief zyn' naem aen 't starrenhof,
Prees zyn heerlyke eigenschappen,
Melde hoe hy, vrank en vry,
Koningsrust wilde overgeven
Aen zyn' Koning, d' eer der neven,
Als een schone schildery
Van zyn milde gunstbewyzen.
Koning mag nu daer in vrê
Zich vermaken op die stê,
Waer hy zyn gezag ziet ryzen;
Want zyn bloeient Koninkryk
Wedergalmt van 't hofmuzyk.

Koning mag zich nu vermeiën
Op een heuveltje van zoôn,
Als een' groen fluwelen troon,
Fraei gestikt met bloemlivreien.
Koning vest nu zyn gezicht
Op zyn hoven en prieëlen;
't Lust my mê daer in te delen,
Nu my 't aengename licht
Van zyn vrientschap mag bestralen;
't Lust my mede, en waerom niet,
Thans den voorgront en 't verschiet
Van het Lantgezicht te malen,
Dat me in 't Elzenboschje streelt
En volmaekt wort afgebeelt?

Beemden hoe zal ik u roemen?
  Zachte geborduurde ſprei!
  Vlakke rykgekleurde wei!
Net vergult met boterbloemen,
  Waer de Leeurik vrolyk ſpringt,
Onder 't malſche gras verſcholen,
Opvliegt uit de klaverholen,
  En om hoog een lofzang zingt;
Waer de Kievit zich laet horen,
  En de jeugt met liſtigheit,
  Kunſtig van het neſtje leit
Schoon zy zich niet laet bekoren,
  Door den yver overwint,
  't Eierneſtje in 't ende vint.

'k Roem het groenfluwele lover,
  Want de zon die 't velt begroet,
  Kroont het met een' rozenhoet,
Strykt haer goude ſtralen over
  Zyn bekorelyk gewas.
't Warme zuiden ſtreelt de topjes
En ontſluit de witte knopjes
  Van zyn bloemen, tuſſchen 't gras.
'k Zie de welgedygde koeien,
  In een aengenaem verſchiet
  Op myn Konings grontgebiet,
Op de klaver luſtig groeien,
  Room en boter, vers en friſch,
  Levren op zyn' milden diſch.

Wie

Wie kan 't Lant naer waerde pryzen!
  Onverlepte Schildery!
  Voedſel van myn poëzy,
Dat myn laeg gedicht doet ryzen!
  Voorraetſchuur van 't wollig vee!
Blinkent dons, waer op de ſchapen,
En de dartle lammren ſlapen;
  Waer de herders, by hun vee,
Versbedoude grasjes knopen;
  Spelen op 't geſneden riet!
  Stil, ik hoor een Minneliet:
'k Zal wat aen een zyde lopen:
  Damon zingt aldus zyn klacht,
  Nu zyn Fillis hem veracht:

Lieve Fillis, vreugt en eer
Van de weiden, vlucht niet meer!
Want indien ik u moet derven
Zal ik duizent, zal ik duizent, zal ik duizent do-
(den ſterven.

Blankſte Parel in de buurt!
Diamant die helder vuurt!
Wil myn rechterhant verſieren
In de ſchadu der Laurieren, ...

Gulde Leiſtar in den rei!
Schoonſte Bloem in hof en wei!
Spiegel van de herderinnen!
Keer ai keer, en laet ons minnen, ... :

'tWout wort op uw vluchten geel;
'tRoosje zwymt op zynen steel;
En de Tyloos, vol verlangen,
Laet het hooft van droefheit hangen, ...

'tGroen geschildert gras wort bleek;
'tNat verdroogt in bron en beek;
En de vlietnimf valt in 't lover
Op haer waterkruik voor over, ...

Maer indien ge, ô Ziel van 't Lant!
U aen myne min verpand,
Zal het Wout die vreugt beseffen
En zich naer den hemel heffen, ...

'tRoosje zal zich bieden aen
Om op uwe vlecht te staen:
Ja de Tyloos zal herleven
En veel schoonder luister geven, ...

'tJeugdig gras zal langs dit pad
Rieken als een mirthenblad;
Beek en vliet zal u verzellen
En van room en nektar zwellen, ...

Zelf de Lantstreek, die nu zucht,
Om dat gy voor Damon vlucht,
Zal, gelyk een ander Eden,
Tonen al haer heerlykheden, ...

Kom,

Kom, ai kom dan, ſchone Spruit,
Of ik ſchrei myne ogen uit;
d'Allerbeſte veltlivreien
Zie 'k verſlenſchen door myn ſchreien, ... :

Al de blanke vochtigheit
Dien ge als paerlen vint verſpreit,
Eer de zon komt aengevlogen,
Stort ik uit myn wenende ogen, ... :

Tranen, brakke dou voor 't lant,
Stolde gy tot diamant,
'k Zou ze op rozenblaedjes vangen,
En om Fillis halsje hangen! . . . . .

Zwartgewiekte Duiſternis!
Zeg my waer myn Fillis is:
Zo ge my geen weg kunt banen,
Worde ik zelf een bron van tranen, ... :

Goutgekleurde Dageraet!
Wil, eer ge op uw' wagen gaet,
My uw blinkent rad toch lenen,
'k Ry dan naer myn Fillis henen, ... :

Maer zy lacht om myn verdriet:
Hoe ik kerm zy hoort my niet:
En ik moet de dove bergen,
Oren voor myn klachten vergen, ...

Wae-

Waerom fteent ge, ô Bergen, niet,
Om myn droevig minverdriet?
Waerom wilt ge, ô lage Dalen,
Fillis noit myn leet verhalen? . . . . .

Waerom deet ge, ô Zon en Maen,
Haer myn hartzeer niet verftaen?
En hoe dorft ge, ô Starren, zwygen,
Toen ge my zaegt nederzygen? . . . . .

Zeg, waerom, daer gy zo lang
Hoorde naer myn klachtgezang,
Hebt ge, ô fchelle voglentongen,
Haer myn liet niet voorgezongen? . . . . .

Dikwils hoopte ik op het wout;
Op het mededogent hout,
Waer heur naem ftaet opgefneden,
Heure fchoonte, en zuivre zeden; . . . . .

Maer het aklig wout was doof:
Struik en ftam gaf fchaers geloof:
Eenmael zag ik 't loof verbleken,
En verflenfchen op myn fmeken, ...

Nu bad ik den vluggen Wint;
Zeg toch, wen gy Fillis vint,
Dat ik, blyft zy langer vluchten,
Zal in wint en damp verzuchten; . . . . .

Maer

Maer myn Schone juicht en lacht
Met myn tedre minneklacht;
d' Eer en luifter van heur dagen
Schaemt zich naer myn' ftaet te vragen, ...

'k Heb veel fchapen wit van wol:
'k Melk myn emmers boorde vol:
Fillis, 'k zou u voglen fchieten,
Mogt ik maer uw min genieten, ...

'k Wou met u wel op het lant
Vrolyk danfen hant aen hant,
En, in fchadu der abelen,
Op een herdersfluitje fpelen, ...

'k Wou met u wel, brave Spruit,
Nederhukken op het kruit,
En, al zou 'k van liefde fneven,
Twepaer lipjes famen kleven, ...

'k Wenfchte in koude en zonnefchyn
Altyt aen uw zy te zyn;
By 't geruifch der klare beeken,
Kerfen in uw' mont te fteken, ...

'k Wou in onze boerenftulp
U wel hebben tot myn hulp,
En naer 't melken onzer kudden
Peren in uw fchootje fchudden, ...

'k Heb voor u noch pruimen ſtaen
Met een' zilvren waes belaen,
En twe witte geitjes lopen
Die ik niemant wil verkopen, ...

Aerde, en Hemel, geeft gehoor!
Lenigt Fillis hart en oor:
Doet ons, 'k zal myn dank betuigen,
Eens voor 't huwlyxouter buigen, ...

En gy Fillis, Damons vreugt,
Kuſch toch 's minnaers trouwe en deugt.
Want zo 'k langer om moet zwerven,
Zal ik duizent, zal ik duizent, zal ik duizent do-
(den ſterven.

Wie zou niet van droefheit wenen,
Daer zo teder wort geklaegt
Om het miſſen van een maegt,
Die hare oren niet wil lenen?
'k Wed indien dees herderin,
Die in luiſtrende elzeſtruiken
Damons ogen wil ontduiken,
Hoorde zyne oprechte min,
Dat zy, in 't gemoet bewogen,
't Hart zoude oopnen voor dien helt,
Die nu in zyn' druk verſmelt:
Damon droog toch af uwe ogen,
Fillis zal noch, vroeg of ſpâ,
U vereren met gena.

Fil-

Fillis zal uw leden ſtrelen
  En genezen uwe pyn:
  Fillis moet toch d'uwe zyn;
In uw' druk en blyſchap delen:
  Trooſt dan uw bedroeſt gemoet;
Wil u van al 't jammren ſpanen;
Ween niet langer, want uw tranen
  Zyn de geeſten van heur bloet.
Fillis zal niet langer vluchten;
  Fillis deelt al in uw ſmart;
  Damon woont al in heur hart;
Ai, verdwyn dan niet in zuchten,
  Of zy ſterft in dezen nood
  Mede aen een verliefde doot.

Ongeveinsde zoetigheden!
  Zuivre tranen! liefdedou!
  Spiegels van oprechte trou
Die 't gemoet als waſch kunt kneden!
  Onverſierde ſchildery!
Saemgeſtrikte liefdekoorden,
Daer het hart trout met de woorden,
  Die de lucht met medely
Weet te treffen, en de beeken,
  Voor die diepe eenvoudigheit,
  Die in Damons reden leit,
Doet van zilte tranen leken!
  Wie zyn liefde aen 't hof verpant,
  Ik waerdeer de trou van 't lant.

Maer ik laet den herder varen
Met zyn klagent minneliet.
'k Reuil den voorgront om 't verschiet,
Nu ik, uit de blaeuwe baren,
Gints aen myne linkerzy,
Over weide en dyk, de schepen
Visch en haring in zie slepen.
Rykgeladen Redery!
Ik begroet u om uw gaven,
Die gy schier in yder huis
Vriendlyk uitstort op Maessluis,
Wen ge uw heil zoekt in zyn haven,
Haven waer de Scheepvaert woont,
Met Godts zegen wort gekroont.

Waer zal 't oog zich nu vermeiden?
Want dit groot en breet gezicht
Stelt my 't eêlste en schoonste in 't licht,
Geeft my ruimte om uit te weiden.
Zie, hoe moedig 's Gravezant,
Door zyn toegeworpen haven,
Door zyn edel hof der Graven,
Door zyn wallen, onder 't lant
Diep bedolven, en verloren,
Lang befaemt, zyn oude kruin
Opheft over weide en duin
Met zyn' hoogverheven toren,
Die des zeemans vreugde wekt,
En hem tot een baek verstrekt.

Naelt-

Naeltwyk, met zyn hofprieëlen,
 Waer het aengenaem saizoen
 Schildert allerhande groen,
Weet myn oog en hart te strelen,
 Daer het in een flaeu verschiet,
Als het oog der paradyzen,
'tGeurig hooft om hoog laet ryzen
 Om zyn lantstreek, waer men niet
Dan violen, langs de wegen,
 En gevlamde bloemen vint,
 Milt gekoestert door den wint,
En verquikt door zomerregen,
 Waer d'aloude gulde tyt
 Weer op nieu wort ingewyt.

Dan komt Munster zich vertonen,
 Mazemunster, lang bekent
 Op 't beschimmelt parkement,
Dat zyn Priester fel zag honen
 Zag verwezen naer het vuur,
Om dat hy in kruis en lyden
Voor zyn kerkgeloof wou stryden:
 Munster waer men uur op uur
Om den sobren kost te winnen
 Vlyt en arbeit samen paert;
 Voor de nutte haringvaert,
In de banen valt aen 't spinnen.
 Munster dat in vroeger dag
 Romes gryze voetstap zag.

Nu zie 'k 't aengenaem Loosduinen,
  Lang verheerlykt door de Faem
  Om zyn zeltzaemheit en naem,
Zich verheffen uit zyn tuinen.
  Daer het dus zyn' lof verbreit:
Ik heb in myn kerkgebouwen
Zelf Graef Diderik zien trouwen
  Met zyn goelyke Adelheit.
'k Heb Abdy en kerkaltaren
  Zien voltooit door Florus last,
  En, hoe fel de leugen bast,
Zwangre Margareet zien baren,
  Ja, wie kon my dit verbiên,
  Al haer kinders zelf gezien.

Waer ik d'ogen heen laet zweven,
  Overal voldoe ik my
  In die grote schildery,
Hier bekoort my, licht, en leven,
  Schadu, voorgront, en verschiet:
'k Zie gehuchten, dorpen, bomen,
Aertig by malkander komen;
  En de Lier misgunt my niet
'tZoet gezicht van haren toren,
  Die haer Priesters op het lant
  Zag ge-offert aen den brant,
Toen de moetwil met zyn' horen,
  d'Oude godtsdienst tegenstont
  Fel toegraeude met den mont?

'k Zie

'k Zie de Haeg, de ſtoel der Graven,
'sPrinſen Wieg, de ziel der ſteên,
Neerlants heerlykheit in 't kleen,
d'Eer en gloryplaets der braven,
Als een wakkere Amazoon,
Op haer grontzuil vaſtgeklonken,
In den ring der dorpen pronken,
Met een ſchone toornekroon.
'k Zie dat eeuwigbloeient Eden,
Dat voor vlek noch ſteden wykt,
Allerbeſt zich zelf gelykt,
Als de bloem der heerlykheden,
Blinken vol ſieraet, en pracht,
Als een noortſtar in den nacht.

Denk niet ſchoon ge my komt wenken,
ô Bekoorlyk Watering,
Nu ik van de dorpen zing,
Dat ik aen uw' lof zal denken,
Want ik rek myn vaers te lang.
Ryswyk door uw nonnenklooſter
Lang bekent, ô Vredetrooſter!
Wacht van my geen lofgezang,
Schoon gy eens in vroeger dagen
Sloot al 't orelogsgedruis,
En den Vrede in Fredriks huis,
Want de zon die met haer' wagen
Heenryd naer een' andren oort,
Preſt my mê gedurig voort.

Wil,

Wil, ai wil, my dan verschonen,
Prinslyk Delf, ô Lustprieël!
Kroon van Delflant! pronkjuweel!
Nu myn lier u niet zal kronen;
Schoon gy in een' heldren dag
't Hooft ten hemel houd verheven,
Op der Graven gunst moogt streven,
En op Goverts hooftgezag;
Want ik zou my zelf vergeten.
Vaer dan wel verheerlykt Delf!
Hef uw kruin aen 't blaeugewelf!
Eer uw Hugo in 't geweten!
Wout, en Schipluy zyt gegroet,
Leeft in weelde en overvloet!

Wie zyn Lanthuis hier mag stichten,
Vreedsaem leest, vernoegt, en vry,
En in d' elzengalery
d' Allerschoonste lantgezichten,
Als een prachtig praeltoneel,
Voor 't nieusgierig oog ziet ryzen,
En erkent Godts gunstbewyzen,
Valt een heerlyk lot ten deel.
Wie hier, vrolyk neergezeten,
Zich verlustigt, uur op uur,
In den tempel der natuur,
Met een ongekreukt geweten
Zich in 't Hoogste goet vermeit,
Smaekt ene aerdsche zaligheit.

'tHeugt

'tHeugt me, toen ik op wou merken
  In dit Bofchje, op al 't fieraet,
  Dat voor 't oog gefchildert ftaet,
Dat de dunne Slaep zyn vlerken
  Luchtig heenfloot om myn hooft,
En ik, onder 't loof der bomen,
Dus allenx geraekte aen 't dromen:
  'k Scheen, van ware ruft berooft,
In een donker wout te dwalen,
  In het midden van den nacht,
  Doch raekte endlyk onverwacht
Uit de ftruiken in de dalen,
  Waer de zuivre vreugt verfcheen,
  En de droefheit flux verdween.

'k Zag de blyde Morgen krieken
  Met een lachent aengezicht,
  En hem door de poort van 't licht
Met zyn rootgevlamde wieken
  Vliegen, en een' heldren glans
Over berg en dal verfpreien,
Hof, en beemden, en valeien,
  Sieren met een' rozenkrans;
Toen befloot ik voort te treden;
  Maer ik bleef een weinig ftaen
  Voor twe ongelyke paên,
d'Ene, vol oneffenheden,
  Was vol klippen, eng en naer,
  En vervult met zielgevaer.

d'Andre weg was vol verschieten,
  Koel, en geurig, glad en breet,
  En geleek een bloemtapeet
Net geboort met zilvre vlieten.
  Dit bekoorde my; maer toen
Ik aen 't einde een' rook zag hangen
Wiert ik met een vrees bevangen.
  Kan ik hier myn lust voldoen?
Riep ik; wie zal my beloven
  Dat 'er in dit zwart verschiet
  Niet een huis is vol verdriet,
Waer de Blyschap zit verschoven;
  Waer de Tiranny regeert,
  En de Boosheit triomfeert?

In die speling van gedachten,
  Twyffelende om voort te gaen,
  Zag ik d'edle KENNIS staen,
Die myn geest versterkte en krachten,
  Door een weerstrael van haer licht,
En my aensprak zeer bescheiden:
Vrient, kom aen, wil ik u leiden?
  Vest dan telkens uw gezicht
Naer den weg dien ik zal wyzen.
  'k Weet dat ge in uwe eerste jeugt
  U gewyt hebt aen de deugt,
Toen ik u met melk moest spyzen.
  Lastig, volg my, waerde zoon,
  Streef met my naer 's Levenskroon.

Laet

Laet die steilte u niet doen deizen,
Noch de woestheit van den weg;
Acht geen scharpe doorneheg;
Hou maer moet om voort te reizen;
Wakker, spil maer tyt en zweet,
Uwe krachten zullen groeien,
En al schynt ge schaers te spoeien,
Echter zult gy, eer gy 't weet,
Door de Hoop uw heil zien blinken,
En 't gewenschte lant bespién,
Ja van ver de bronnen zien
Waer gy vrolyk uit zult drinken.
Myd dan 't pat der ydelheit,
Schoon 't uw zinnen streelt en vleit.

Schuw den weg, bezaeit met rozen,
En zyn geurig bloemgewasch,
Want daer schuilt een slang in 't gras.
Haet de treden van de bozen,
Die, verblint in hun verstant,
Met een toegeschroeit gewisse
In de dikke duisternisse
Menen dat hun heilstar brant.
Schuw dan, bidde ik, schuw die bende,
Want haer weg, en zyn verschiet,
Waer gy zwarte nevels ziet,
Loopt in 't dal uit der elende.
Hou haer doolhof, toch verdacht,
Schoon de weelde lokt en lacht.

Naeulyx zweeg myn Raetvoogdeſſe,
  Of zy voerde my gezwint
  Door de lucht gelyk een wint,
Om de waerheit harer leſſe
  My in ene print te ontleen.
'k Zag toen, dacht me, in een plantaedje,
Ryk van lachent boomplumaedje,
  Zwanger van bekoorlykheen,
Duizent bloemen, weinig vruchten,
  En van verre een weits geſticht
  Prachtig ryzen in het licht;
't Scheen my een toneel van kluchten,
  Want ik hoorde trom en fluit,
  Een verward en woeſt geluit.

'k Wiert, door zulk een vreugt betovert,
  En ter quader uur vervoert,
  Door de weelde vaſtgeſnoert,
Byna door myn' drift verovert,
  Maer ik bleef noch ſchielyk ſtaen,
Toen myn Leitsvrou, vol medogen,
My quam wenken met hare ogen,
  En dus aenſpraek: *'k heb die paên*
Des vermaeks maer aengewezen
  Om de dartelheit te vlien.
  Kom, 'k zal u 't Paleis doen zien
Waer de Wellust wort geprezen,
  Ieder toelonkt, wen zy vleit,
  En zyn hofgevolg verleit.

'k Wou

'k Wou myn neiging toen bepalen,
En my schikken naer den zin
Van myn wyze Gezellin,
Die my leide in een der zalen
Van dit prachtig bougevaert:
'k Zag daer op zyn pronktonelen
Allerhande rollen speelen
Van de jonkheit, los van aert.
d' Ene, door 't vermaek bevochten,
Wrong zyn welgeschapen lyf
Tot een schandlyk tytverdryf
In belachelyke bochten:
Gene zong en streek de snaer;
Andren dansten door elkaer.

Mannen, fier, en vlug van leden,
Zwommen, met de dartle jeugt,
In een bron van weelde en vreugt,
Om hunne uren te besteden
Op 't toneel der ydelheên.
Ja daer waren, 't schynt een wonder,
Hoogbejaerde Grysaerts onder,
Die men met vermoeide leên
Zag naer hunnen adem hygen,
Schoon zy waren doof en blint,
Want de Wellust overwint,
Wen hy eenmael vat kan krygen;
Des bleef ik een weinig staen
Om hun blyschap naer te gaen.

'k Zag ook Lieden, wild van zeden,
  Die veel ſtaſy, pracht en ſtoet,
  Kozen voor een groot gemoet,
Ryk van edelmoedigheden.
  'k Zag d' oneerbre Liefde ſtaen,
Die met dartle onkuiſche lonken,
Koude harten konde ontfonken
  Onder 't loof der mirthenblaên.
'k Hoorde aen 't rinklen van de glazen,
  Aen het ongetoomt vermaek,
  d' Ongezoute en vuile ſpraek,
Aen 't verward en ydel razen;
  Dat de Dronkenſchap geen ſtoel,
  Wort geweigert in 't gewoel.

Endlyk zag ik, vol medogen,
  In een' naren donkren hoek,
  d' Ontucht zweven, en den Vloek,
Met den Laſter, en de Logen,
  Die zich wierpen in den put
Der beklaegelyke elende,
Die men al 't ontydig kende;
  Want het kermen deet geen nut.
Velen ſloegen noch aen 't woelen
  Om te vluchten uit dit neſt,
  Waer de Boosheit woont, en Peſt,
En te klimmen uit de poelen;
  Doch hoe ieder woelde en riep,
  't Hol was al te ſcherp en diep.

'k Hoor-

'k Hoorde in 't ende luttel menschen,
  Ziende wat de Wellust geeft,
  Die naer zyne lessen leeft,
Om een beter leven wenschen:
  Dees besloten uit het koor
Van de dartele vermaken
Zich der vleiery te slaken,
  Toe te sluiten hart en oor
Voor de zingende Sirenen;
  Van de dwaesheit af te zien,
  Flux uit d'ydle Zael te vliên
Waer het lachen eind in wenen,
  En het prachtig Hofgebou
  Wedergalmt van naberou.

Ieder schikte zyn gedachten;
  Nam den teugel in de hant
  En bestierde 't wuft verstant;
Al de regelloze krachten
  Van het lichaem en gemoet
Yverden om velt te winnen,
En de neiging van de zinnen
  Te overmeestren, om met spoet
Scharpe rotsen op te treden,
  Waer men vlyt en arbeit kroont,
  Die de Hoop hen reets vertoont
In het velt der zaligheden;
  Waer de wezentlyke vreugt
  Wort geboren uit de deugt.

'k Volg-

'k Volgde toen, verrukt van weelde,
Dezen kring van menschen naer,
En wiert een Paleis gewaer
Dat ik my weleer verbeelde;
't Was eenvoudig, schoon, en net,
Welgeschikt in al zyn delen
Om een kunstig oog te strelen;
Maer wanneer ik, zacht van tret,
Wandelde door zyn vertrekken,
Bleef ik vol verwondring staen
Dat ik hier ook mirthenblaen,
Zang- en Speelkunst konde ontdekken,
Liefde, boertery, en vreugt,
Onder ouderdom en jeugt.

Maer myn Leitsvoogdes der zeden,
Zei my met een zachte tael:
Schoon hier mede in deze Zael
Wonen de Vermaeklykheden,
Echter zyn zy eêl, en goet,
Matig, vriendlyk, en bescheiden,
Laten zich door rede leiden,
En verquikken het gemoet
Met een hemels vergenoegen,
Door gene Englentong te ontleén:
Dat 's een staet vol zaligheén:
Waer de Vromen zich naer voegen:
Dat 's een vreugt die nimmer rust
Voor zy zich in Godt verlust.

Dat

Dat's een blyschap stil en zedig.
Dat's een heil dat niemant kent
Dan wie zich der deugt gewent,
Noit in ledigheit is ledig:
Dat's een paradyslaurier.
Wie die vreugde in 't vroom geweten
Oeffent acht geen gouden keten,
Kroon van paerlen, of saffier:
Dees hoeft nergens iets te ontlenen;
Want hy ziet een strael vol licht
Dalen van Godts aengezicht,
En wort met dien glans omschenen;
En wanneer de Hoop hem streelt,
Schier verandert naer Godts beelt.

Deze rede trof myn zinnen:
'k Zag ook hoe die kleine schaer
Vers verlost uit zielgevaer
Hare neiging kost verwinnen;
Hoe zy met een' liefdegloet
Zich benaerstigde om te treden
Naer den weg der zaligheden:
Ja: 'k gevoelde in myn gemoet
Mede een sterke drift regeren,
Die myn hoop en blyschap steef,
En myn zoeten slaep verdreef.
'k Wenschte uit dezen droom te leren
Van de Werelt af te zien,
Gode hulde en trou te bien.

Gy, ô Koning! die uw leven
Vormt naer 't richtsnoer van de deugt,
Uw vernoegen vint en vreugt
Om naer 's Levenskroon te streven,
Kent het wichtig onderscheit
Van den Vloek, en 's Hemels Zegen,
Die my even op die wegen,
In myn' droom zyn uitgeleit.
Zyn 'er driften te bestieren,
Goede wetten gâ te slaen,
Af te leggen ydlen waen,
Gy weet braef te zegevieren;
Doet een Koninklyken tret
Op de paden van Godts wet.

Ieder kent u uit uw daden;
't Lust u altyt wel te doen,
d'Armoê met uw spys te voên,
Wees en weduw te overladen
Met uw hulp, en trouwen raet,
Voor 't verdrukte volk te spreken,
Trouwe en waerheit voort te queken
Met een ongefronst gelaet.
Wie zag immermeer de kruiden,
Vers geplant by beek of bron,
Meer ontluiken voor de zon,
En den adem van het zuiden,
Dan 'er door uw' dienst en min
Bloeien menig huisgezin.

Is 'er

Is 'er elders twist gerezen,
Die gelyk een roof harpy
Vele menschen brengt in ly,
Zy verbleekt voor 's Konings wezen:
Konings welbegaeft verstant
Gunstige hoedanigheden,
Zachten aert en fraje zeden
Leggen 't schrikdier aen een bant.
Koning weet den vrê te styven:
Ja den Vrede, zoet van aert,
Dien hy in 't gemoet bewaert,
Dekt zyn kruin met heilolyven,
En granaetooft, eêl en schoon,
Beter dan een gouden kroon.

's Konings hart slaet niet aen 't zwellen,
Trekt geen hoogmoet uit die daet,
Neen: men kan uit 's mans gelaet
Niet dan enkele ootmoet spellen.
Niet dan eerlykheit en deugt
Wonen in zyn blank geweten:
Dat 's zyn koninklyke keten.
Wat hem ooit bekoor'? de vreugt,
Die bezadigt en bescheiden
Uit een goet beginsel vloeit,
Als een dou zyn ziel besproeit,
En heur straken weet te spreiden
In den hof van zyn gemoet,
Baert hem 't allerzoetste zoet.

Ene rei van goê manieren,
En een welgepaſt vermaek,
Weten zyn gedrag, en ſpraek
Met een' zyden toom te ſtieren,
Spelen door zyn daden heen,
Om de deugdelyke trekken
Van den imborſt klaer te ontdekken
Die geen dichter kan ontleên.
Vrienden ongeveinſt te onthalen
Aen een' ronden open diſch
Waer men vogels vint en viſch,
Waer de nekter in de ſchalen
Schuimt, en ſpeelt, en 't hart verheugt,
Strekt zyn geeſt tot luſt en vreugt.

Pluk geen rankjes van den wingert,
Bloemgewaſſen, om hun' kleur,
Die men om hun ſchoonte en geur
Om de heldre kelken ſlingert.
Doe de ſchotels, noch de ſpys,
Met geen versontloke rozen
Ryk van glans en luiſter blozen;
Want daer wort een paradys
Van gewenſcht vermaek ontſloten
Waer myn GERARD gaſtheer is,
En den aengenamen diſch
Wort met blyſchap overgoten:
Ieder ſmaekt den gulden vrê,
En deelt in de vreugde mê.

Koſt

Kost het Lanthuis eens beseffen
  Dat zyn dak zoo 'n Koning dekt,
  't Zou, door zulk ene eer gewekt,
Zich door lucht en wolken heffen;
  't Zou, van blyschap aengedaen,
Zyne welgeschikte zalen
Met meer kostlykheen doen pralen;
  Alles zoude in arbeit gaen
Om de wanden uit te zetten:
  Ja, dit zinlyk Lantgesticht
  Blonk dan schoonder in het licht
Op 't geluit der hoftrompetten;
  En de netbeplante Hof
  Zou weêrgalmen van zyn' lof.

Want waer Koning komt verschynen
  Bloeit de Vrientschap, groeit de Trou,
  Lacht de Vreugde, zwygt de Rou,
Moet de zwarte Zorg verdwynen:
  Zulk een Blyschap is de bron
Van oprechte dankbaerheden,
Die men met verheugde leden
  Offert d'ongeschape Zon
Voor haer hemelgunstbewyzen.
  Dat zyn vonken van haer licht,
  Stralen van Godts aengezicht,
Die weêr naer heur' oorsprong ryzen.
  Koning houd dus in zyn' geest,
  't Allerblydste hemelfeest.

Koning deelt zich zelven mede
Met een zuivre oprechtigheit,
Geeft veel meerder dan hy zeit,
Schikt zich naer de gulde Rede,
Is in Ledigheit noit stil,
Kan in stilte zich vermaken,
Zoekt den wortel van de zaken,
Buigt zyn oordeel en zyn' wil
Onder 's hemels welbehagen,
Houd in voor-en tegenspoét
Altyt een gelyk gemoet,
Koopt zyn' tyt uit, telt zyn dagen,
En vermaekt zich, uur op uur,
In de wondren der Natuur.

Koning tracht hier in de boeken,
Die de ziel met kennis voên,
Letternektar op te doen,
Zuivren honig op te zoeken,
Die de Wysheit daer verspreit:
't Lust hem daer met vlyt te visschen
In de Ryxgeschiedenissen,
Waer het zwaert het recht bepleit,
Velden in het bloet verdronken
Wedergalmen van 't gekryt,
Waer men op het water stryt,
't Waterpaert veel vlam en vonken
Blixemt tot behoud van 't lant,
En de stromen steekt in brant.

In

In die Letterbezigheden
Ziet hy twist, en muitery,
Moort, en bittre tiranny,
Rennen door verwonnen steden,
En hoe vaek de gulde Vrê
Als een bruidegom komt pryken,
En terstont te rug moet wyken,
Wen het Oorlog in zyn stê
Weêr de bloetbanier durft zwieren,
Als de zweep de burgers plaegt,
Naer bebloede wapens jaegt,
En de twedracht aen komt gieren,
d'Eensgezintheit sleept, en sleurt,
't Lant verwoest, en kerken scheurt.

Daer ziet hy d'aloude zeden,
En den godtsdienst fel gekruist,
Schoon het bloet om wrake ruischt,
En hoe velen, platgetreden,
Vruchtloos zien om bystant uit,
't Heil verwachten uit Godts koren,
Die niet naer 't gekerm wil horen,
En zyn zael en oren sluit
Hoe zy smeken, heesch van stemmen,
Daer zal hy hun ziel, in nood,
Worstelende met de doot
Zien uit hunne wonden zwemmen,
En hoe prins en opperheer,
Moeten bukken voor 't geweer.

Maer

Maer hoe zeer de tyden woeden
  In de ryxhiſtoryblaên,
  En van wreetheit zwanger gaen,
En veel bazilisken broeden,
  Koning zal noch hier en daer,
Mannen aen de deugt geheiligt,
Voor den ſabel zien beveiligt,
  Met laurieren om het hair,
En olyven in de handen,
  Zien verherelykt alom,
  Stat, en ſtaet, en heiligdom,
Vers ontſlagen uit de banden,
  Horen juichen, wen de Vrê
  Aenzwemt uit die rode zee.

Als de zee door onweêrwinden
  Is beroert, en hevig brant,
  Dan is 't zoet van 't vaſte lant,
Onder 't koele loof der linden,
  Anderen te zien in nood;
Niet om daer uit vreugt te ervaren,
Maer om dat wy in die baren
  Zelf niet worſtlen met de doot:
Die 't van verre mag gelukken,
  Veilig voor den ſlag van 't zwaert,
  Om twe legers, net geſchaert,
Op elkander te zien rukken,
  Dunkt my dat een ſtaet beleeft
  Die hem ſtof tot juichen geeft.

Maer

Maer 't geeft groter vergenoegen
Wen de wysheit en 't verstant,
t' Saem verenigt hant aen hant,
Zich aen onze zyde voegen,
Ons verheffen boven 't zwerk;
Wen wy uit de starrezalen
Zien hoe andre menschen dwalen
In het grote levensperk:
Uit die hoogte kan men merken
Hoe de zorg 't geweten knaegt,
Hoe ons d'ydle glory jaegt
Om elkander op de vlerken
Des vernufts voorby te vliên,
En afgunstig aen te zien.

Uit die hoogte kan ons blyken
Hoe de menschen dag en nacht
Op hun oud beroemt geslacht
Zich beroepen, zich verryken
Met veel schatten, hoe men woelt
Om een ander te regeren.
Gy, ô Koning, kunt ons leren,
Die hier toe geen' trek gevoelt
Hemelschatten te bejagen,
't Kruis te kusschen van Godts Zoon,
't Oog te slaen op 's Levenskroon,
Boven 's werelts wisselvlagen
Zich te beuren, waer men niet
Dan een Bron van wellust ziet.

Wie kan dat geluk beseffen?
  Waer vloeit zo veel heils by een,
  Dan myn' GERARD smaekt alleen?
Hoe zal ik zyn' staet verheffen?
  Hoe waerdeer ik zulk een vreugt?
ô Fontein der Zaligheden!
Perk der onversierde zeden!
  Tempel van de ware deugt!
Schets des hemels voor de zinnen,
  Waer de ziel naer Godt verlangt,
  's Hemels voorsmaek reets ontfangt,
En de Godtheit leert beminnen,
  Vaek van Pinxteryver glimt,
  Door 't geloof ten hemel klimt!

Zie nu waerom d'oude Wyzen,
  Der Geleertheit toegewyt,
  Met een' onvermoeiden vlyt,
In de schoonste Paradyzen
  d'Edle Wysheit hulde boôn,
Waerom zy langs steile trappen
Naer het koor der Wetenschappen
  Klommen, daer zy op een' troon
Als een koningin mag pronken,
  Met een scepter in de hant;
  'k Zie nu wel waerom 't verstant
Allerhande hemelvonken
  Van doorluchte kennis spreit,
  In de zalige Eenzaemheit.

Komt

Komt begaefde puikpoeëten!
  Zingt my hier een Hofgedicht,
  Dat voor tyt noch eeuwen zwicht.
Luſtig, valt nu aen het zweten
  Kenders der Natuur en Tael!
Leert my onder 't loof der linden
d'Eelſte ruſt der ziele vinden,
  En beſchynt my met een ſtrael
Van uw zuivre zielgedachten.
  Woont hier eeuwig, vrede en vreugt!
  Hemelwysheit! blanke Deugt!
Daelt op uw gewyde ſchachten.
  Luſtig! luſtig! boet uw luſt,
  En vernacht op Koningsruſt.

HAVEZICHT.

HAVEZICHT,

Lustplaets van den Weledlen Here

Mr. WILLEM VLAERDINGERWOUT,

Heer van Noordscherwout,

Hoogbeemraet van 't grootwaterschap van Woerde, &c. &c.

Dael neder uit de hemelkringen,
O Poëzy, myn lust en vreugt!
O prikkel van vermaek en deugt,
En ziel van myn bespiegelingen!
Kom, trek eens met uw schelle fluit
Myn vlotte ziel ten lichame uit.
Ai luister! speelt zy op heur snaren?
Of zoude ik door haer tovery,
En aengename razerny
Beguichelt, naer den hemel varen?
En leent zy onder 't loof der lauwren, in haer koor
Verheerlykt, aen de bê van myne lier gehoor?

Hoe

Hoe 't zy, my dunkt ik zie heur dwalen
Door 't heilig overlommert wout,
Waer 't koele luchtje zich onthout,
En 't oor leent aen de nachtegalen;
Zy knikt my toe, en ſpoort my aen
Om op het dichtpad voort te gaen
By 't ruiſchen van de groene bomen;
Ze omſtraelt my met een helder licht,
Zy leit my zelf te Havezicht,
Dat in de kringkelende ſtromen
Zich ſpiegelt daer de Schie voorby het Lanthuis vloeit
En d'ooſtgewaſſchen met haer ſtroomkruik milt beſproeit.

O Havezicht, myn zielverlangen!
O miltbeſchaduwt paviljoen,
Gedekt met dartel lindengroen!
O onderwerp van myn gezangen!
O print der lachende Natuur,
Gy blaeſt my aen met geeſt en vuur!
O oog, en bloem der Lantgezichten!
O helderblinkent hofjuweel!
O eeuwigzingent luſtprieël,
Ik zal hier mê een zangberg ſtichten!
Het luſt me uw Luſthof, die my toelonkt, in te treên,
Te zingen tot uw' lof, al is uw' omtrek kleen.

Uw

Uw Lusthof, als een ander Eden
Bekoorlyk naer de kunst verdeelt,
Schynt me een verbloemt en sprekent beelt
Der stille en aerdsche zaligheden;
Uw Lusthof, dien de morgenstont
Zelf overwaessemt met zyn' mont
En doet in vochtig zilver baden,
Als hy de poort des lichts ontsluit,
Steekt in sieraet en luister uit:
Ai zie de blaeuwe en purpre bladen
Van 't fraeigestikt gebloemt waer oog en hart naer trekt,
Hoe luchtig alles legt met paerlen overdekt.

Uw Lusthof kan myn' geest verrukken,
Wanneer de nette Jeugt van 't jaer
Gesiert met mirthen op het hair
De kroon der bloemen af wil plukken,
Die zy, besprengt met koelen dou,
Beleeft opoffert aen Mevrou
Sofia, Willems lust, en leven,
Die schone Bloem der zedigheit,
Die enen geur van deugt verspreit,
En d' Eerbaerheit een' krans wil geven,
Van witte lelyen, zo rein en onbevlekt,
Als 't lelywit albast dat haren boezem dekt.

Uw Lusthof kan myn zinnen vleien,
Wen iedre plant, uit bol of zaet
Verrezen, met een nieu gelaet
En pracht haer bladren uit wil breien,
En in het malsche meisaizoen,
Met allerlei ontloken groen
Het zinlyk bloemperk doet herleven,
Wanneer 'er voor 't nieusgierig oog
Verschynt een schonen regenboog
Van bloemen, naer de kunst geweven,
Met edler verven, dan, waer mê het uchtentlicht
Zyn tabbaert schildert, of oit praelde in 't aengezicht.

Maer Noordscherwout gy eert de rozen,
Met een' bezielden waes belaen,
Die op Sofiaes wangen staen,
En naest de blanke lely blozen
Veel meer dan die de morgenstont
Oit blies uit zynen frisschen mont;
Gy laet de zon aen 's hemels bogen
In 't koelbad zinken van den vloet
Wen ge u maer in den heldren gloet
Moogt spieglen van haer hemelsche ogen;
En wie een rozenknop om zyn fieraet bemint
Gy acht 'er geen dan dien gy op haer lippen vint.

En

En zoud ge dien niet hoger roemen,
Daer d' eêlste rozen in den hof
Van schaemte schuilen onder 't lof
Wen zy Sofia horen noemen?
Daer iedre bloem, die in heur pit,
Of klaeu, óf donkren bolster zit,
Met schoonder glansen komt verryzen,
Heur bladren met bevalligheit
Voor hare voeten open spreit,
En buigt met vrientlyke eerbewyzen?
Ja Willem, want Mevrou, uw kroon, en levenslicht,
Is d' allerschoonste kroon van 't bloeient Havezicht.

O Bloemperk, ryk van edle geuren,
Alwaer Natuur uit enkle gunst
De trekken toont van hare kunst
En d' uitgezochtste schilderkleuren,
Ai, matig toch uw' gulden roem,
Of ryst uw glory? prys de Bloem
Der Vrouwen die u wil versieren
Met meerder luister dan voorheen
Een valsche Bloemgodes verscheen;
Want tulp, narsis, en anjelieren,
Met allerhande pracht van verven overlaên,
Verlangen voor haer borst of op haer kruin te staen.

Kom wil uw ſchoonheit dan verſpreien
O Luſtplaets van een vry gemoet!
O gulden hoorn van overvloet!
O geurig dal vol bloemlivreien!
O Havezicht, myn vreugt en luſt!
Alwaer de lieve Lente ruſt
Op 't zachte dons der groene kruiden;
De zomer op violen treet,
'tGeboomte gom en balzem zweet,
Het zoele en rozentelent zuiden
Met zynen adem blaeſt, en met de groente ſpeelt,
En hier het Tempe van Arkadia verbeelt.

Het heugt me, en zal my noit vergeten
Hoe ik eens op een' middagſtont,
Wanneer 'k my hier alleen bevont,
In diepe ſtilte neêrgezeten
In ſlaep viel onder 't paviljoen,
Van uw welriekent lindengroen
En witte lelyen en rozen
Zag regenen op Havezicht
Uit ene wolk vol glans en licht,
Hoe ieder takje ſloeg aen 't blozen,
Hoe ieder boompje met goude applen was vergult,
En 't loof van iedre plant bekorelyk gekrult.

Een herder, aertig uitgeſtreken,
Zong in een' kring van wollig vee
Een vrolyk veltgezang. de vrê
Spanſeerde langs de zilvre beeken,
En zwierde met haer' ſlangeſtaf;
Toen lei 't gediert zyn wreetheit af,
De wolven ſpeelden met de ſchapen,
De Twiſt, die in 't verſchiet verſcheen
Met adders in haer hant, verdween,
En d'Eendracht lag geruſt te ſlapen
Op 't groene grastapeet met blinkent vocht bedout,
De leeurik zong in 't velt, de nachtegaal in 't wout.

De Blyſchap zweefde door de weien,
En vloog ſomwyl door 't loddrig groen
Waer 't dartel muſchje zat te broên;
Een veltknaep droeg een ruiker meien,
In plaets van enen herdersſtaf;
Nu ging men om een' hoop met kaf,
En brandent ſtro met vreugde danſen;
Het vee, dat door de beemden zwiert,
Was door de lantjeugt opgeſiert
Met allerlei gewyde kranſen,
En ſprong in 't wild daer heen langs een begraesde ſtreek,
De golfjes danſten mé der dartelende beek.

De Westewint quam op zyn wieken
Aenfladdren door de dichte blaen,
En sprak de tedre takjes aen;
Het morgenlicht begon te krieken
En overdekte 't lant met gout
Dat pas met zilver was bedout;
De velden rinkelden van 't koren;
De Lente, en Zomer, even bly,
Verenigden in maetschappy
Waer uit de Weelde wiert geboren;
De Jeugt was met jasmyn getooit en eglantier,
En juichte langs den boort der lopende rivier.

'k Zag in 't verschiet een tempel ryzen
Der Jachtvoogdesse toegewyt,
Getimmert naer den ouden tyt,
Alwaer men haer met eerbewyzen
Begroette; 'k zag voor 't kerkgesticht
Een reex van lampen, hel van licht,
En toortsen gulde stralen spreiden;
Al 't jachtgereetschap stont ten toon;
Terwyl men 't jachtvee, met een kroon
Versiert, met stasy om liet leiden,
En zo luitruchtig zong al tripplende van treên,
Dat flux de dunne slaep uit myn gezicht verdween.

Naeu

Naeu vond ik my, ô WILLEM, wakker,
Of aenstonts zag ik in het ront
Of hier die schone schouburg stont;
Toen loeg my 't Bloemperk aan, en d'akker
Bewoog zich als een gouden zee,
Een herder zat by 't blatent vee,
En knoopte gras; de vogels zongen;
De vruchten bloosden onder 't groen;
De Vrede heerschte in 't zoet saizoen;
De vischjes spartelden en sprongen;
Zou'k dan uw Lustplaets, d'eer en roem van myn gedicht
Niet minnen? ja ik min 't bekoorlyk Havezicht.

De Liefde daelt hier op haer vlerken,
In 't aengenaemste zomerweêr,
By uwe ontsloten bloessems neer,
En plukt de bloemen in uw perken,
En vlecht die om haer heldren gloet
En verf in haren rozenhoet,
Om ze onder 't klinken der gezangen,
Met een gepaste en eerbre vreugt,
Ter liefde der gepaerde jeugt,
Voor bruiloftskamers op te hangen:
O Bloemen luikt dan op, en toont uw schoonte en kleur,
De Liefde zal u zelf bedauwen met een' geur.

Gerech-

Gerechtigheit, gekroont met ſtralen,
Die in des werelts jeugt verſcheen,
En kort daer na van d'aerd verdween,
Komt hier ſomwyl ook adem halen,
En zet met een' vereiſchten zwier
Den groenen paradyslaurier,
O Noordſcherwout, op uwe hairen;
Ze omſchynt u met een ſtrael van gout,
Om dat gy aen haer' tempel bout,
En wierook zwaeit op heure altaren,
Haer eer verdedigt, en den evenaer bewaert,
En u in't harnas geſpt ter liefde van heur zwaert.

Hier worden d'edle Zangmeeſtreſſen,
Die ſpiegels van vermaek en vreugt,
Verlieſt op wetenſchap en deugt,
Gehuisveſt om haer hemelleſſen;
Ai zie, wat ſpreiden zy een licht!
Gints wandlen zy door Havezicht
In glinſterende feeſtgewaden,
Met friſſche palmen op haer kruin:
Ai zie, wat ſtrooit de bloementuin
Al knopjes en gevlamde bladen
Voor hare voeten neêr, terwyl het groene kruit
Eerbiedig buigt en aêmt zyn zoete geuren uit!

O Drie-

O Driemael drie bevalligheden,
Uw blank en vriendelyk gelaet,
Is schoonder dan den dageraet,
En driemael waerdig aengebeden!
Uwe ogen blinken als de zon,
Gerezen uit haer spiegelbron;
Uw lippen gloeien als robynen
En vloeien van welsprekentheit
Gelyk een dou die zich verspreit;
Gy doet d'onwetenheit verdwynen;
'k Zie 't aerdryk op uw tret alom in arbeit gaen,
En baren violet, jasmyn, en mirthenblaen.

Gy weet met uwe hemelzangen,
En 't weêrgaloze kunstgeluit
Van uwe lier, en schelle fluit,
Myn vlotte ziel door 't oor te vangen;
De Schie, gewekt door uw trompet,
Verheft zich uit haer waterwedd'.
Waer ben ik? in de hemelkoren?
Is 't waer, mag ik in 't Paradys
Een vers gevonden tegenwys
Der uitgelezen zangers horen?
Hoe aertig ryst en daelt, en stryt en smelt heur lied,
Dit 's Pindus, of ik ken den rechten Zangberg niet.

De Lantheer wort hier aen de zomen
Der Schie, die doffe geesten wekt,
En my een Aganip verstrekt,
Ja schadu zyner lauwerbomen
Van d'edle Poëzy begroet,
Die hem met kunst van woorden voed,
Met nektar laeft van schone vonden,
Terwyl hy alles weegt en wikt,
En meet en past, en kunstig schikt,
Om 't pit der Dichtkunst te doorgronden,
Der Dichtkunst, geestig van het negental omringt,
Die dus zyn gouden lof met kunstgezangen zingt:

Hoe zal ik best uw gaven loven,
ô WILLEM, *eer van Havezicht,*
Die voor de Deugt een' tempel sticht?
Uw deugden gaen myn roem te boven.
Gy mint de gulde Poëzy?
Gy zet de kunsten luister by,
En wilt die met het schilt bedekken
Van uwen naem, en eél verstant;
Zo wort de wysheit voortgeplant;
Zo krygt de deugt haer rechte trekken;
Zo gaen verstant en deugt, ter goeder uur gepaert,
En vliegen hant aen hant gestrengelt hemelwaert.

Wie

Wie zou dan van uw' lof niet zingen,
ó Priester der Gerechtigheit
Die voor 't gezag der wetten pleit!
ó WILLEM, *die met zegeningen*
En vrientschap ieder overlaed!
ó Vraegbaek die ten beste raed!
En met een ongekreukt geweten,
De waerheit in haer eer herstelt,
De boosheit straft, de deugt vergelt,
Wen ge in de vierschaer zyt gezeten,
Gelukkig is de Vrou die door het echtverbont
Met u verenigt, hangt aen uwen wyzen mont.

Sofia kom eens herwaerts treden:
Wat toeft gy? lustig, tré toch aen.
Zy koomt, ontluikt; ó rozenblaen,
De Parel der Bevalligheden
Verschynt. Sofia komt: versprei
Uw bloemtapeet, ó nette Mei!
En kom u in uw pracht vertonen,
Trek aen 't geschildert stasykleet,
Strooi angelieren waer zy treet,
En Lelyen en Keizerskronen,
Want WILLEMS *rechtehant, de vriendelyke Vrou,*
Is 't waerdig om haer deugt, en schoonte, en zuivre trou.

Hoe zal ik haer veel heils toezingen?
Verhef uw galm, ó citersnaer,
En zegen dit gelukkig paer:
Druip neêr, ó milde zegeningen,
Op deze welvereende Twee!
Belommer hen, ó zoete Vré,
Met enen tak van heilolyven!
En gy oprechte Huwlyxmin
Verenig altyt ziel en zin!
ó Hemel zegen hun bedryven,
En geef hen hier, in hun geruste Levenswys,
Den rechten voorspraek van het Hemelparadys.

Zoud gy dan 't afgezondert leven,
Die ruſtplaets daer ge uit enkle gunſt
De Dichtkunſt kroont, die bloem der kunſt
In ſchadu uwer groene dreven,
En 't ſtil vermaek zyn' zetel boud
Niet roemen, brave Noordſcherwout,
En eren? ja: dit heeft zyn reden:
Men zegt, en 't ſtaet my ook noch voor
Toen gy gequelt wiert aen het oor
Door enen zwarm van bezigheden
In 't Prinſlyk Delf, alwaer gy ſchaers den boog ontſpant,
Dat u de geuren weer verquikten op het lant.

Ge-

Gewis uw hof en lustpriëlen
Verschaffen u het zoetste zoet
Ten dienst van 't lichaem en gemoet;
Daer hoort gy 't heir der voglen quelen
Wanneer de zon uit zee verryst,
Tot ze aen de westerkim een lyst
Borduurt met allerhande kleuren;
Daer overweegt gy uw geluk,
Daer groeit uw heil, daer sterft uw drnk,
Daer opent u Natuur haer deuren,
En zet haer pronktoneel, versiert met 's hemels kroon,
Waer in Godts almacht blinkt, voor uw vernuft ten toon.

Hier mag uw kunstig oog beschouwen
Hoe 't vogeltje, in de jeugt van 't jaer,
Gezwint omsnuffelt hier en daer
Waer het zyn nestje best zal bouwen,
Tot dat het endlyk met beleit
Zyn woning weeft, of vlecht, of breit,
Den gront met pluimen weet te dekken,
Op dat het teder jong daer zacht
En warm mogt leggen, wen de nacht
Zyn koude vlerken uit wil strekken,
Dus merkt gy hoe 't gediert, ontbloot van pluim en hair,
De zoete voorzorg van zyn voedster word gewaer.

Hier ziet gy hoe de honigbyen,
Die zinnebeelden van den Staet,
Die ſpiegels van verſtant en raet,
Die weêrgâloze ſchilderyen
Van kunſt, wiens oordeel nimmer ſuſt,
Hun nette huisjes met vernuſt
Meetkunſtig bouwen, en met honing
Opvullen voor den wintertyt,
Wanneer de kou 't gebloemt verbyt,
En zy gehoorzaem aen hun' Koning
Ene algemener ruſt genieten in hun wyk,
Dan menig onderdaen in 't allergrootſte ryk.

Nu laet gy weer uw' aendacht werken
Hoe ieder diertje, 't welk gy ziet
Met loosheit zyn gevaer ontvliet,
Het zy 't de vlucht neemt op zyn vlerken,
Of dat het loopt, of ſpringt, of kruipt,
Of flux in enge holen ſluipt,
Of dat het, wen men 't wil benaeuwen,
Zich met zyn kromme hoornen wreekt,
Of met zyn angel vinnig ſteekt,
Of zich verweert met ſcharpe klaeuwen,
Of andere wapens, die de kunſtige Natuur
Verſchaft, om elk geſlacht te houden in zyn duur.

Nu

Nu overweegt ge in uw gedachten
Waerom een kraen en ojevaer,
Juist op den netten tyt van 't jaer
In 't rechte lantschap wil vernachten,
En wie hen zonder reisgezel
De lucht doet klieven, vlug en snel,
Om beter luchtstreek aen te treffen;
Dan wort gy door de naerstigheit
Der mieren weder opgeleit
Om u ten hemel te verheffen,
Die dit voorbeeldig dier, dat voor den winter spaert,
Ons aenpryst in zyn zorg, en vlyt, en noesten aert.

Dan kunnen u de bloemen strelen
Waer door het voedent sap heen zweeft
Dat hunne bladren kunstig weeft,
En evenredig wil verdelen,
't Zy ieder net gekorven blad
Met gout-of-zilverzant bespat,
Of gloeiende van mengelkleuren
U doet verwondren op 't gezicht,
En opvoert naer 't oneindig Licht,
Of dat ge door zyn zoete geuren,
Gelyk een reukwerk naer uw harssens heengespreit,
U ene schets verbeelt van Edens heerlykheit.

Nu ziet ge in een der kleinſte zaden
De plant beſloten in 't geheel,
En hoe die uitdygt, deel by deel,
Wanneer de vezels in de bladen
En takjes worden uitgebreit
Door 's levensſap, dat zich verſpreit,
En door de pypjes weet te dringen
Der planten, die met groene blaên
En bloemen als een ruiker ſtaen,
Wanneer Godts milde zegeningen
Neerdruipen op 't gewas, en d' aerde zich ontſluit,
Het velt met koren kleet, 't geboomt verſiert met fruit.

Maer 'k zou veel eer de ſchelpen tellen,
Waer op het brede zeeſtrant roemt,
En al de knopjes van 't gebloemt
Die van den dou des hemels zwellen,
Dan al de wondre zeltzaemheen,
Die gy beſpieglen wilt, ontleên,
ô Willem, eer der Letterbraven,
Die 's aerdryx donker ingewant
Doorſnuffelt met uw fyn verſtant,
En over d' ongemete gaven
Der bezige Natuur u zelf byna verlieſt,
En 't edelſt onderwerp tot uw beſchouwing kieſt.

Doch

Doch wilt ge u ſnedig brein verpozen
In 't onderzoek van plant en kruit,
Gy treet uw zinlyk Bloemperk uit
Verſiert met lelyen en rozen,
En tracht in 't ſpelent kriſtalyn
Van uwen vyver, klaer als wyn,
't Onkundig viſchje te verleiden,
Het zy 't zich aen een' hoek verhangt,
Of dat gy 't in een kruisnet vangt,
Of dat ge uw ſchakels uit wilt ſpreiden,
Of dat gy uwe fuik, dat loos bedachte net,
Op hoop van paling in het blinkent water zet.

Maer WILLEM ſchoon ge op ſchrandre vonden
En eerbre liſt zyt afgerecht,
Dien ge onder 't loof der wysheit vlecht,
En 't allerdiepſt geheim kunt gronden,
Gy haet nochtans bedriegery
Al kleet ze zich in zachte zy,
En hebt de waerheit trou gezworen,
Die vangt gy nimmer, neen ô neen,
Zy ziet door net en ſtrikken heen,
Doch zo 'er d'onſchult in mogt boren,
Door 't lokaes van de liſt beguichelt en miſleit,
Gy red ze 'er weder uit en ſtelt ze in veiligheit.

N Dus

Dus wort de boosheit zelf gevangen,
Dus raekt de snootheit, ver vervoert,
Wen, 't brein door onkunde is beroert,
In 't net voor andren opgehangen;
Dat heet te visschen met verstant,
Terwyl de geest van yver brant,
Te staen voor 't hoog gezag der wetten;
Wanneer de deugt om bystant schreit
Te spreken voor d' Onnozelheit;
Dat heet met meer dan goude netten
En purpre zelen in den heldren zonneschyn
Te visschen in den stroom die vloeit van melk en wyn.

Maer 'k zou my zelf aldus verliezen
ô Willem in uw schrandren geest,
Waer in myn zangster gaet te feest,
Des zal ik andre stof verkiezen,
Een stof die hart en zinnen trekt,
Myne ogen vleit, myn geesten wekt,
ô Schie, ô eersieraet der stromen!
Vermaek en kroon van Havezicht
Ik zal u met een lofgedicht
Vereren onder 't loof der bomen,
Uw zilvre horens met de bloemen van myn kunst
Bevlechten zo het me aen geen geest ontbreekt of gunst.

ô Schie

ô Schie hoe zal ik u verheffen?
Hoe overweeg ik uw waerdy?
Hoe zal 'k een woordenschildery
Van uwe zuivre schoonheit treffen,
ô Onbevlekte watermaegt,
Die van geen' booswicht wort belaegt,
In hegge of kreupelbosch verscholen;
Hoewel gy ieders hart ontvonkt
Wanneer gy vrientlyk lacht, of lonkt?
ô Schoonheit die ons doet verdolen!
Wen ge op uw' glazen troon, met krinklent groen gepruikt,
Bekoorlyk onder 't loof der waterbloemen duikt.

Nu wascht, in schadu van de bomen,
In 't weke zilver van uw vliet,
Een herderin, in 't flaeu verschiet,
Haer blanke voetjes in uw stromen,
Heur voetjes waerdig aengebeên,
Die, wen zy op violen treên,
Zo levendig daer over glippen,
Dat naeulyx 't bloempje dat zy drukt,
Dan met ontzag voor over bukt,
Daer 't van den adem harer lippen
Een nieuwen geur ontfangt, waer van den ganschen rei
Der harders wort verquikt in 't prilste van den mei.

De Jager zoekt hier uit te rusten
Met zynen winthont, en zyn wild,
Wanneer zyn krachten zyn gespilt;
En wil zich aen uw boort verlusten,
Hier spreekt hy met zyn jachtgezel
Van d'oude jacht, het ridderspel,
En van de gryze Jagerszangen,
En hoe men eertyts aen Diaen,
Eer 't licht des heils was opgegaen,
Een hart of hinde, vers gevangen,
Opofferde, en om hoog als een eerwaerdig merk
Plag op te hangen aen 't gewelfsel van de kerk.

Hier zingt hy van de gryze Jagers,
Die wint noch weder oit ontzien,
Een zwarm van vliegende edelliên,
Hoe Hippolyten, Meleagers,
Heensnorden door het stuivent zant,
Of hoe Kamille, en Attalant,
De Jachtheldinnen henen vlogen
Als vlugge winden, om het wild
Flux op te stoten, en hoe milt
De jacht ons aenbiet heur vermogen,
Wen ze onzen disch versiert met hoossche lekkerny
Den koning steekt in 't bont, den lantman in een py.

De

De Vogelaer verhaest zyn treden
Om neêr te zitten aen den zoom
Van uwen glinsterenden stroom,
Die rustplaets der vermaeklykheden,
En oogt, wen hy de frissche lucht
Inademt, naer een vogelvlucht,
Het doel van zyn bespiegelingen,
Terwyl ge, ô Schie, met groen bekranst,
Langs uw begraesde boorden danst,
Alwaer de blyde vogels zingen,
En hy de liefde en trou ontleet van 't pluimgediert,
Dat in zyn kojen queelt of door den hemel zwiert.

Wen d'Eigeliefde, om hoog getrokken,
Door rook en wint van ydelheit,
Die zich met valsche dromen vleit,
Met paeuwenpluimen op haer lokken
Zich hier beschoude in 't kristalyn,
Hoe zou zy, door den wederschyn
Zich zelf elendig zien bedrogen,
De schadu van haer eige beelt,
Het welk hare ogen geestig streelt,
Verliest omhelzen, en de Logen
Zien glippen door haer arm, gelyk een dunne wint,
Die 't brein benevelt, en de inbeelding los verslint.

Wanneer de zon begint te blaken,
Het gras van dorst voor over zygt,
En alles naer verquikking hygt,
Dan blaeft de wint met bolle kaken
En breit zyn vleuglen luchtig uit
Op uwen ftroom met zacht geluit;
En doet de vlugge golfjes krullen,
Doch haelt de wint zyn' adem in,
Dan komt 'er weêr een herderin
Haer lokjes in uw' fpiegel hullen,
Een fpiegel die de jeugt van 't ganfche lant bekoort;
En ieder lokt, en trekt, aen uw' bebloemden boort.

Gints roeit een minnaer in een bootje
Zyn minnares, zyn luft en fchat,
En woekert uit het blanke nat,
Voor zyn beminde, 't eêlfte zootje,
Ai zie, wen hy een baersje vangt,
Hoe teêr hy aen heur lipjes hangt
Gelyk een by op rozenbladen;
Zy toont, terwyl zy wort gevleit,
Den weêrflag der genegentheit,
Van zuivre Liefde als overladen,
Die hen ter goeder uur, vereent van hart, en zin,
Zal brengen naer de kerk, en 't outer van de min.

Nu

Nu zie ik weer de Jachten zweven
Met vlag en wimpel opgetooit,
Die, door den dartlen wint geplooit,
Een kringkelende schadu weven,
Waer onder d'edelliên van 't Lant
Hun luister als een diamant
Verspreiden, wyl de jachttrompetten,
Ter ere van dien wakkren Raet,
Die zegezuilen van den Staet,
Een toon op hunne glory zetten,
Die hart en oren streelt, en d'omgelegen wyk
Doet wedergalmen van het kunstig stroommuzyk.

't Krieoelt hier van verscheide schepen,
En duizent schuiten, die gezwint
Met zeildoekvleuglen als de wint
Heenvliegen, of de waren slepen
Op trager kielen door het nat,
Terwyl de schipper, afgemat
Van allerhande bezigheden,
Aen 't roer een lekker pypje rookt,
Zyn vrou 't eenvoudig potje kookt,
De klene kinders 't popje kleden,
De knecht een deuntje zingt, en onder 't zeiltje roeit,
En gy, ô Schie van melk, en welvaert overvloeit.

Vaer

Vaer wel, ô Schie, ô Vliet der vlieten!
ô Vloeiende kristalle brug,
Die schepen draegt op uwen rug!
ô Kruik die honig uit wilt gieten!
ô Schildery die d'oren vleit!
ô Zinbeelt der welsprekentheit!
ô Stroom die als een' dartlen wingert
Uw sterke en kromme horens krult,
En u met stroomsieraden hult,
En aertig legt door 't lant geslingert, (wout,
Herschep toch voor den Here, en Vrou van Noortscher-
In 't zinlyk Havezicht, een eeu van klinkklaer gout.

En gy, ô groenfluwele weien,
Die door de zilvre Schie besproeit,
Gelyk een hof met rozen bloeit,
Wil al uw' glans ten toon verspreien!
Vlecht in uw hulsel, in uw kleet,
En in 't gestikte grastapeet,
Wat bonte, witte, en goude bloemen,
Op dat myn' Lantheer, wen uw vee
Hier graest in enen diepen vrê,
Ook op het lantvermaek mag roemen,
Het lantvermaek het geen zyn hart en zinnen wekt,
Waer in Natuur haer schoonte en heerlykheit ontdekt.

En

En zoud ge zyn gezicht niet ſtrelen,
ô Beemden, daer gy altyt blinkt,
Wen gy den dou des hemels drinkt,
Met blanke paerlen en juwelen?
ô Ja: gy munt in luiſter uit
Gelyk een koninklyke Bruit,
Gy lacht, en weet hem toe te lonken
In 't overvrientlyk jaerſaizoen,
Wanneer de wint vergeet te woên,
Of zachtjes kruipt uit zyn ſpelonken,
En langſaem ademt, en u meer ſieraet vereert,
Ja al uw jeugdig gras in mirthenblaên verkeert.

De Lantman, met zyn grove leden,
Die met zyn' outſten zoon het lant
Beploegt, of echt, bezaeit, of plant,
Ziet ge altyt noeſt zyn' tyt beſteden,
En hoe hy is in 't werk getrooſt
Voor zyn bemint en teder krooſt;
Ai zie! gints jaegt een kleine jongen
De wollige ooien in de wei!
Ai hoor! hy ſpeelt op zyn ſchalmei!
Nu ſchynt de ruime lucht vol tongen;
Zo, vogeltjes zingt op, de wiltzang ſtreelt ons oor,
Zing op, gevedert gilt, de jonge knaep ſpeelt voor.

Hy weet van zorg noch bleken kommer,
Hy queelt gelyk de vogelvlucht,
En wie 'er om zyn voedſel zucht,
Hy lacht in koelen wilgen ſommer,
De vreugt verzelt hem op zyn ſtê,
Hy denkt myn Vader melkt het vee,
En moeder zal wel voor my zorgen,
Wen 't licht zich naer het weſten ſpoet
Ziet hy den avontſtont te moet,
En wacht weêr op een' blyden morgen,
Hy quinkeleert al weêr zo ras het zonnelicht
Den aengenamen ſlaep verdryft uit zyn gezicht.

ô Herelyke Lantgezichten,
'k Verlies my in uw ſchoonte, en pracht,
Wanneer gy groent, en bloeit, en lacht,
En alles voor uw' glans moet zwichten!
ô Print der nette eeuvoudigheit,
Alwaer de veltjeugt kranſen breit!
ô Plaets van weelde vrolykheden,
Waer 't roosje riekt als geurig kruit,
De melk ſchier ſchuimt ten emmer uit,
De ſchapen 't groene lant bekleden,
Waer gy, ô Willem, wen gy drinkt het veltmuzyk,
Uw oog laet weiden langs den kromgebogen dyk!

Den

Den dyk, die met veel losse zwieren
Legt door de beemden heengekrult,
Den rug verheft, hoe 't onweêr brult,
En op zyn schachten aen komt gieren,
En 't water in zyn woede stuit
Wanneer het fel wort opgeruit,
Vertoont u meer dan duizent raderen
Die snel omzwindlen, of indien
Gy wilt een zeilent mastbosch zien,
Wel aen: zie toe, het komt u naderen,
ô Aengenaem gezicht, ô zoete schildery!
Hou stant! ai deis toch niet! ai zeil toch niet voorby!

Maer varen d'ogen elders spelen
Door zulken aengenamen kring,
Die u, om zyn verandering,
Gedurig hart en zin kan strelen,
Flux staet Delfshaven, groots en schoon;
Weer voor myn Havezicht ten toon,
Delfshaven, ryk van timmerwerven,
En zeevaert, een gewenschte rê,
Alwaer die blixem van de zee,
Wiens glory nimmer zal versterven,
De grote Hein verees, waer door zyn gryzen naem,
Wort omgedragen op de wieken van de faem.

Wie kan al 't Lantvermaek ontleden?
Nu lust het u langs hof en velt
Wen u de wint iet goets voorspelt
Naer 't listig vinkentou te treden,
Geen wonder want daer hangt een vlucht
Met vette vinken in de lucht,
Op! op! verlustig dan uwe ogen,
Ik heb die zwarm uw' disch belooft,
Ga ruk het net hen over 't hooft;
Zo wort d'onnozelheit bedrogen,
En door het veltmuzyk dat zich op 't net verspreit,
Dat zoet Sireengezang der vleiery verleit.

Hier ziet gy d'edle jaersaizoenen
Verschynen op hun' rechten tyt,
Hoe net de Lente een voettapyt
Van vers ontloken gras doet groenen,
Wen ze over 't pas ontdooide lant
Spanseert met mirthen in de hant,
Daer 't niet dan boterbloemen regent,
De jeugdige Natuur herleeft,
'tGevogelt door de bomen zweeft,
Die milt met bloessems zyn gezegent,
Terwyl de nachtegael door 't loof der linden springt,
Zyn' toon verdubbelt, en haer driemael welkom zingt.

Dan

Dan komt de Zomer herwaerts treden,
Als een bedaegde en schone Maegt,
Die gulden korenairen draegt,
Vers met den sikkel afgesneden,
En offert u de schoonste vrucht,
Geschildert door de zoele lucht;
Doch ziet gy haer allenx verdwynen,
De Herfst, besproeit met koelen dou,
Komt dan als een bejaerde vrou
Op 't vruchtbaer Havezicht verschynen,
Met druiven in haer hant, en maekt dat op zyn' tyt,
Den Winter in heur stê met vreugt wort ingewyt.

ô Snelle beurtverwisselingen
Der tyden! edle schildery!
Gy leert hoe 't leven vloeit voorby,
Dat we uit Godts hant te leen ontfingen,
Hoe 't smelt gelyk de rozenblaên,
Hoe 't wascht en krimpt gelyk de maen,
En vaek bezwykt gelyk de starren,
Die glinsterende hemelwacht,
Die heldre lampen van den nacht,
Die echter, schoon zy noit verwarren,
Somwyl bezwymen, wen de zon 't heelal begroet,
Die mê haer vlucht verhaest, en wechzinkt in den vloet.

Wat is dan 't bros en ydel leven?
Een vlugge schadu en een droom,
Een altyt voortgedreven stroom,
Een wint die zacht voorby komt zweven,
Een rook die haestig henen snelt,
Een dunne damp die vlug versmelt,
Een flaeu verschiet dat schynt te deizen,
Een fakkel die allenx verteert,
Een zedenspiegel die ons leert,
Om naer den hemel heen te reizen,
Te vliegen door 't geloof naer 't licht dat eeuwig schynt,
En naer een kroon te staen wier luister noit verdwynt.

Dus smaekt gy hier den rechten vrede;
Gy houd den hemel tot uw' vrient,
En wie de dwaesheit vlytig dient,
Gy zyt een dienaer van de rede,
Gy legt uw driften aen een' bant,
Doorsnuffelt met uw fyn verstant
De hemelwet en willekeuren,
Aest als een nyvre honigby
Op godtgewyde poëzy,
En zuigt de wezentlykste geuren
Der zuivre wysheit en geleertheit 't aller uur
Uit duizent boeken, en den bybel der natuur.

Gy,

Gy, van de werelt afgeweken,
Verbeelt u echter, ſchoon uw ſtoel
Hier vreedzaem ſtaet, het wuſt gewoel
Des wereltlings in alle ſtreken.
Gy weet hoe fel het oorlog woed,
Wat koninkryk 'er dryft in bloet,
Waer d' ondeugt durft den meeſter ſpelen,
De wetten zwygen, 't liſtig quaet
De ſimple onnozelheit verraet,
Waer veinzery haer kunſttafrelen
Te koop hangt, d' edle deugt verbeten ommezwerft,
Hoe d' onſchult aengeklaegt in yſre banden ſterft.

Terwyl u dees beſpiegelingen
Vaſt bezig houden Noordſcherwout,
En ge aen de kerk der Wysheit bout,
En door de ſchors in 't pit wilt dringen
Der zaken, die gy kunſtig maelt,
Beſtiert de Naerſtigheit de naelt
In vrou Sofiaes vlugge vingeren,
Waer door natuur op nieu herleeft,
Wen zy ze een' zwier van ſchoonheit geeft,
Waer op alle ogen flux verſlingeren,
Want plant, en bloem, en vrucht, ſtaen onder hare macht,
En worden door haer kunſt bekoorlyk voortgebracht.

Of

Of wort zy door 't geluit bevangen
Van Damons zevenmondig riet,
Die, aen de boorden van den vliet
Gezeten, zich in herderszangen
Verlustigt, zy borduurt die streek,
En Damon levend aen de beek
Met ene veltfluit aen de lippen;
Of zo haer onvermoeide geest
't Bedryf der dappre helden leest
Dan weet zy 't edelste uit te kippen,
Dan maekt heur naelde dat het slagvelt gloeit van bloet,
En dat de helt verschynt met lauwren om den hoet.

Maer denk niet dat de bezigheden
Van vrou Sofia, en heur' tyt,
Alleen zyn aen heur kunst gewyt,
Neen, zeker, 't oeffenpetk der zeden,
De loopbaen van verstant en deugt
Verschaft haer ziel de grootste vreugt;
Die zo op 't levenspad wil lopen,
Die zo in vreedzame eenzaemheit,
Zyn weg met bloemen vint bespreit,
En zynen tyt weet uit te kopen,
En met zich ommedraegt een bly en vry gemoet,
Wort hier op aerde alrê met hemel spys gevoet.

ô Drie-

ô Driemael zalig buitenleven!
Wie maelt uw' luifter naer waerdy?
Wie kan een woordenschildery
Van uwe zielvernoeging geven?
Wat leeft ge ô Lantheer hier geruft
Met d'eer uws Levens, al uw luft,
Sofie, uw roem en welbehagen!
De trou van uwe rechtehant
Sofie uw kroon en diamant
De vreugde en welluft uwer dagen,
Die met de ftralen van haer vriendelyk gezicht
En zoete aenvalligheit uw bezigheên verlicht.

Vint iemant schoonder lantfieraden
ô Willem, dan gy hier beschout
In dit geweft van klinkklaer gout,
Wen ge onder 't loof der koele bladen
U hier een Paradys verbeelt,
Alwaer Natuur uwe ogen ftreelt,
De dieren voor u nederbuigen,
't Gevogelt om u henen zweeft,
De koe u room en boter geeft,
De byen voor u honig zuigen?
Neen, neen: want wie zich naer den aert der zaken voegt,
Als gy, ô Noordscherwout, is altyt vergenoegt.

'tVernoegen is de ziel der dingen,
Dat onze kruin met kronen hult,
En ons gebrek geheel vervult,
En vrolyk in den ſtok doet zingen,
Het is een bron van overdaet,
Een luſtwarande vol ſieraet;
Een ſchat die nimmer dief zal ſtelen,
Die door geen roeſt of tyt verteert,
Aen ons den waren rykdom leert,
't Is een der ſchoonſte zieljuwelen,
Die aengenamer blinkt en meerder glans verſpreit.
Dan Alexander in zyn grootſte heerlykheit.

'tVernoegen doet ons zegepralen,
Het ſchuiſt de ſchellen van 't gezicht,
'tHerſchept de duiſternis in licht,
En vaegt met heldre vreugdeſtralen
De nevlen wech van tegenſpoet,
'tBehoud een ongekreukt gemoet,
Zyn doornen dragen altyt rozen,
Het ziet langs zyn bebloemde paên
Altyt een hemel open gaen,
En Edens luſthof vrolyk blozen,
En duikt, geruſt en ſtil, in 't opperalbeſtier,
In koele ſchadu van den Paradyslaurier.

Had

Had ik in uwe eerwaerde gaven,
ô Schrandre Lantheer minder smaek,
'k Misgunde u al dat zielvermaek,
't Gezicht van hof, en beemt, en haven,
Maer nu my uwe deugt bekoort,
Die als een star des hemels gloort,
En uwe vrientschap my wil groeten,
Verzel de vreugde u in de wei,
Bekroon de vriendelyke mei
Den hof met bloemen, die uw voeten
Uit eerbiet kussen, en van blyschap opengaen
Om tusschen 't lauwerloof van uwen krans te staen.

Ja zou 't u naer myn' wensch gelukken,
Dan heerschte een eeuwig lentsaizoen
Hier onder 't mirthenpaviljoen,
Dan zoud gy gouden vruchten plukken,
Dan zoude d' onbevlekte stroom
Van nektar zwellen en van room,
De knobblige eik zou honig zweten,
De dalen wierden overal
Verandert in een rozendal,
De doornenboom zou vruchtbaer heten,
Dan zaegt gy al 't sieraet dat elders d' ogen vleit,
In enen ronden kring om Havezicht verspreit.

ô Havezicht, ô ſchool der wyzen!
Alwaer de deugt en wetenſchap
Verheven zyn ten hoogſten trap!
ô Oog en luſt der Paradyzen!
ô Gulde woonſtê van de trou!
Vermaek myn Lantheer, en Mevrou
Noch lang met alle uw zoetigheden!
Draeg zorg dat hen de liefde en vrê
Omringe op hunne legerſtê,
Dat ze altyt op violen treden,
Dan zal ik, jaer op jaer aen uwen dienſt verplicht,
Uw naem gedenken en verheffen in myn dicht.

ZINNEBEELDEN.

ZINNEBEELDEN.

BEROU.

Wie smelt niet wech in zilten tranendou!
Wiens hart wort niet verbryzelt en verslagen
Wen hy dit beelt van een oprecht Berou
Uit nedrigheit zyn schulden ziet beklagen!
Wen hy dees Vrou in aklige eenzaemheit,
Afkerig van de pracht der ydle dingen,
Op ene rots vint zitten, nat beschreit,
Waer uit men ziet een zuivre bron ontspringen;
Die zy, terwyl haer ziel is diep verneert,
Met zo veel ernst en aendacht aen wil schouwen,
Dat 's endlyk in een tranenbron verkeert,
Om 't outer met dit zielvocht laeu te houwen.
Hoe heilzaem en voordelig treurt men niet
Wanneer men weent om zyn bedreve zonden!
Dat 's Englendrank die Godt met blyschap ziet
Wanneer die met het bloet uit 's Heilants wonden
Geverst is, en door zyn genade en Geest
Geperst is uit de springwel van onze ogen.

Dat

Dat 's oly die de zieke ziel geneest,
En Godt beweegt tot vaderlyk medogen.
Dat is, dat is die speseryewyn
Waer op de kerk haer Bruigom wil onthalen.
Dat is dat weke en levent kristalyn
Dat Godt, wanneer 't met heldre waterstralen
't Gezicht uitvloeit in zyne flesschen vangt.
Dat zyn, dat zyn die paerlen en robynen
Der heiligheit die Godt aen d'oren hangt
Der Bruit als zy komt voor zyn' troon verschynen.
Wie kan de kracht van 't kristelyk berou
Afmalen in zyn heilige bedryven!
ô Zondares, ô rechtbekeerde Vrou,
Wie zou die beek der tranen net beschryven
Die ge uitstortte aen de voeten van uw' Heer
En Heilant, om hem in dit vocht te wasschen!
Neen, Petrus, neen, ik leg myn veder neer;
Ik weeg 't gewicht niet van uw tranen plasschen.
ô Twede doop der ziel! ô spiegelbron
Der deugt! ô hoorn vol milde hemelzegen!
Hoe heerlyk gloeit nu Godts genadezon
Door uwe wolk van rouwe en zieleregen.
Nu moet, nu moet Bethesdaes heilzaem bad
Wis onder doen voor dees fontein met tranen,
Die Sarons Roos met zilvren dou bespat,
En ons den weg tot heerlykheit kan banen.
Deis nu te rugge, ô spelende Jordaen!

Ik

Ik ken een vloet die ons der euveldaden,
Der krankheit en melaetsheit weet te ontslaen,
Waer in ik my ter goeder uur wil baden.
Zo ge oit of oit uwe oevers overvloeit
ô Siloa, zink nu beneên uw zomen,
Een wenent oog dat ons gemoet besproeit
Verdooft uw kracht, en al 't gerucht der stromen,
Een wenent oog, wen 's Heren gramschap bruischt
Gelyk een zee door worstelende winden
Staeg opgeruit, ontwapent 's hemels vuist,
Weet Jezus door de liefde vast te binden:
Een wenent oog verblyt Godts burgery,
Doet d'Englen in het hoogste koor der koren
Een niew gezang van hemelpoëzy
Opdeunen, en Godts feestrei schier in oren
Verandren, en, om 't waer Berou verheugt,
Verslinden in een Goddelyke vreugt.

BELYDENIS.

Kan ook de zielbelydenisse,
Die zuivre ontlasting van 't gewisse,
In 't koper, dat alle ogen streelt,
Bekoorlyk worden afgebeelt?
Dan zoude ik, och! mogt ik nu 's hemels gunst verwerven!
Dit beelt met inkt, in stê van verven,
Uitschildren met myn dichtpenseel,
't Papier gebruiken voor paneel,
En wenschen dat myn kunst geen glans of gloet mogt der-(ven.

't Gaet wel: ik mael een naekte Vrouwe,
Een zinneprint van deugt en trouwe,
Die, door beschaemtheit opgewekt,
Zich met een blinkent kleet bedekt
Om hare reinheit en oprechtheit aen te wyzen.
Haer vleugels schynen aen te pryzen
Haer vlugheit om voor 't Hoogste Goet
De schult te ontlasten van 't gemoet,
Of hier het heil van haer verheffing uit mogt ryzen.

Zy

Zy heeft haer lippen wat ontsloten
Om hare zonden te vergroten,
Die ze ongeveinst voor Godt belyt,
Schoon 't vleesch hier tegen woelt en wryt.
Zy buigt haer knyen om haer nedrigheit te tonen;
En spot met alle koningskronen
Nu zy op 't kruis van Kristus doelt,
Een strael van 's hemels gunst gevoelt,
Die zy de Godtheit wil met wederliefde lonen.

't Hooft met een roden bant bewonden
Speelt op de schaemte van de zonden;
En d'ogen, nat van tranendou,
Zyn heldre spiegels van berou.
Haer rechtehant slaet ze op heur borst om zich te wreken
Van aengekleefde zielgebreken,
En houd den slinken arm regt uit,
't Geen haer wilvaerdigheit beduit,
Om d'ogen, zo zy haer weer ergren, uit te steken.

De Hont verklaert d'oprechte trouwe
En 't ront geweten myner Vrouwe;
Het Lam haer ootmoet en gedult;
Het Duifje houd haer vry van schult,
Toont hare eenvoudigheit en onverniste zeden,
Die zy wil reglen naer de reden,
Waer onder zy zich gaerne buigt;
Terwyl zy voor Godts troon betuigt
Dat zy de tafels van zyn wet heeft overtreden.

Hoe barst een zondaer, gansch verlegen,
Wen hy een denkbeelt heeft gekregen
Van zyne afschuwlyke euveldaên,
Godtvruchtig uit in heet getraen!
Hoe roept hy: grote Godt, ik heb uw beelt geschonden,
Verminkt met myn mismaekte zonden;
Ik heb myn ziel aen 't quaet verkocht,
Haer aen d' onreinigheit verknocht,
De prikkels van de weelde en wellust ondervonden.

Ik heb, ô Bron van 't eeuwig leven,
'k Heb tegen u alleen misdreven,
En ben, in een' stikdonkren nacht
Van zonde, in ontucht voortgebracht,
En leg te wentlen in een' vloet van vuile zeden,
Een stroom van ongerechtigheden,
Een zee van etter, slyk en bloet:
Myn zonden drukken myn gemoet,
En zwemmen me over 't hooft, vermoeien al myn leden.

Myn spraeklit heeft uw naem gelastert.
'k Heb, van de waerheit gansch verbastert,
De manke leugen hoogst ge-eert;
De deugt den rugge toegekeert;
Godts zoon door myn misdryf aen 't vloekhout vast geklonken;
Uw Geest bedroeft; en al de vonken
Van uwe liefde doen vergaen;
Al d' Englekoren stil doen staen,
Die sus niet anders dan een' vloet van galmen dronken.

Hoe

Hoe quam de werelt my belezen
Met haer verguit tweevoudig wezen!
Hoe riep het kridle en dartel vleesch
Zich uit den adem, schorre en heesch,
Om my al vleiende der Godtheit af te trekken!
'k Erken, ô Godt, 'k beken myn vlekken!
Myn beste werk is flecht besteet,
Schynt my als een verworpen kleet,
Dat my voor 't onweêr van uw gramschap niet kan dekken.

Ik ben onrein: ik durf myne ogen
Niet opslaen naer de starrebogen;
'k Zweem naer een' luipaert, en een' moor;
'k Ben onbesneên van harte en oor,
En drink het onrecht in als water; 'k heb myn handen,
Doe 'k d' onschult aen dorst randen
Met rein en weerloos bloet besmet,
En dorst, met trippelenden tret,
De vuile afgodery 't gewyde reukwerk branden.

Ai, reinig my doch van myn zonden
In 't zuiver waschvat van uw wonden,
ô Heilfontein, die eeuwig vloeit,
En uw gezegent zaet besproeit;
Wil my met uw genade en purper kruisbloet wasschen;
Ai dompel me in uw liefdeplassen,
Dan zal ik myn vernieut gemoet
Eens spieglen in dat gloeient bloet,
En op de lagen van myn' vyant snedig passen.

Gy hebt, ô Bron der zegeningen,
De voeten uwer leerlingen
Wel afgewaſſchen, zou myn ziel,
Nu ik voor uwen altaer kniel,
Dan 't water van uw' Geeſt, en hemelſch vloet derven?
Dan zou 'k als balling moeten zwerven,
En vliên daer geen vervolger is,
In nare en akle duiſternis,
En by de ſchaduwen der doot in 't ende ſterven?

Dan blyft myn ziel aen d' aerde kleven;
Dan ſterve ik duizent doôn in 't leven;
Dan ſchrei 'k vergeefs den hemel aen:
Maer neen, ô neen, ene enkle traen,
Zo 'k ze uit oprecht berouw en waer geloof zal plengen,
Zult ge in het zuiver water mengen
Van uwen Geeſt, die ons verlicht,
Het hart tot zynen tempel ſticht,
Daer wy u 't offer van 't gebroken harte brengen.

My dunkt ik zie Godts heil verſchynen,
En al de nevelen verdwynen;
'k Zie door de wolk der tranen heen
De Heilzon ryzen; myn geween
Wort in een' blyden rei verandert; myn geweten
Belooft zich reets de ſchoonſte keten,
Door mynen groten Hemelvrient,
Door mynen Heilant zelf verdient,
Toen hem Gethzemané dat bloetkorael zag zweten.

Myn

Myn Rechter door dat bloet gelenigt
Is met den zondaer zelf verenigt:
Nu is my 't witte kleet bereit
Van 's Middelaers gerechtigheit.
Myn Losser roept my toe: uw zonden zyn vergeven:
Leer nu myn voorbeelt naer te streven;
Wees heilig, nedrig; hef 't gemoet
Ten hemel; kies het Hoogste Goet
Vermaek u in myn heil, en gryp naer 't eeuwig leven.

BEKEERING.

Wat 's dit? wie doet myn' geest verbazen?
Of zet een Godtheit myn verstant,
Thans gunstiger bestraelt dan flus, in lichten brant?
Of heeft een pinxterwint myn dichtgeest aengeblazen?
Of zou dat zelfde licht der ongeschape Zon
Dat Saulus, die, vol euveldaden,
Godts kerke in beeken bloets deet baden,
Eens op Damaskus weg bescheen, en overwon,
En dwong zyn hart tot Godt te keren,
Myn ziel en yver mê beheren?

Hoe 't zy, ik geef myn' geest de sporen,
En voel een rein en edel vuur,
Een aengeboren drift, een neiging der natuur
Thans woelen door myn bloet en in myn' boezem gloren;
Bekeering, bloem der ziel, gy hebt myn lier gewekt;
Maer hoe zal ik uw schoonheit treffen?
Ik kan uw' luister niet beseffen.
Wie maelt dien fleuier die uw blanke leden dekt,
Waer in bekoorlyk is geweven,
Ik hoop op u, ô Heer van 't leven?

Gy

Gy durft de hovaerdy vertreden;
Gy acht geen gout, of fyn gesteent,
Geen blanke paerlen dan de tranen dien gy weent;
Gy slaet de handen op uw borst, en kruist uw leden,
En houd het wenent oog gekeert naer 't Hoogste Goet,
En ziet door dezen zilten regen
Het heillicht blinken, en een' zegen
Neerdalen, die uw borst bezielt met heldenmoet,
Om in een' nacht van zwarte dampen,
Manmoedig met den draek te kampen.

Wie zich tot Godt zal wederkeren
Heeft een gezicht van d' euveldaen,
Klopt op zyn heupe, en ziet met smart zyn zonden aen,
Dien hy in nedrigheit voor 't aengezicht des Heren,
Met een oprecht gelove, op deze wys belyt:
ô Godt, ik heb onheusch van zeden,
Uw hemelwetten overtreden,
De deugt gehoont, het quaet een' tempel toegewyt,
En, aengehitst door heten toren,
De gulde waerheit afgezworen.

'k Heb, door begeerlykheit gedreven,
Myn boze lusten aengequeekt,
De weelde, die in 't ende ons met haer prikkel steekt,
In myn versteent gemoet een ruime plaets gegeven,
'k Heb al myn goedren, door uw gunst my toegedeelt,

R Aen

Aen d'overdaet flux opgedragen;
'k Heb dikwerf achter uit geslagen,
Op 's werelts schoutoneel een slechte rol gespeelt,
Des durve ik thans myn zondige ogen
Naeu opslaen naer de hemelbogen.

Zal ik dan in uw huis verschynen
En nederknielen voor uw' troon,
Daer ik den liefdenaem onwaerdig ben van zoon?
Schrap uit myn recht, verwys my tot den draf der zwynen;
Stort uwe donders op myn trotschen schedel uit;
ô Godt, sla my het lyf vol wonden,
Ik heb uw heilig beelt geschonden,
De zuivre tranen daer zich uw geliefde Bruit
Mê waschte, en haer genadeketen,
Voor veinzeryen uitgekreten.

Toen ik onzichtbaer lag gekluistert,
De wereldt met een zachte hant
My had gevangen in de strikken die zy spant,
En ik het onrecht dronk, en was in 't hart verduistert,
Dacht ik dat myn geluk, gelyk een ander licht
Op zynen middag was verrezen,
'k Verliefde op 't vuil besmette wezen
Der schande, en overtrad in alles mynen plicht,
Ai zeg me, ô Godt, in welke plassen,
Zal ik myn gruweldaden wasschen?

In-

Indien ik met Pilaet myn handen
Al wassche, en op myn onschult roem,
Myne ongerechtigheên uit vleiery verbloem;
Dan drong me uw gramschap licht door merg en ingewan.
Wat baet my 't water van de zuiverste fontein? (den,
Al koomt ge, ô heldre wereltvlieten,
Uw stroomkruik in het zeenat gieten;
Noch valt dat watervat, hoe groot, my veel te klein.
Myne ogen, vloeit dan wech in tranen
Om my het pad des heils te banen.

Schrei tranen om uw boze zeden;
Zweet bloet gelyk uw Heilant deet
Toen hy de wynpers trad, en voor uw schulden leet,
En worstel voor Godts troon met vurige gebeden,
En smeek: ô Hemel wasch me in Kristus offerbloet
Gevloeit uit zyne dierbre wonden:
Ai reinig my van myne zonden,
En dompel my, ô Geest, in uw' genadevloet,
Dan zal ik in Godts tempel pronken,
En 't hart myns Middelaers ontfonken.

Dan zal ik nimmer olybeeken
Doen stromen van het hoog gebergt
Voor u, die meer het hart dan 't bloet der rammen vergt,
Dan vrage ik naer geen vuur om 't offer aen te steken,
'k Zal dan myn' eersten zoon niet geven voor myn schult,

Noch om uw grimmigheit te pajen
Geen koren op den akker majen;
En offren, maer myn ziel met ootmoet en gedult
Bezitten, en geen offer achten
Dan 't ware Lam dat zich liet slachten.

Dan sla'k van zuivre Schaemte aen 't blozen,
Dan zal ik op myn' boezem slaen,
En met den Tollenaer van verre blyven staen,
En kirren als een duive, en diepe zuchten lozen,
Tot ik my vind bekleet met uw gerechtigheit;
Dan vlie 'k naer uw genadebeeken
Alwaer ik Kristus bloet hoor smeken,
Dat met meer geest en drift dan 't bloet van Abel pleit,
En roept: uw zonden zyn vergeven,
Indien gy maer myn wet wilt leven.

'k Behoef my dan niet meer te dekken
Voor uw ontzachlyk aengezicht,
Want uit dat bloet verspreit ge, ô ongeschapen Licht,
Den glans van uw genade, en die verschoont myn vlekken,
Dan kome ik met de wol van u, ô Offerlam,
Geverft in uwe bloedende aderen
Voor uw' genadezetel naderen,
En weet Godts gramschap, schoon zy stont in vollen vlam,
Wen ik, ô Heilant, u mag kussen
Met bloet en tranen uit te blusschen.

Maer

Maer 'k moet myn vuilgedrag verfoejen,
Ik haet myne ongerechtigheen,
En wenſchte dat ik in een ſpringbron van geween
Veranderde, om dat ik uw wonden heb doen vloejen,
ô Zonde, gy zult niet meer heerſchen in 't gemoet;
Vertrek; 'k zal u een ſcheidbrief geven,
Myn hant afkappen, en myn leven
Opoffren tot Godts eer, wel aen, ontfang myn bloet;
Of eiſcht ge myn vernieude leden,
Ik zal ze in uwen dienſt beſteden!

Daer is myn hant, ô Menſchenhoeder!
Ontfang die tot een liefdepant,
Daer is 't gereinigt hart, en myn verlicht verſtant,
Dat zich in uwe wet vermaekt. laet los, ô moeder!
ô Vader, wederſta myn zuivre neiging niet!
'k Wil me aen den voetbank van uw wetten,
ô Godt, gehoorzaem nederzetten,
En luiſtren wat gy my door uwen Geeſt gebied:
Myn ziel, ten hemel opgeheven,
Begint nu eerſt op nieu te leven.

Myn wil, ter naeuwer nood ontbonden
Van 't juk der zonden, houd zich ſtil,
En onderwerpt zich aen uw' allerhoogſten wil;
De driften in uw liefde en eeuwig heil verſlonden
Gevoelen nu het zoet der wezentlyke vreugt;

Ook schynt men in 't uitwendig wezen
Als in een' spiegel klaer te lezen
Dat zich de zuivre ziel afzondert tot de deugt;
Dus wort Godts beelt weleer verloren
Door Godts genade en Geest herboren.

ô Ninive, wiens platte daken
Vol luister stygen naer de lucht,
Gy wist, hoe zwaer uw ziel met zonde was bevrucht,
Door tranen van berou weêr in Godts gunst te raken!
ô David, vuil besmet met overspel en moort,
Hoe frisch zaegt gy Godts heil ontloken,
Zo ras uw 't harte was gebroken;
Gy hebt de vreugdestem uit 's hemels mont gehoort,
Die u dus aensprak: eer der Vromen;
Godt heeft uw zonden wechgenomen!

En gy Manasse, diep verdronken
In enen vloet der euveldaên,
Zaegt uwe boejen voor vergulde ketens aen,
Wen Godt u vrientlyk in den kerker toe quam lonken,
Daer smolt gy in een zee van brak en week kristal,
Die Godt, om ons 't berou te leren,
In enen spiegel doet verkeren,
Die ons het rechte beelt vertoont van onzen val;
En, wen Godts Geest ons op doet ryzen,
Aenmoedigt om zyn' naem te pryzen.

Och

Och! mogten we alle wederkeren
Van onzen dwaelweg; blonk het licht
Dat Petrus eens bestraelde, in ons verblint gezicht,
En mogten we in Godts kerk de ware wysheit leren,
Dan vond men menigmael in 't uitterlyk gelaet,
In 't zuchten, prevelen, en spreken,
In 't zeltzaem gaen, of staen, geen teken
Der weêrgeboorte, noch in 't maeksel van 't gewaet,
Dan zou men noit, vol waen bezeten,
Een oordeel vellen van 't geweten.

Dan hielt men eenmael op met wenen;
Dan zou men zich van angst ontslaen;
Dan bleef het voorhooft met geen diepe kreuken staen;
Dan vloog zwaermoedigheit op vlugge vleugels henen;
Dan hielt men 't hooft om hoog, en blies op geen trompet,
Wanneer men d'armoede iet wou geven;
Dan zou de Godtsdienst recht herleven
Die met een stille vreugt zich oeffent in Godts wet,
En zich in zyn genadelere
Verlust, en blyde is den Here.

Dan zou men noit de vuile vlekken
Bemantlen der schynheiligheit;
Dan wiert de Vroomheit zelf de vrientschap niet ontzeit
Om dat zy weigert haer gemoet alom te ontdekken;
Dan had men liefde voor zyn' naesten, schoon hy niet
Het

Het rechte tytstip kon verklaren
Wen zich Godts Geest wilde openbaren;
En niemant oeffende dan 't hoogste rechtsgebied
Dan Godt, die met de heldre stralen
Zyns lichts kan in 't geweten dalen.

Dan zou men noit zo breet gewagen,
't Zy 't passe of niet, op markt en straet,
Van d'inspraek van Gods Geest, en zyn' genadestaet,
Maer stil en nedrig by Godts troon om bystant vragen;
Naer 's Heilants zoenbloet vlien, die ons bevryt van schult,
En hem met godtgewyde klanken,
Voor onze zielverlossing danken;
Dan zou men 's levenskroon inwachten met gedult;
Alle euveldaên een scheidbrief geven,
En door 't gelove in Kristus leven.

Quade BEGEERLYKHEIT.

Ik mael de drift die ons van 't ſpoor der rede leit,
De ſnô Begeerlykheit
Gelyk een naekte Vrou, dewyl ze al licht de trekken
Heurs aenſchyns laet ontdekken;
Haer brandende ogen zyn gebonden met een lint,
Om dat heur ziel ganſch blint
Zich in de heirbaen van de deugt niet laet beſluiten
Maer eeuwig treet te buiten.
De brede wieken aen heur ſchouders leren my
In deze ſchildery
Hoe zy het menſchlyk hart en zinnen kan beroeren
En met haer om durft voeren.
Wie zou de grote kring, waer in zy ſpeelt en weit,
Die ruim is uitgebreit,
Waer in zy zwiert en zweeft op ſterke en vlugge ſchachten
Van windrige gedachten,
Oit beter trekken met een' paſſer, dan die zelf
Aen 't blinkent ſtargewelf,
Door eer en ſtaet verhoogt, als d'eerſte van de groten
Met zyne kruin mag ſtoten?

Wie zag haer luſt, daer zy naer Krezus gout dorſt ſtaen,
Verzadigt en voldaen?
Haer armen joken om de ſchitterende ſchatten
Der werelt flux te omvatten,
Of op te ſtapelen tot bergen. groeit haer gelt,
Gelyk een ſtroom die zwelt,
Haer goutdorſt groeit mê aen. al had zy recht tot tronen
En glinſterende kronen,
Al ſmolten d'ampten, en al 's aertryx waerdigheen
Voor deze drift in een,
Noch bleef deze aendrang van die neiging onverwonnen.
Al zag zy hondert zonnen
Verenigt tot een kroon op haren ſchedel ſtaen,
Noch was zy onvoldaen.
Natuur is net bepaelt; maer deze is door geen merken
Of palen te beperken.
Was hare macht zo groot als hare luſt, 't heelal
Viel voor haer veel te ſmal:
Zy zou de heerlykheên der werelt flux begeren:
De ſchoonheit ſtaeg onteren,
En alle menſchen naer het lieve leven ſtaen,
En dan in 't harnas gaen
Om Godt, in 't eeuwig licht gezeten, te beſtryden,
Zyn luiſter te benyden;
Want hare drift is tot 't oneindige uitgeſtrekt,
Wort eeuwig opgewekt:
Nu zyn haer ydele en verheve zielgedachten
Te flaeu en zwak van krachten

Om

Om al 't begeerde goet te krygen; haer gezag
Neemt d'opgestoke vlag
Van lossen hoogmoet in, nu d'armoê 't oog doet druipen,
De smart in 't hart komt kruipen;
En haer verbeelding valt van 't gloeient zonnewiel.
Haer onvernoegde ziêl
Heeft eerst de trekken van Godts heilig beelt geschonden,
Stoutmoedig onderwonden,
Schoon Godt haer alles gaf in Edens frissche lucht,
Te tasten naer zyn vrucht;
En is met wyde schreên van zyn bevel geweken
In ongebaende streken,
Waer zy de prikkling van haer ziel en zinnen voed.
Maer laet zy in een vloet
Van fyn gesmolten goud en paerlen eeuwig baden
Zy zal zich niet verzaden;
Want ziet zy d'ene trek van haren geest voldaen
Ene andre zet heur aen,
Die zy met bloet bevlekt en uitvoert, wys en schrander.
Gy kost, ô Alexander,
ô Blixem van uw tyt die alles overwon,
En als ene andre zon
De heldre stralen van uw dapperheit deet blinken,
En d'aertkloot zelf mogt klinken
Voor uwe zegekoets, wen gy vol druks verstont
Uit Anaxarchus mont,
Dat gy meer werelden ontdekken konde, treuren,
Nu 't u niet mogt gebeuren

Die te overmeeſtren door uw krygsmacht! hoe bereit
Was uw Begeerlykheit
Om alles wat 'er valt in 't ruim bereik der zinnen,
Waer 't mooglyk te overwinnen!
Sloeg Cezar niet bedrukt aen 't wenen, wen de Faem
Helt Alexanders naem,
En zyne dapperheit met meer dan duizent monden
Luitruchtig wou verkonden?
En gy ô Pyrrhus, Prins der Epiroten, toen
Uw krygsluſt viel aen 't woên,
En gy de Romers in hun ſterkte woud beſtryden,
Borſt zelf, gehard in 't lyden,
Door onverzaedbren drift vervoert, dus ſnuivende uit:
Dit 's 't opzet, dit 's 't beſluit,
ô Cyneas, ik wil de Romers overwinnen;
Itaelje mag zyn vinnen
Dan vry opſteken, 't zal, door myn geweer verkracht,
Haeſt knielen voor myn macht.
'k Zal dan Sicilien vol eer en moet inrukken;
Karthago flux doen bukken;
En Afrika voor myn gevreesde blixemspeer
Bedrukt doen zygen neér.
'k Wil Macedonien en Griekenlant beroeren,
In zegeprael omvoeren,
En klimmen van hun rugge op 't klinkent gloryrat
Met heldenbloet beſpat.
Ai my! hoe voel'k myn borſt om zulk een zege blaken!
Wie zag oit iemant haken

Met

Met meer begeerte naer wat blinkende ydelheit,
Die 't oog der vorsten vleit,
Dan dees staetzuchtige van koninkryken zwanger?
Wie zal 't begeerde langer
Bepalen daer een guit bestaen durft om zyn naem
Op te offren aen de Faem
Dianaes Tempel aen de vlam ten prooi te geven?
Begeerlykheit, gedreven
Door wint van gloryzucht en styfgezwollen waen.
Schent rein en onrein aen;
En zag zy eens heur wensch voltooit naer heur begeren
Al 't koper zou wel haest in gloeient gout verkeren.

Goede BEGEERLYKHEIT.

Door welk een goê Begeerlykheit
Wort myn gemoet thans aengedreven,
En door een hemeldrift geleit,
De goê Begeerte naer het leven
Te schildren met myn dichtpenseel
Op 't leerzaem beeldenspraek paneel?

Dees schone Vrou kan my betoveren
Met heur eerwaerdig aengezicht,
En ziel en zinnen gansch veroveren.
Hoe ziet zy uit naer 't zalig Licht!
Het kleet opschortende om te lopen
Ziet zy den hogen hemel open.

Hoe vrolyk breit zy d' armen uit
Naer d' onverderffelyke schatten.
Zy neigt hare oren om 't geluit
Van 't heilig kruisgedicht te vatten,
Nu zy haer vaders huis vergeet
En d' ydelheit met voeten treet.

Geen aerdsche kroon kan haer bekoren
Of glimp van slaefsche heerschappy
Nu zy de levenskroon ziet gloren,
En naer de hemelburgery
Verlangt, om daer den staf te zwieren
In lommer van Godts heillaurieren.

Wat geeft de werelt? enkel wint,
En lichte rook die niet kan duren;
Een valsche schaduw die verzwint;
Een roos, verslenst in luttel uren;
Een droom, die vaek bedrieglyk vleit,
En onbestendige ydelheit.

Geen

Geen hart, vervolgt door bos en dal
In zomerhitte door de honden,
Schreeut sterker om een waterval
Dan deze om 's Heilants purpre wonden
Waer uit genade en vrede vloeit,
Daer zy haer ziele mê bespoeit.

In Godt, die ongeschape Zon,
Met onbevlekte goude stralen
Gekroont, die Ziel en Levensbron,
Die al wat leeft doet adem halen,
Godt die oneindig is en een
Verenigt hare drift alleen.

Zy valt gelyk een duive aen 't klagen
En kirt, en piept gelyk een kraen
Om naer Godts milde gunst te vragen,
En naer zyn' tempel heen te gaen,
Zich voor zyn voetbank neêr te buigen,
En 't heil uit zynen mont te zuigen.

Geen Engel in het zalig groen,
Zoekt vlugger op zyn witte wieken
In 't loof van 't hemelpaviljoen,
Waer 't onbeschaduwt licht koomt krieken
Naer Godts gelaet, dan deze naer
De troost van haren Middelaer.

Wie,

Wie, zegt ze, voert my, zonder marren,
Flux uit al 't wereltſche gewoel
Om hoog door 't glinſtrent dak der ſtarren?
Wie zet voor Godts genadeſtoel
My neêr? wie weet my op te beuren?
Och! wouden al de wolken ſcheuren!

Wie ſtelt myn yver beſt in ſtaet?
Wie geeft my, om myn wit te treffen,
De vleugels van den dageraet
Om naer de Heilzon my te heffen?
ô Vlug geloof! ô ſnelle min!
Voer my met u ten hemel in.

BAL-

BALLINGSCHAP.

De Ballingſchap, van eer en ſtaet misdeelt,
  Wort als een pelgrim die verhuiſt
  Uit zyn gebuurſtaet uitgebeelt:
  Een valk zit op zyn ſlinke vuiſt:
De rechte heeft den wandelſtaf gereet,
Daer hy op leunt wanneer hy henen treet.

Wat klaegt een menſch dat hy als balling leeft!
  De werelt, waer we zyn geplant,
  En yder ruſtloos woelt en zweeft,
  Is ons natuurlyk vaderlant.
Wat ons ontmoet geſchiet niet by geval.
Godts wakent oog beſchermt ons overal.

Een zelve zon vergult ons waer we zyn.
  't Geſtarnt verlicht ons met zyn glans.
  Ook blinkt de zilvre maneſchyn
  Ons altyt toe van 's hemels trans.
Natuur, gewoon de ſchepſelen te voên,
Is overal genegen goet te doen.

Wat voorrecht heeft dit lantschap boven dat?
  En waerom is die maetschappy
Der menschen beter in die stat
  Dan van een andre burgery?
't Gebeurt al vaek dat ons gemenebest
Moet onder doen voor een uitheemsch gewest.

De zwaluw wort, wanneer de lucht verkout,
  Gebannen naer een' andren oort
  Alwaer hy 't kunstig nestje bout.
  Wort d'oievaer niet staeg bekoort
Op warmer lucht en gunstiger saizoen,
Om vèr van honk zyn jongen uit te broên?

Hoe menigmael gebeurt het dat de nyt,
  Verbittert op een vroom gemoet,
  Den blanken boezem open ryt
  Der onschult, al haer gelt en goet
Verbeurt verklaert, en haer in kerkers zet,
Die zy ontsnapt en elders wort geret.

Themistokles ontzei men u Atheen?
  Geen nood: gy wiert aen 't Persis hof
  Om uw gedrag schier aengebeên,
  Verrykt met gout, vereert met lof:
Zo steeg de zon van uw gewenscht geluk
Veel schoonder uit een zwarte bron van druk.

ô Gro-

ô Grote Groot, gegyzelt op een slot,
Gy zyt door liefde en fyne list
Van Reigersberg, door gunst van Godt,
Het slot ontvlucht in ene kist,
Aen 't Fransche hof met 's konings gunst vereert.
Wie elders lyt, deez balling triomfeert.

Wie nam outtyts een balling toch niet aen,
Zo hy de wetten van dat lant
Wou kussen, dan een snô spartaen!
Het menschdom, door een liefdebant
Verbonden, is, wie immer wraek wil voên,
Verplicht altyt zyn broeders wel te doen.

Wie dan zyn wil kan schikken naer zyn' staet;
Gansch vrolyk leeft en vergenoegt;
Geen juk met zorgen op zich laed;
Maer zich gerust naer alles voegt;
En allesins kan zeggen: hoe het ga,
Ik haet de vrees, en volg de Godtheit na;

Die leeft voorwaer in zyne ballingschap
En dienstbaerheden vry:
Staet warelyk op hoger trap
Dan 's werelts dwaze burgery;
Want hy, die naer het eeuwig licht ontbrant,
Vertrapt het stof om 's hemels vaderlant.

Yzere ARMOEDE.

Wat schouspel staet daer voor myne ogen?
Myn hart geraekt wort sterk bewogen,
En gloeit van teder mededogen.

Wie is't? de nypende Arremoede.
Ze ziet 'er uit als een verwoede.
Wie denkt haer nootdrust niet ten goede!

Men mogt heur naektheit wel bedekken,
Zyn eige kleders flux uittrekken,
En andre tot die deugt opwekken.

Wie zou haer niet verliefst toelonken,
Daer ze aen een harde rots geklonken,
In lang niet at of heeft gedronken!

Zy is beknelt aen voet en handen,
En weet de touwen aen te randen,
Te knagen met haer scharpe tanden.

Heur woeste hairen slaen aen 't spreken
Van hare vinnige gebreken.
Noch wort zy van een dier gesteken.

De felle honger durft haer nypen,
Haer tanden als een slagzwaert slypen;
Ja scharper dan men kan begrypen.

De

De schande, smaet, en bitterheden,
Staen op heur magre en dorre leden,
Zy wort van zwarte zorg bestreden.

Heur welgegoede vrienden deizen,
En weten verre wech te reizen
Naer hunne blinkende paleizen.

Zy ziet de vuur- en watervloeden
Fel branden van de tegenspoeden;
Een voetsel dat heur langst zal voeden.

Hoe dorre en doof zyn hare zinnen!
Een worm dooreet haer borst van binnen.
Hoe zal zy dit verdriet verwinnen!

Het lichaem krimt. de ziel gebonden
Aen 't ongemak kan niet doorgronden
Heur smarte en dodelyke wonden.

Die ziel wou wel ten hemel stygen,
Maer, och! zy kan de vlucht niet krygen,
De nootdrust doet heur nederzygen.

Kan iemant noch met schone bloemen
Der redenkunst deze Armoê roemen?
Ik zou ze in 't hol der droefheit doemen.

Gulde ARMOEDE.

Hoe veel verschilt den toestant dezer Vrou,
Die zich bedekt met haer geringe klederen,
Uit eerbaerheit zich zedig wil vernederen,
Van d'Armoê die men flus, beklemt van kou,
Zag aen een' rotssteen vastgegyzelt!
Dees, met geen slaefsche vrees benart,
Toont in 't gelaet, de spiegel van het hart;
Dat zy heur staet ten hemel vyzelt;
Want een bedaerde vreugt,
En stille rust ontdek ik in hare ogen;
Zy lacht met al 't vermogen
Waer in den Waen zich ketelt en verheugt,
En schynt naer iets bestendigers te haken;
Het eeuwig heil kan haer gemoet vermaken.

Wen

Wen d'Armoê zich naer heure kleinheit voegt,
Alle overdaet weet van zich af te weren,
Niets wil dan haer noodwendigheit begeren,
En by zich zelf te vreên is en vernoegt,
Ja zich gelaten weet te schikken
Naer d'edle wetten der natuur,
Zich voor de kou bedekt, en yder uur
Haer dorst met water mag verquikken,
Haer honger matig boet,
Dan is zy staeg met nieuwe en wakkre krachten,
En hemelsche gedachten
Gezegent, en veel ryker in 't gemoet
Dan 't rykste mensch dat zyn begeerlykheden
Den teugel viert, in weerwil van de reden.

Ziet ze iemant moede op scharpe steilten gaen,
Om trots en fier tèn ryxtroon op te klimmen,
Daer andren hem uit enklen nyt begrimmen,
Wen zy de kroon zien op zyn' schedel staen,
Dan denkt zy om de gulde zwaerte
Van dit gèvaerlyk hooftsieraet,
Hoe d'afgunst naer 't gezalfde leven staet
Van dees' monarch, die 't ryxgevaerte
Moet drajen op zyn' duim,
Wat angst en zorg hem op zyn' stoel omringen,
En onverwacht bespringen,
Als 't ongeluk hem in een quade luim
Beroert, wanneer hem vrees en schrik beheren,
En hy zyn' staf ziet in een' plak verkeren.

Zy

Zy leeft geruſt, ze is altyt welgezint:
Een zachte ſlaep bekruipt haer love leden:
Zy is gezont door al haer bezigheden:
Wie 't onweêr treft, haer ſchip zeilt voor den wint:
Haer zegenhoorn vloeit altyt over:
Zy haekt naer gout noch diamant,
Wyſt, groot van geeſt, geſchenken van de hant:
Haer hut ſteêt veilig voor den rover:
Haer krooſt is heur ſieraet:
Zy weet wen zy de krygstrompet hoort klinken
Bedaert dien galm te drinken;
En zo de nood haer al tot vluchten raed,
Men zal haer om heur ſchatten niet belagen,
Om dat zy al haer goedren mê kan dragen.

De rykdom houd haer niet aen d'aerde vaſt;
Zy leeft toch als een vreemdeling op aerde:
Haer vaderlant, den hemel, houd ze in waerde:
Haer vlugge geeſt, van ſpys noch drank vermaſt,
Vermaekt zich in beſpiegelingen,
En in 't gelaet der zuivre deugt;
Zy is beluſt om met een ſtille vreugt
Van 's hemels gouden lof te zingen,
Wyl ze in Godts gunſte leeft,
En weder, ſchoon ze in Adam ſcheen verloren,
In Kriſtus is herboren,
Die haer weer recht tot hemelvoedſel geeft,
Een kroon belooft, verſiert met heiljuwelen,
Een hemelſchat, die nimmer dief zal ſtelen.

BE-

BELEDIGING.

Duikt, mannen, duikt, indien ge uw' goeden naem
Niet gaerne zaegt gebrantmerkt door de faem,
En door Beledigïng geschonden;
Zy mikt vast met een roer hoe ze u best treffen zal.
De scharpe messen en de tongen over al
Op heur gewaet verspreit zien op de diepe wonden
Die zy haer evennaesten geeft.
De honden aen heur zy, die hunnen drift opwekken,
Fel op een stekelzwyn toebyten, en hun bekken
Doen bloeden, leren ons dat ze ook haer smarte heeft,
Dewyl men ziet dat zy, wen ze iemant wil belagen,
Vaek zelf gequetst wort en de zwaerste straf moet dragen.

Verwekt de drift en overvloet van 't bloet
Die hevigheit in 't ſtekelig gemoet?
En wapent die de ſcharpe tanden?
Stort die 't gezicht vol gloets, maakt die de voeten ſnel?
Reikt die de handen toe een ſlagzwaert, om dus fel
De weerloze onſchult als een tyger aen te randen?
Voed die den opgezwollen waen,
En hoogmoet, om alſins den boventoon te krajen,
De vlag der glory van den top te laten wajen?
Doet die den zwakken menſch zo trots in 't harnas gaen,
De weegſchael van het recht, in weêrwil van de reden,
En onder 's hemels oog, verſchoppen en vertreden?

Hoe ſtuiten wy die woede toch wel beſt?
Ai, zeg my, hoe genezen wy die peſt?
Hoe zullen wy die ſtormen ſtillen
In 't opgeruide bloet dat zynen rugge opſteekt?
Indien men zacht van zin zich van dien ſmaet niet wreekt,
Den toegang afſnyt der verdervende verſchillen,
En den belediger verplicht
Door hem onze achting en beleeftheit aen te bieden,
En hem verkieſt voor een van zyn vertroutſte lieden;
Ganſch zelden zonder zyn goetkeuring iets verricht.
Dat heet een vyant in een' gunſteling verkeren,
En over 't ongelyk grootmoedig triomferen.

BE-

BEVALLIGHEIT.

Wie zou een schone vrou versmaden?
Haer welbesneên gelaet, waer in het purper gloeit,
En door het lelywit bekoorlyk speelt en vloeit,
Niet overschaduwen met versse rozebladen?
Wie zou, met keur van tael en kunst,
Zich niet indringen in haer gunst?

Heeft d'edle schoonheit dat vermogen?
Wie zou niet gaerne dan dees Nimf Bevalligheit,
Die noch aenminnig blyft het zy ze zwygt of schreit,
Verheffen aen 't gestarnt, en in zyn hart verhogen?
En knielen voor myn jonge maegt
Die rozen op haer' schedel draegt?

Hoe bly en lieflyk is haer wezen?
Hoe minlyk ziet zy, en wat schiet ze schicht op schicht,
Uit haer betoverent en glinsterent gezicht,
Die zy in nektar doopt om zielen te genezen?
Hoe aertig vloeit en dryft haer kleet
Wen zy vol zwier daer henen treet.

Haer gordel hangt aen een geweven
Van hondert geestigheên, schynt door de Liefde zelf
Gestikt, en neergedaelt te zyn van 't stargewelf.
Zy vat met d'ene hant een zonnebloem naer 't leven
In d'andre houd ze een' vogel vast,
Die om zyn vrientschap by haer past.

Voorwaer de glans die zy ten toon spreit
Verblint d'aenbidders van myn sterflyke godin.
Bevalligheit neemt 't hart der gansche werelt in.
Zy is het zout en oog, de ziel en zon der schoonheit.
En vordert met een' enklen lach,
Gewenschte liefde en diep ontzach.

Zy neigt op orde en maet heur leden.
Zaeit zachte lelyen en rozen, wen zy spreekt,
Vergulde woorden, die ze in douw van honig weekt.
En wie d'aenlokselen wou schildren van haer zeden,
Waer mê zy milde is overstort,
Schoot aen vyf schoonheên veel te kort.

BE-

BESCHEIDENHEIT.

Befcheidenheit, de ziel en zuil van 't leven,
Gewoon elk 't zyn met orde en maet te geven,
Vertoont zich als een Vrou met een bedaegt gelaet,
Gedoſt in gout gewaet;
Een print van deftigheit, verſtant, en goede zeden,
Van billikheit en reden,
En van rechtvaerdigheit veel waerdiger dan gout,
Die, wat zyn verf verlieſt, voor eeuwig proef behout.

Wen d'armoê tot haer' nooddruſt iets begeert
Flux heeft zy 't oog den bidder toegekeert,
Ze ontſluit de hant, en wort uit mededogen,
En liefde in 't hart bewogen.
Dees gulde deugt houd ſtaeg den paſſer vaſt,
Waer mê zy meet en paſt;
En ſchoon zy niet volmaekt haer wandel weet te zetten,
Zy wil dien echter met geen ſlinxen tret beſmetten.

Beſcheidenheit, die met haer wyze woorden
De harten bind, als met fluwele koorden,
En hare daden vormt met oordeel en beleit,
Verkieſt voorzichtigheit
Tot hare Leitsvrou om haer oogmerk uit te voeren:
Schoon alles mogt beroeren
Haer ziel bezit zich zelf, en blyft geruſt en ſtil,
Zy ſtremt het wuſt rumoer, en ſchikt zich naer Godes wil.

Zy is de bloem der ouderdom en jeugt,
Die luister geeft aen d'onbevlekte deugt,
Die ons gedrag vergult, en onze daden
Met zedige sieraden
Ophemelt, want zy schat de dingen op hun' prys.
Zy troude in 't paradys
Met d'edle zedigheit in schadu der laurieren,
En wou zich met de kroon der goude deugt versieren.

Ydel BETROUWEN.

Ziet gy een Vrou, verbeelt met uitgespreide hairen,
Die een gevleugelt schip in hare handen houd,
Op d'enkele ongena der dulle zee vertrout,
En midden in den storm belacht de zeegevaren;

Geloof dan, wen ge ziet het worstlen van de baren,
Dat ze op een dunne plank, door 't ongetrouwe zout
Geslingert naer de lucht, haer vals Betrouwen bout;
Daer d'afgront gaept; de doot schynt om haer heen te waren.

Geloof dat zy haer hoop op enkel welzant sticht,
Op enen rietstaf leunt, wat ydelheit verdicht;
En op d'onzekerheit haer zegezuil durft gronden,

Gelyk een helt die noit zyn vyant zal ontvlien,
In schaeu der pylen al 't gevaer in 't oog wil zien,
Al zou hy zyne ziel uitblazen door zyn wonden.

ZEDEZANGEN.

ZEDEZANGEN

UIT

JEZUS SIRACH.

HET EERSTE GEZANG.

Godt heeft den mensch uit klei gekneet,
Zyn lichaem, braef om hoog verheven,
Met geest en orde aen een geweven
 Als een bekoorlyk kunsttapeet;
 Doch deze sierelyke bloem,
 Die flus tot 's hemels eer en roem
In Edens bloemperk is verschenen,
 Verloor, helaes! haer heerlykheit;
Nu is die schoonte en luister henen,
En als een morgenwolk verdwenen,
 Of als een dunne rook verspreit.

Hy gaf haer een getal van dagen
Te blinken als het hel gestarnt
Dat aen het dak des hemels barnt;
Doch toen de bulderende onweêrvlagen,
Aendryvende op hun zwarte pennen,
Die bloem begonden aen te schennen,
Verloor ze op enen korten tyt
Haer zuiverheit en schilderverven:
Zy, aen d'onsterflykheit gewyt,
Geraekte heur volmaektheit quyt,
En moest, vol schaemte uit onmacht sterven.

Daer legt het leven van den mensch,
Met frissche kruiden vergeleken
En rozen, in het stof bezweken.
Daer legt hy die voorheen zyn wensch
Zo ruim en milt van Godt genoot,
Toen alles toevloeide in zyn' schoot,
Die over allerhande dieren,
Als een gezalfde Majesteit,
Den staf der heerschappy mogt zwieren,
En alle schepselen bestieren
Met oordeel en rechtmatigheit.

Wie zou den mensch naar eisch afmalen
Dat levendig en kleen tafreel
Der werelt, dat bezielt juweel,
Dan met de gulde zonnestralen?
Wie zou die vonk van 't eeuwig Wezen,
Zo zuiver, eêl en uitgelezen,

Die

Die onbezwalkte ſchildery
Naer 't Godtlyk beelt door 's hemels vingeren
Geſchildert, roemen naer waerdy,
En niet verwondert ſtaen? voor my
Ik kan daer op geheel verſlingeren.

Want zie 'k zyn goddelyk gedrag,
Zyn ſtillen wille, en goede zeden,
Gegront op 't gout der edle reden,
Eens helder treden in den dag;
Beſchou ik zyne ſterke leên
Die hy der Godtheit wou beſteên,
Die zucht om naer Godts wet te leven,
Die vaſte ziel, dat vroom gemoet,
Dat heilig en godtvruchtig beven,
Dan wil my d'adem ſchier begeven,
Dan valt my die bedenking zoet.

Het pluimgediert, noit moegezongen,
Streek voor den menſch uit eerbiet neêr,
't Gediert erkende hem voor heer,
Uit luſt en liefde, en ongedwongen:
Hy, door de Godtheit aengedreven,
Wou naer de kroon des levens ſtreven,
En met zyn netgeſpraekte tael
Godts werken in hun kracht ontvouwen;
Zyn ogen ſchoten ſtrael op ſtrael,
En zwierden in de ſtarrezael
Om s'hemels wondren aen te ſchouwen.

Wat waren d' oren afgerecht
Om 's Heren woorden in te drinken,
Die zy gedurig hoorden klinken;
Zyn ziel, aen 't ydel niet gehecht,
Die door de heemlen zich verheft,
En al Godts daden klaer beseft,
Verstont ook d' edle wetenschappen;
Kon 't onderscheit van quaet en goet;
En wist, langs hoge en spitse trappen,
De zael der wysheit in te stappen
Alwaer zy zich met kennis voed.

Godt, die dees gaven heeft gegeven,
Slaet door zyn voorzorg, vroeg en spâ,
De gangen van de menschen ga;
En wil dat zy hun gansche leven
Afzondren om zyn wonderheden
Te roemen, en volmaekt te ontleden,
En al de werken van zyn hant,
Die niemant naer hun kunst kan pryzen,
Met kracht verbreiden door het lant,
En met beleit en ryp verstant,
Daer in weer andren onderwyzen.

Mogt iemant in 't gewyde koor
Op ene zee van galmen zwemmen,
Wanneer de vromen met hun stemmen
Die wekken, om de Godtheit voor
Haer goetheit, trouwe, en zuivre gunst
Te zegenen, met geest en kunst,

Hy

Hy zou, door dat gezang verflonden,
  In ene goddelyke vreugt
Uitbarften, en met hondert monden
Aen 't nageflachte graeg verkonden
  Den lof des Heren en zyn deugt.

Godt gaf den menfch, om 't pit der dingen
  Te kennen, een gefpitft vernuft,
  Dat in geen wetenfchappen fuft,
En alle diepten door kan dringen;
En heeft hem, naer zyn welbehagen,
Een vaftgeftelde maet der dagen
  Voor 't ydel leven toegezeit;
En hem, om d'ongerechtigheden,
  De ftale wet der fterflykheit
  In zyne vierfchaer opgeleit,
Die niemant oit zal overtreden.

  Doch fchoon het lichaem tot het ftof
Veroordeelt wiert om d'euveldaden,
Godts goetheit vont nochtans geraden
  (Dit zy tot 's hemels prys en lof)
  Om met de vromen mont aen mont
  Een eeuwig heilzaem vrêverbont
Te fluiten; hen in kruis en lyden
  Te trooften met zyn zalig licht;
Ook wou Godt, in verfcheide tyden,
Met hen om hunne zonden ftryden,
  Hen vreeflyk dwingen tot hunn' plicht.

Zy zagen, doch met damp betogen,
  Den glans van 's Heren Majesteit,
  Die heldre schittervonken spreit,
Staeg flikkren in hun sterflyke ogen:
Een gloet waer voor de Cherubynen
Uit eerbiet deizen en verdwynen:
  Een Licht zo rein en onbevlekt
Dat zelf de zon op haren wagen
  Zich met een zwarte wolk bedekt;
  Wiens hart wort dan niet opgewekt
Naer 't onbeschaduwt ryk der dagen?

  Ook klonk de stem van 's Heren macht,
Zyn holle en scharpe donderkloten
In d'oren van zyn gunstgenoten;
  Die stem verhief zich in haer kracht,
  En riep: wyk van de boosheit af
  Indien gy vreest voor 's hemels straf:
Die stem gaf hare gulde wetten
  Die yder mensch moest hulde biên,
En schuldig is in 't licht te zetten,
Om noit zyn ziele te besmetten,
  Maer Godt te aenbidden en te ontsien.

Neen, nimmer zyn der Vromen wegen
  Verholen voor Godts klaer gezicht;
  Want Godt is enkel oog en licht.
Doch elk, belust om quaet te plegen,
Heeft in zyn jeugt de vuile logen
Met 's moeders melk al ingezogen;

En

En 't hart, door moetwil hard vereelt,
Versteent, met d' ondeugt naeu verenigt,
Had geen gemeenschap met Godts beelt,
Dat noit in zynen wandel speelt,
Noch wiert door d' edle deugt gelenigt.

Toen flus het fier en trots geslacht
Der menschen van elkaêr wou scheiden,
Naer 't oost en westen uit wou weiden,
Heeft Godt de waerdigste oppermacht
De hant eens stervelings vertrout;
Maer Israël, de ziel en 't zout
Der aerde, wou hy zelf bestieren;
Dat hielt hy voor zyn eer en kroon;
Dat wou hy met de deugt versieren;
Dat wou hy troetelen en vieren
Als waert zyn' eerstgeboren zoon.

Dat wou hy met zyn gunst beschynen
En ondertrouwen als zyn bruit:
Hy wou dees koninklyke spruit
Optojen met de heilrobynen
Van zyn genade, en altyt merken
Op hare goddelyke werken,
Die hy tot op den gront doorziet;
Dewyl hy d' alziende ogenstralen
In 't diepste van 't geweten schiet,
Zyn zuivre liefde in 't harte giet
Daer zy hem ryklyk weet te onthalen.

Ge-

Geloof niet dat hare euveldaên
Verborgen zyn voor zyn gezichte;
Neen, hy verschoont haer in 't gerichte,
En ziet haer met medogen aen;
Hy wil het kunstwerk van zyn hant,
Dat levent uurwerk, vol verstant,
Zyn beeltgenoot in 't licht verheffen;
En schoon men al Godts goetheit kent,
Zyn milde weldaet wil beseffen,
Men zal haer nimmer kunstig treffen;
Want deze is zonder maet of ent.

Weet iemant, hoe begaeft met reden,
Godts tedere barmhartigheit,
Die eeuwig troost, verquikt en vleit,
En deel neemt in ons leet, te ontleden,
Daer ze altyt staet met opene armen
Om ons te omhelzen en beschermen,
En, met een onbezweken lust,
Ons als den appel van hare ogen
Bewaert, en d'allerdiepste rust
Belooft daer wy, geen quaet bewust,
In haer nabyheit leven mogen?

Hoe leit zy ons op 't rechte spoor!
Wat roept zy met verheve tonen:
Op! op! myn dogters, op! myn zonen,
Leent aen myn woorden hart en oor:
Bekeert u; volgt my; haet het quaet.
'k Zal u met een verzoent gelaet

Aen-

Aenſchouwen, en het licht doen dagen
  Van myne liefde; keert, ai keert;
Ik zal u, ô myn welbehagen,
Gelyk een kint op d'armen dragen,
  Indien gy u maer laeg verneert.

Doch zo 't des hemels gunſtelingen,
  Die in Godts hant geſchreven ſtaen,
  Geluſten achter uit te ſlaen,
Ondankbaer al de zegeningen
Verachten, zal Godt flux ontwaken;
Als vuur in zynen toorne blaken,
  En vreeſlyk ſtormen op dat volk;
Op zynen kop een' zwavelregen
  Neêrſtorten uit een zwarte wolk,
  En 't uit ene onderaerdſche kolk
Ene yzre ſtraffe toe doen wegen.

  Maer wen dat oordeel is bedaert,
En Iſraël Godts roê wil kuſſen,
Het harte in ſtukken ſcheurt intuſſchen,
  De nevelen zyn opgeklaert
  Van 's Heren felle grimmigheit,
  De Heilzon hare ſtralen ſpreit,
Wort Juda weder aengenomen;
  Met lonkende ogen aengezien,
En in 't gezelſchap van de vromen
Flux ingeleit, alwaer 't de ſtromen
  Des gulden zegens mag zien vliên.

Wel aen: hebt gy Godts beelt geschonden
 ô Israël, laet entlyk af
 Der boosheit, vreest gy 's hemels straf.
Bekeer u, en verlaet de zonden.
Zwaei Godt den geur van uw gebeden
Godtvruchtig toe: maek dat uw zeden
 Niet ergren aen Godts burgery.
Val Godt te voet: leef vroom en heilig:
 Zie af van twist en hovaerdy,
 Dan zie ik u eerlang weêr bly
Door Godt getroost, gerust en veilig.

 Dan lacht de hemel u weêr aen,
En leit uw teêr beangst gewisse
Uit d'allernaerste duisternisse,
 En zal u 't heillicht op doen gaen:
 Gy zult, hoe laeg uw hoop verviel,
 Gezont van lichaem en van ziel
Ter goeder uur met Godt verkeren:
 Indien gy alle gruwlen haet,
En d'euveldaden af wilt zweren,
Zult gy by d'Englen triumferen
 In onbezoedelt feestgewaet.

Wie zal den Allerhoogsten pryzen
 In 't graf? zou 't onbezielde stof,
 Met geest en kunst, des Heren lof,
Met redelyke dankbewyzen,
Aen 't gryze nageslacht trompetten?
ô Neen: maer wie een toon wil zetten

Op

Op 's Heeren heerlykheit en deugt,
Moet hart en stemmen samen paren;
Moet d' ouderdom en jonge jeugt
Opwekken tot die ware vreugt,
En 't koor doen klinken van zyn snaren.

Of zou de roereloze doot
Met noitgehoorde schelle klanken
De Godtheit voor haer goet bedanken?
Neen zeker; maer Godts mingenoot,
Die door de gunst des hemels leeft,
En naer de kroon des levens streeft,
Laet heure dankbre tonen ryzen;
Om Godt de bronaêr van het goet,
Voor d'onverdiende gunstbewyzen,
Met een verheve stem te pryzen,
En uit een onbesmet gemoet.

Mocht ik, met nat bekretene ogen,
Dat rein en onbenevelt licht
Van Godts genadig aengezicht,
Vervult met vaderlyk medogen,
Aenschouwen uit de starrezalen;
En liet hy die vergulde stralen
Van zyne liefde in myn gemoet
Ter goeder uur eens nederschieten,
Hoe zou 'k my koestren in dien gloet,
En reets met hemelspys gevoed
Den voorsmaek van Godts heil genieten.

Hoe wenschte ik in 't bezielt geslacht
Die gaven door den val verloren
Ter goeder uur te zien herboren,
Die thans, in enen diepen nacht
Gedompelt, ver te zoeken zyn:
De mensch, met smerte, zonde, en pyn.
Gebaert, verzucht zich zonder ende,
Wen hy zyn ouden staet herdenkt;
Om dat hy nu met ene bende
Van rampen worstelt, en elende,
Daer hem 't gezicht van 't sterfuur krenkt.

Waer mag een sterfling dan naer wenschen!
Daer zyn gedaente en heerlykheit
Gelyk een ligte damp verspreit,
En als een lely zal verslenschen.
De zon, hoe trots zy ook mag pryken,
Bezwymt, moet voor den tyt bezwyken.
Wat mag een mensch, slechts aerde en asch
Zo fier noch naer 't gestarnte zweven,
Daer het verganklyk veltgewas,
Een dunne mist, wat hooi en gras,
Een spiegel zyn van 't broze leven.

ZEDEZANGEN

UIT

JEZUS SIRACH.

HET TWEDE GEZANG.

Indien gy vrientschap hebt gezworen
  Aen uwen ongeveinsden vrient
  Die 't om zyn trouwe en deugt verdient,
En wiens gedrag u kan bekoren,
  Leg dan uw' boezem voor hem bloot:
  Stort uw gedachten in zyn' schoot;
Maer brei hem toch geen valsche netten:
  Trek tegen hem noit harnas aen:
Wilt klaeu, noch tant, of hooren wetten
  Om in zyn' goeden naem te slaen.

Gy zoud toch niet dan netelbladen
  En ene ſchampe doornekroon,
  Gebreit van bittre ſmaet en hoon
Op uwen ſtouten ſchedel laden:
  Ook zou de vluggewiekte Faem
  Verbreiden uwen bozen naem:
De boosheit zou u met een' ſlinger
  Verjagen uit den burgerſtaet,
En u met hare tonge en vinger
  Alom beſchimpen waer gy gaet.

Die zelfde ſmaet zal hem gebeuren
  Die onder ene ſchapevacht
  Zyn moetwil dekt, nu vleit en lacht,
En dan d'onnoozlen wil verſcheuren:
  Zich ſtil verblyt om Sions ſmart:
  Zyn dubble tong en dubbel hart
Moet ge als een baziliskus vrezen:
  Stop d'oren, als hy zingt, met waſch:
Miſtrou toch zyn twevoudig wezen;
  Want, och! daer ſchuilt een ſlang in 't gras.

Boei d'eige liefde aen ene keten,
  Op dat zy, ſlechts met rook bevrucht,
  Zich niet te windrig in de lucht
Verheffe in 't raethuis van 't geweten,
  En zich uwe onſtantvaſte ziel

Niet

Niet opbeur naer het zonnewiel,
Of in dên afgront wort gesmeten:
En gy, gelyk een reed'loos dier,
Van zynen vyant fel verbeten,
Getrokken wort, nu gints, dan hier.

Want zeker gy, dus aengeschonden
Van ydelheit en lossen waen,
Zoud in uw hovaerdy vergaen.
Wie immer vruchten had gevonden
In uwe ziel van goede zeên,
Gy zoud die met uw' voet vertreên,
En al uw gaven los versmaden,
Zelf blyven als een dorren boom,
Die, zonder bloessem, vruchten, bladen,
Vergeefs besproeit wort van den stroom.

Gy zoud uw geest, ontbloot van reden,
Behendig op vergiftig quaet,
Bezwangert met onheilig zaet
En brullende ongeregeltheden,
Doen snellen naer zyn' ondergang;
Uw vyant stof tot vreugtgezang
Verschaffen, die zich in uw oordeel
Verblyt, en zyne kruin verheft;
Want hy behaelt op u veel voordeel
Zo haest hy uwen val beseft.

Zo ge, in de zangkunst onderwezen,
Met nadruk, orde, kunst, en klem,
Volmaekt kunt spelen met uw stem
En 't allerfynst gehoor belezen,
En ieders ziel door 't zoet geluit
Met blyschap trekt ten boezem uit,
Hoe wil men voor d'oneffe klanken,
Die ongelyke eenparigheit,
U dan verheffen en bedanken,
Om dat zy hart en oren vleit.

Zo gy begaeft zyt en welsprekent,
Uw tael met honig is bedout,
Besprenkelt is met wichtig zout,
Uw wyze tong de zielen ketent,
En oren, zo gy stat en staet
Met uw' bekorelyken raet
En schrandre rede weet te stichten,
En zet in enen heldren dag,
Zult gy 't gemenebest verplichten,
Verdient ge een glinsterent gezag.

Wil noit de trom des oorlogs roeren:
Ik schrik als gy de twisttrompet
Aen uwe wrevle lippen zet
Om uwen naesten te vervoeren,
Te honen met een bittre smaet

En

En onverzoenelyken haet.
Och! wil het vuur der twedracht blusschen,
In schadu der olyveblaên,
De lippen van den vrede kussen,
De handen in elkandre slaen!

De vrientschap is de ziel van 't leven:
Verbint u met haer purpre zeel,
Ai, loop met vreugde in haer gareel,
Door edle neiging aengedreven:
Maer maek u toch met yder een
Van uwe vrienden niet gemeen:
Uit duizent moet ge 'er een verkiezen,
Die zich der dingen aert verstaet,
Noit uw geheimen zal verliezen,
En u wil dienen met zyn' raet.

Wel aen: wilt ge u een vrient verwerven!
Verwerf hem als gy kermt en zucht,
Als d'eer vervliegt in dunne lucht,
En gy in ballingschap moet zwerven:
Als niemant u ten nutte spreekt;
De honger u met prikkels steekt,
En gy veracht wort en verlaten;
Die u dan bystaet in uw smart,
U dekt, u voed met honigraten,
Draegt u een toegenegen hart.

Daer wort somwyl een vrient gevonden
  Die zich, op een gelegen tyt,
  Naer uw gemoet en zinnen vlyt,
En aen uw hart schynt vastgebonden:
  Maer quam myn raet u oit te pas!
  Vertrou hem, bidde ik, niet te ras;
Hy zal wel haest uw schadu doemen,
  Als gy van angst en kommer zweet;
Want hy verkiest zich zachte bloemen
  Wanneer ge op steile wegen treet.

Wantrou de vrienden die u vleien,
  Die onder een' verbloemden schyn
  Zich anders tonen dan zy zyn,
En u verborge strikken breien,
  Wiens tonge in alsem wort geweekt;
  Want schoon men al van vrede spreekt
Hun vyantschap zal u verraden;
  En wie u uitnood aen den disch,
Wil toch die tafelbê versmaden
  Wen ze op geen trou gegrontvest is.

Wort gy met angst en schrik benepen,
  Steekt 't onweêr eens zyn vinnen op,
  En valt het neder op uw' kop'!
Wort gy al razende aengegrepen,
  En moê gesolt door tegenspoet!

Dan

Dan dryft ge in 't midden van dien vloet
Schier zonder trooſt en hulp daer henen,
En worſtelt in uw' zwaren nood,
Bezwaert met ſnikken, zuchten, ſtenen,
In 't ende met de bleke doot.

Maer raekt gy eens uw leet te boven,
Lacht u de milde welvaert aen,
Gaet gy gekleet met goude draen!
Dan tracht elk u geluk te loven,
Dan komt u flux de vleizucht by,
En 't zelfbelang zit aen uw zy,
Daer elk zich dient van uw gerechten,
Gebiet men zonder onderſcheit
Met veel vrymoedigheit uw knechten
Die om den tafel ſtaen bereit.

Zo worden wankelbare zinnen
Staeg omgedreven als een rad,
En door 't omzwindlen afgemat.
Waer blyft men dan oprecht beminnen?
Want heden ſtreelt ons 't zoet geluk,
En morgen zitten we in den druk,
Nu durft men d'onderdrukte haten,
Dan vlucht men voor zyn ſchadu. och!
Wie zou dien vyant niet verlaten,
Die ketens ſmeet van vuil bedrog?

Maer hebt gy uw genegentheden
  Vereert aen uw' getrouwen vrient,
  Die 't om zyn edlen aert verdient,
Die met u ſamen ſtemt in zeden,
  En zo ſtantvaſtig is als gy
  In uw volmaekte maetſchappy,
Die ſtaeg uw welzyn helpt betrachten,
  Wiens ziel in d'uwe vloeit en ſmelt,
Die zich verlieſt in uw gedachten
  En vrolyk uwe zy verzelt!

Dan hebt ge een' groten ſchat gevonden;
  Een yzren muur in tyt van nood,
  Een ſchilt, een trooſter in de doot:
Wie kan dan uw geluk doorgronden!
  Daer is geen glinſtrent ryxjuweel,
  Geen fyn of dicht metael zo eêl,
Zo zuiver als een vrient, wiens wezen
  Met zyn geweten gaet gepaert;
'k Zag niemants eer zo hoog gerezen;
  Geen ſtaet die meer vernoeging baert.

Hy is de wellust van uw dagen;
  De ring van uwe rechtehant;
  De beſte flonkerdiamant
Aen uwe kroon; uw welbehagen;
  En niemant, hoe verwaent van geeſt,

Ge-

Geniet hem oit, dan die Godt vreeſt,
Met ſtil en kinderlyk vertrouwen,
Die zuivre vreze maekt hem vry;
Die doet hem op Godts byſtant bouwen
En ſtaen naer d'eêlſte heerſchappy.

ô Vrientſchap, ziel van 't ſamenleven!
ô Deelgenoot van druk en vreugt,
Die niets bedoelt dan eerbre deugt,
Ik ken geen goedren in dit leven
Zo waerdig als een ware vrient,
Die ons verquikt, vermaekt, of dient,
Of 't moeſt de ware Wysheit wezen,
Die ſtrael der Godheit, die 't gemoet
Van drieſte onkunde kan genezen,
En opvoert naer het hoogſte Goet.

Wil iemant dan zyn ziel verſieren
Met Hemelwysheit? kom, ai kom,
Betree al vroeg haer heiligdom,
Dat zy beſchaduwt met laurieren:
Kom, luſtig, kom, beklim den trap
Der goddelyke wetenſchap,
Dan zult gy u een ſchat vergaren
Van kennis, die geen' roeſt verſlyt,
De kroon is der beſneeude hairen,
En telkens aenwaſcht door den tyt.

Dan zal het u naer wensch gelukken,
  Door letterlekkerny gevoed,
  Een gulden oogst van overvloet
Van rype vruchten af te plukken.
  Al wort gy van dat werk vermoeit
  Als maer de boom der wysheit groeit
Zult gy dien arbeit haest vergeten;
  En u verblyden in den geest,
Als gy van haer gewas moogt eten
  En u verzadigt op haer feest.

Hoe wil de dwaesheit zich bedroeven
  Die niets dan ydelheit besest,
  Zich tot de Wysheit niet verheft
En nimmer van haer vrucht zal proeven!
  Zy vint de letterkennis raeu,
  En 't gout der rede schynt haer flaeu,
Des wroet zy in haer yzermynen;
  Zy zal met wint en damp bevrucht,
Gelyk een dunne mist verdwynen,
  Of schuilen in een diep gehucht.

De Wysheit, niet gekent by velen,
  Wort door de vluggewiekte faem
  Verbreit om haer' doorluchten naem
Door alle vier de wereltdelen:
  Daer gloeit haer onverminkt sieraet

Ge-

Gelyk de gouden dageraet
Haer kunstig volk alleen in d'ogen.
Naemt ge oit myn raet en voorstel aen,
Myn zoon, in wysheit opgetogen,
Laet toch dees Leermeestres niet gaen.

Neen, gaet haer vriendelyk begroeten;
Omhels haer met uw fyn verstant;
Reik haer uw hart toe en uw hant,
En zet u neder aen haer voeten;
Omhels de boejen daer ze in zit;
Bedoel uw voorgestelde wit,
En steek uw hals nu in haer yzer;
Ai, onderwerp u aen haer leer;
En waerom niet? zy maekt u wyzer,
Zy legt haer lessen voor u neer.

Span uwe ziel en lichaemskrachten,
Als gy naer heuren tempel gaet,
Toch in, en kniel voor 't schoon gelaet.
Verhef uw vliegende gedachten;
Zweef als een by om haer gestoelt,
Daer 't van doorluchte geesten woelt;
En zuig den honig uit haer woorden;
Zy zal, terwyl ge uw oordeel voed,
U binden aen heur redenkoorden
En rust verschaffen voor 't gemoet.

Hoe

Hoe willen dan haer harde boejen,
 Waer in gy onlangs zat bekneld,
 Als ge u verlust in ruimer velt,
Als vlammende robynen gloejen!
 En d' yzers van haer' hals hersmeet
 U tot een prachtig wapenkleet
Een' staf van heerschappy verstrekken;
 Of tot een' diamanten schilt,
Die u beschermt en kan bedekken
 Wanneer de dwaes zyn pylen spilt!

Hoe schitteren haer hooftjuwelen,
 De diamanten in haer kroon.
 Ai zie die halskarkant, ô zoon,
Op haren elpen boezem spelen!
 Hoe blinkt 't aenbidlyk aengezicht!
 Hare ogen gloeien als het licht;
Haer tong kan 't fynst gehoor behagen:
 Zy is met heerlykheit bekleet:
't Schynt in den duistren nacht te dagen,
 Wanneer zy door haer kamer treet.

Laet u die Wysheit onderwyzen:
 Puur honig uit haer wyze blaên;
 Vlieg als de byen af en aen;
Dan zal uw zielgestalte ryzen:
 Koop uit, koop uit den dieren tyt:

Kamp

Kamp met uw' medebroêr om ſtryt,
En worſtel om de kroon te erlangen:
Loop luſtig om de zege in 't perk,
Dan zult ge in 't end den prys ontfangen;
Want zeker 't einde kroont het werk.

Indien gy hebt ſcharpluiſtrende oren,
En mê brengt echte liefde en luſt;
De woorden van haer lippen kuſt,
En onvermoeit zyt om te horen;
Dan zal eerlang uw fyn vernuft,
Dat in geen wetenſchappen ſuſt,
Door al de hemelronden zweven,
Daer zal de Wysheit u een kroon
Van eer en overwinning geven;
Op! op! verhef uw ziel, ô Zoon!

Bemin, omhels de eerwaerde grysheit,
En vraeg die vraegbaek vaek om raet.
Kent ge iemant die 't geheim verſtaet
Der onbevlekte en ware Wysheit!
Ei val hem om den hals. indien
Ge een wyze prediker mogt zien
Die u Godts woorden kan verklaren
En uitgekipte ſpreuken ſpreekt;
Dan moet u ziel de woorden garen
Dien hy in dou van honig weekt.

Weet gy een leeraer fix bedreven,
In d'aengename zedenkunst!
Ding naerstig naer zyn liefde en gunst,
En tracht naer zynen raet te leven.
Ai rys dan, wen de morgenstont
Noch rozen heeft om zynen mont,
Flux uit de pluimen om te leren.
Hy ziet al naer u uit: gy moet
Gedurig in zyn huis verkeren.
Ga, slyt zyn dorpel met uw' voet.

Vooral leer Godts volmaekte wetten
Toch overdenken nacht en dag.
Aenbid zyn koninklyk gezag,
En wil zyn wysheit uittrompetten.
Doorzoek zyn reine ryxgeboôn,
De beste paerlen aen uw kroon;
Dan zal hy uw gemoet verryken
Met wetenschap die 't al verwint,
Die, als de schepselen bezwyken,
In Godt haer rust en blyschap vint.

ZE-

ZEDEZANGEN

UIT

JEZUS SIRACH.

HET DERDE GEZANG.

O Wysheit, Leermeeſtres van 't leven!
ô Ziel, en zuil van ſtat en ſtaet!
ô Roer, en rad van 's vorſten raet!
ô Licht, dat al wat leeſt zyn' glans en verf kunt geven!
Gy ryſt, gelyk de gulde zon,
Uit d'onafmeetbre zuivre bron
Der Godtheit, en bewoont de hoge ſtarrezalen;
En toont; waer gy uw' luiſter ſpreit,
Een wederſtrael der godtlykheit.
Wie zal uw omtrek net bepalen?
Gy vliegt den tyt voorby: en wat 'er krimpt of zwicht,
Gy blyſt, en ſpiegelt u in 't eeuwig zalig licht.

Wie telt de druppels van den regen,
    Die uit den opgehangen plas
    Der wolken, als doorschynent glas,
't Gewasch besproeien met een' verschen hemelzegen?
    Of wie kan met zyn fyn verstant
    De zanden tellen langs het strant,
Of die door 't blazen van de snelgevlerkte winden
    Wechstuiven? wie zal onderstaen
    't Geheim der Wysheit naer te gaen,
Den knoop van hare raedsels vinden?
En wie vertelt ons net wanneer voor d' eerstemael
De glinsterende zon verscheen aen 's hemels zael?

Men zou d' onmeetbre hoogte eer meten
    Der starren, waer 't verstant voor suft,
    En met het eindige vernuft
De lengte en breette van den ganschen aerdboôm weten,
    Of nederdalen in den mont
    Des afgronts om zyn' diepen gront
Te peilen, dan dat wy de Wysheit zouden kennen;
    Al zaten we in de koets van 't licht
    Om haer bevallig aengezicht
Te ontdekken, zy zoude ons ontrennen,
En schilderde, zo ver zy vloog door 's hemels trans,
Een' heldren boog van licht, en heerlykheit en glans.

De

De Wysheit heugt van d' oudste dingen:
En zag, verhoogt in 't hemelhof,
Hoe vlug de vormeloze stof
Der werelt zich bewoog, en naer zyne eige kringen
Vertrok, zo ras de Schepper riep,
Die d' ongeziene zaken schiep,
d' Onorde in orde bracht, en alles wou bepalen;
En hoe de duisternis verdween
Zo ras 't gevlerkte licht verscheen
Met enen krans van goude stralen,
En hoorden naer 't gezang der Englen, toen de gront
Van d' aerde wiert gelegt in 's werelts morgenstont.

Ik eer de bron der wetenschappen,
Ik eer de zuil van diamant,
En d' echte wortel van 't verstant,
Om dat zy met de kracht van heur verborge sappen
Den redelyken mensch besproeit,
Die als een ceder wascht en groeit;
Ik eer die heilfontein der hemelzegeningen;
Ik eer dat licht dat noit verdwynt,
Dat door de starrezalen schynt,
En overal weet in te dringen,
En weet, zo onze ziel met zuivre kennis praelt,
Dat al die wysheit uit den hemel is gedaelt.

Wie heeft de grondcloze gronden
Der hemelwysheit oit ontdekt,
Daer 't brein met nevlen is bevlekt,
En in veel schaduwen van onknnade is bewonden?
Wie kon haer werken, die zo eel
Haer' luister spreiden op 't toneel
Der werelt, in hunn' aert zo levendig doorgronden
Dat hy kan zeggen: dit 's het beelt
Waer in Godts wysheit zweeft en speelt,
Kom aen laet ons Godts macht verkonden,
En ons verlusten in het werkstuk van zyn hant,
Doch wie dit wraekt, zie toe, wen hy zyn wraekboog spant.

Want lust het Gode zich te wreken
Dan gloeit zyn grimmig aengezicht,
Dan vliegt zyn blixem als een schicht;
Dan weet de donder flux de vinnen op te steken,
Dan laet hy 't wreetste schepsel los,
Dan stygt hy in zyn wolkkaros,
Dan dryft een zwarte rook om 't blinkent wezen henen,
Dan wort hy door den wint vervoert,
Dan ziet men aerde en zee beroert,
Dan hoort men berg, en steenrots stenen,
Dan legt al 't schepsel, fel gedrukt in barensnoot,
Door 's hemels roê gezweept, te worstlen met de doot.

Dees

Dees Majesteit, voor wien wy vrezen,
    Is enkel en oneindig wys,
    En boven allen lof en prys
Verhoogt, kent iedre zaek in haer natuur en wezen,
    Haer einde en oogmerk, en met een
    Haer werking, en hoedanigheen;
Kom laet ons dan 't gemoet ten hogen hemel heffen,
    Daer blinkt een Zon die 't al doorziet,
    Een Oog wiens wenk theelal gebiet,
Een Geest dien niemant kan beseffen,
Die alles wezen geeft, en met gewicht en maet
En orde schikt, waer door het werkt, en noch bestaet.

ô Sterfling! laet dan af met roemen
    Op uw bepaelt en eng begrip,
    Die naeu den aert kent van een stip,
En schoon ge al enig ding met kennis wist te noemen,
    Zo denk dat Godt, die u regeert,
    U met dat oordeel heeft vereert,
Schoon 't door den zondenval bevlekt is en verwildert;
    Want zeker die doorluchte strael
    Die u bescheen uit 's hemels zael,
Is door Godts vinger zelf geschildert
Met zo veel glans en gloet, dat in die hemelvonk,
Als in een flaeu verschiet, zyn wysheit staet te pronk.

Hoe

Hoe wou zich Godt in 't licht vermeiden
Van zyne Wysheit, en dat vier
Met orde, en kunst, en netten zwier,
Met geinstertjes op al zyn schepselen verspreiden,
Zo dat de hemelen voortaen
Altyt met blinkent beeltwerk staen,
En eeuwig van zyn eer en heerlykheit gewagen,
En d'aerde een schildery vertoont,
Wen zy zich met gebloemte kroont,
Of enen krans met ooft wil dragen,
Van zyn vernuft en kunst die door het schepsel zweeft
En alles op zyn wenk borduurt of kunstig weeft.

Maer is dat kort begrip der werelt
De Mensch, het pronkstuk van Godts hant,
In wien zyn beelt is voortgeplant,
Met geen doorluchter licht van Godts verstant beperelt?
En draegt zyn ziel, waer in Godt zelf
Wel nederdaelt van 't stargewelf,
Geen goddelyker merk, geen vaster ommetrekken?
Ja zeker, want d'oprechte ziel
Verheft zich boven 't zonnewiel
Om Gode door 't geloof te ontdekken,
En overtreft den dwaes die noit het heilboek leest,
Om dat zy Godt bemint en als haer Vader vreest.

Die

Die Vrees, vol kinderlyk vertrouwen,
  ô Mensch, is d'eelste heerschappy,
  Want Godt te dienen maekt u vry;
En wie 'er op den arm van 't brosse vleesch wil bouwen,
  Gy kust Godts wet, en houd u stil,
  En smelt uw' wil in 's hemels wil,
Dat geeft u eer, en roem, en vreugde, en vergenoegen;
  Dat vleit u met een zekre hoop
  Dat u, naer uwen levensloop,
De heillaurier niet vreemt zal voegen,
Wanneer gy Godt, die gy nu door 't geloof geniet,
Beschout gelyk hy is, en recht in 't aenzicht ziet.

Die zuivre Vrees, die ziel der staten,
  Waer op een' troon zich zekerst vest,
  Die pyler van 't gemenebest,
Waer op de Wysheit zich durft gronden en verlaten,
  Heeft Godt al vroeg ons ingeplant,
  Die kinderlyke vrees houd stant,
En yvert om het vleesch en driften te overwinnen,
  Zy ziet in 't kruis de Levenskroon,
  Omhelst Godts eeuwige geboôn,
En hangt hem aen met ziel en zinnen,
En ziet dat Godt ons met zyn' zegen overlaet,
En uit genegentheit met ryp gewasch verzaet.

De Vreze en Wysheit, twe gespelen,
Staen in een' welgeschikten stant
Met een' olyftak in haer hant,
In 't heilig heiligdom, en blinken als juwelen,
En pryzen ieder d' eendracht aen,
En roepen, wen zy op de baen
Des vredes rennen, Godt heeft ons zyn gunst geschonken,
Des mogen wy met dezen krans
Des heils, die Godt uit 's hemels trans
Ons aenbood, in zyn' tempel pronken,
Gezont naer ziel en lyf, in diepen vrede en rust,
Een eer waer in het volk des Heren zich verlust

Gelyk een aengenamen regen
Bevallig uit de wolken vloeit,
En 't groenfluwele gras besproeit,
En 't kruit verquikt dat, flaeu van hitte neêrgezegen,
Zyn' dorst kan lesschen aen dit nat,
Waer mê het ryklyk wort bespat,
Niet anders druipen staeg de honigzoete lippen
Der Wysheit van welsprekentheit,
Waer mê haer tonge vriendlyk vleit,
En zy de stugge en harde klippen
Der harten lenigt, wen de schorre woestheit zwicht,
En zy de staten boud, de grote steden sticht.

Men

Men kent de Wysheit uit haer werken;
En wie aen heure borsten zuigt,
En liefde voor haer leer betuigt
Verlaet flux d'aerde, en roeit op d'onvermoeide vlerken
Der ziel gedachten als een zwaen,
En ziet de glinsterende maen,
En zon, en guld gestarnt, beneên haer voeten dryven.
Wie zich verlustigt aen heur' stroom
Groeit als den palm- of cederboom
Die eeuwen zal gewortelt blyven,
Den gront bedekt, en met zyn takken breet en wyt
Zyn lommer maekt en dus verduurt den vluggen tyt.

Maer wie den Here staeg blyft vrezen
Verdryft zyne ongerechtigheên,
Hoe fel zy dwarlen onder een,
En ziet zich in gezag en aenzien hooggerezen;
Want schoon hem 's werelts ydelheit
Vol losse weelde streelt en vleit
Zy kan geen ogenblik hem van zyn streek verzetten,
Hy blyft bezadigt, en oprecht,
Hy doet altyt gelyk hy zegt,
En yvert voor Godts zuivre wetten,
De glory treft hem niet of harden tegenspoet,
En wat een ander drukt, hy houd een vry gemoet.

ô Vrees, ô eerſieraet der vrouwen!
    Hoe veel verſchilt uw ſchildery
    Van ene korte razerny
Van een uitzinnig man, die d'aengename tomen
    Der rede, en vrede aen flarden breekt,
    Zyn lippen beven wen hy ſpreekt,
Zyn tanden knarſſen, en zyn wrekende ogen branden,
    Zyn benen wagglen, 't hete bloet
    Slaet aen het zieden, 't vuil gemoet,
Onruſtiger dan voet of handen,
Gelykt een woeſte zee, waer van men yſt en gruwt,
Om dat zy enkel ſlyk aen haren oever ſpuwt.

ô Toorne, ô peſt der koninkryken!
    Die vinnig door de ſteden rukt,
    En ganſche volkren onderdrukt,
Die weerloos bloet vergiet, die bergen maekt van lyken,
    En ſtromen met dat purper verft,
    Wiens adem al wat leeſt berderft,
Die 't heilig recht vertreet, en woedent ſlaet aen 't baſſen,
    Die als een woutleeuwinne brult,
    Wanneer zy ſtaert en manen krult,
Die d'eêlſte tuchtroê zyt ontwaſſen,
De Vrientſchap zelf vervolgt, hoe teêr en zacht van aert,
En endlyk nederſtort in 't zelfgeſlepen zwaert.

Wat heeft hy een bedaarder leven
    Die, by de Wysheit opgevoed,
    Met een bedaert en zacht gemoet
Alle ongelyk verdraegt, of gaerne wil vergeven,
    Zyn driften zedig overwint,
    En aen het snoer der rede bint,
Zich naer Gods wille schikt in stilte en vergenoegen,
    En, wen de tegenspoet hem treft,
    Zich als een adelaer verheft;
Dat heet zich naer zyn' staet te voegen,
Naer schoonder palm te staen, en frisscher lauwerblad,
Dan een veroveraer van een doorluchte stat.

Gelyk een steenrots in de baren
    Noit voor 't gewelt van 't water wykt,
    Maer 't onweêr onder d'ogen kykt,
En op haer' wortel rust in 't midden der gevaren,
    Niet anders houd de Wysheit stant,
    Zy ziet van ver van 't vaste lant
Een ander worstelen met onbesuisde driften,
    En is inwendig vergenoegt
    Dat zy zich naer de rede voegt,
Het goede van het quaet kan schiften,
En stillezwygt terwyl het snelgewiekt gerucht,
Haer' lof en zoet gedrag doet zweven door de lucht.

Wie kan 't geheim der Wysheit vatten?
    Wie kent haer luister en waerdy?
    Hier haelt geen gout van Ofir by,
Geen ramoth, of robyn, want haer verborge schatten
    Verryken ons gerust gemoet
    Met allerlei bestendig goet,
Zy doet ons in de zee der ryxgeschiedenissen,
    Wanneer haer heldre noortstar brant
    Naer fyne paerlen van verstant,
En zuivre wetenschappen visschen,
Waer mê zy als een bruit in hare kamer praelt,
En ieder wie haer groet met haren glans bestraelt.

Of lust het haer de schoonste bloemen
    Te plukken der welsprekentheit
    En outheit, hier en daer verspreit,
Zy weet die hoven der geleertheit flux te noemen,
    Alwaer dat loof- en beeltwerk staet,
    Versiert met kunstig taelsieraet,
Gelykenissen, en verheve zinnebeelden,
    Daer speelt en weid haer' groten geest,
    Daer aestze als op een hemelfeest,
Verrukt van blyschap, en van weelden,
Op vruchten van verstant, en letterlekkerny,
En zuigt 'er honig uit gelyk een honigby.

In-

Indien het haer geluſt de krachten
    Van heur vernuft, en bezigheên,
    Aen haren Schepper te beſteên,
En hem den wierook van godtvruchtige gedachten
    Te zwajen, en met hart en mont,
    Uit enen ongeveinsden gront
Te dienen, met ontſag en kinderlyk vertrouwen;
    Dan durft een' onbezonne dwaes,
    Met allerlei verward geraes,
Haer Godtsdienſt voor een' gruwel houwen,
Haer Godtsdienſt die Godt zelf vereert met zyn gezicht,
En met de ſtralen kroont van zyn volzalig licht.

Kom aen: wie heeft 'er luſt tot leren?
    Ik weet waer 't pad der wysheit leit,
    En wie 't met bloemen overſpreit;
Kom aen: wien luſt het in haer' tempel te verkeren,
    Te dingen naer de hemelkroon?
    Die ſluite dan Godts ryxgeboôn
In 't kabinet van 't harte, en leer die overwegen,
    En eer ze als d'allerhoogſte wet;
    Dan zal de Wysheit, vlug van tret,
U zelf omhelzen; als een regen
Uw ziel verquikken, en uw trooſt en byſtant biên,
En al den rykdom van haer heerlykheit doen zien.

Dan zal zy met een lachent wezen
Als een getrouwe gezellin,
En moeder van haer huisgezin,
U vrientlyk leren hoe gy uwen Godt moet vrezen;
Die vrees zal weêr 't geheim ontleen,
Wen gy door ongerechtigheên
Van 't aengename pad der deugt zyt afgeweken,
Hoe ge u, voor zwaerder val beducht,
Moet teuglen door den toom der tucht;
Zo doot men zyne zielgebreken;
Zo leeft men door 't geloof; zo kruist men 't oude vleesch;
Zo heerscht de Wysheit, en de Goddelyke Vrees.

Wen d' ysere armoede u mogt nypen,
De scharpe dorst u vinnig plaegt,
En gy vergeefs om voedsel vraegt,
Terwyl de honger vast uw tanden scherp durft slypen,
En u een berg van rampen drukt,
Ga dan niet altyt neêrgebukt,
Maer werp het anker uit van heilig zielvertrouwen,
Pleeg, wie u om uwe armoe haet,
Dan by de gulde Wysheit raet,
Dan zult ge eerlang de reê beschouwen
Van uw begeerte, waer de baek des levens brant,
En blyde aenlanden in het hemelvaderlant.

Maer

Maer zo gy oit met hart en zinnen
    Uw' Opperheer ootmoedig vreest,
    Met enen nederigen geest,
En gy de Wysheit als uw leitsvroû wilt beminnen,
    Draeg zorg dat noit de veinzery
    Verschyne aen uwe rechte zy,
Draeg zorg dat uw gemoet noit listig zy bestreken
    Met blinkende ongerechtigheit;
    En wie zyn naesten oit verleit,
Bedien u noit van zulke streken, (zorg
Bedenk eerst wat gy spreekt, maer wen gy spreekt draeg
Dat gy de waerheit zelf verkiest tot uwen borg.

Laet d'eigeliefde u niet doen zwellen
    Door ydlen wint van gloryzucht,
    Waer mede uw' boezem is bevrucht:
Wil nimmer van den top der bergen d'ampten tellen
    Waer mê gy u vermetel streelt,
    Want al die eer, dien ge u verbeelt,
Hoe veel zy u belooft, kan ligt in rook vervliegen;
    En wie zich in de lucht verheft
    Valt doorgaens eer dan hy 't besest,
Of zoekt gy Gode té bedriegen
Die hart en ziel doorgront, en uw gedachten kent,
En u om uw misdryf verscheide plagen zent?

Die Godt zal uw gemoet ontdekken,
En wen gy 't allerminst verwacht,
Wen ge om den smaet van andren lacht,
U in den ring des volx het vuile stof doen lekken,
Want gy, die met een dubbel hart,
En dubble tong, in 't quaet verward,
En een vernist gelaet de heiligheit woud eren,
En zucht, en 't hooft voor over buigt,
En valsch uw nedrigheit betuigt,
En stil de waerheit af durft zweren,
Toont dat ge u nimmer, ô verachter van Godts wet,
Hebt aen de voetschabel der Wysheit neergezet.

Maer hoe, wie komt my daer verschynen?
Wie of ik daer in 't licht beschou?
Het is een statelyke Vrou
d'Oprechte Wysheit, die, gelyk de Cherubynen,
Zich spiegelt in Godts licht. zy brant
Van yver. in haer rechtehant
Deelt ze edle schatten uit, en lange levensdagen;
De linke toont vermaek en eer,
En 't boek van Godts genadeleer:
Kom aen ga deze vraegbaek vragen,
Zy zal u, die van 't spoor der waerheit zyt verdwaelt,
De Levenszon doen zien die in 't geweten straelt.

Ga

Ga heen, wil u ter deugt bereiden,
De Wysheit roept en lacht u toen;
Zy wyst u d'aengename paên
Naer heure kerk, om u ter kennis op te leiden:
Kom, lustig, tre toch in heur zael,
Alwaer zy met een' gouden strael
Van hemelheerlykheit omringt zich zal vertonen;
Daer zal ze u strelen met haer gunst,
Daer zal zy u de zedekunst
Beknopt ontvouwen, en de kronen
Des heils beloven, zo gy naer Godts voorschrift leeft,
En door de poort der deugt naer d'eerkapelle streeft.

ô Wysheit, Leermeestres van 't leven!
ô Ziel en zuil van stat en staet!
ô Roer, en rad van 's vorsten raet!
ô Star die al wat leeft haer' glans en verf kunt geven!
Gy ryst gelyk de zuivre zon
Uit d'onafmeetelyke bron
Der Godtheit, en bewoont de hoge hemelzalen;
En toont, waer gy uw' luister spreit,
Een wederstrael der Godtlykheit!
ô Licht vergult my met uw stralen!
En voer me, wen ik met een opgeklaert gezicht
My spiegele in uw' glans, naer 't ongeschapen Licht.

ZEDEZANGEN

UIT

JEZUS SIRACH.

HET VIERDE GEZANG.

O Zoon, ô luister van myn leven!
Zo ge onverdacht in zonde viel,
Ai red, en zuiver uwe ziel,
En leer de Godtheit naer te streven;
Al trachten d'ongerechtigheen
Met vleitael en een vriendlyk wezen
Uw harte en oren te belezen,
Ai wil die Delila vertreên,
En bid dat Godt u wil beschermen;
Val, wen zy met gebloemt gekroont,
U haer bedrieglyk ooft vertoont,
Toch deze snode noit in d'armen,

Al zong zy 't liftig vleiezang:
Wen zy bekleet met vygebladen
U met haer gunft wil overladen
Wantrou haer dan gelyk een flang,
Wiens tong gy met haer fcherpe punten
Ziet drillen in den zonnefchyn,
Wen ze ons bevecht met haer fenyn;
Hoe wou zy 't op ons leven munten
Indien wy met een' loffen tret
Haer om den hals uit vrientfchap vielen,
Haer tanden zouden ons vernielen;
Geen leeuw, door honger aengezet,
Kan nimmer met zyn klaeu en tanden
Zo fel toefchieten naer een hart
Dat met zyn hoornen was verwart,
Dan dees, die 's menfchen ingewanden
Van een ryt en zyn rein gemoet:
Zy wort met zwaerden vergeleken,
En pylen, die de ziel doorfteken,
Zich dronken drinken aen het bloet;
Wie zou dan zulk een peft noch naderen?
Niet deizen voor haer glinftrent ftift,
Beftreken met een dootlyk gift,
Dat fmarte giet door alle onze aderen,
En eindlyk neêrftoot in het graf?
De rykdom die veel fmaet en plagen,
En bitter ongeluk moet dragen,
Valt als d' onrype vruchten af:

Zo ſtort de hovaerdy ter neder,
 En 't wankelbaer bouvallig huis
 In 't kort hervormt in ſtof en gruis;
Niet anders valt een hoge ceder
 Door onweerwinden afgemat.
Wie zal der armen ſmeekbe horen,
Elk ſluit voor hun gebeden d'oren
 Wanneer zy kermen door de ſtat,
Omringt met nare elende en kommer!
 ô Wee hem die beſtraffing haet,
 Den weg der zondaers inneſlaet,
En in de friſſche mirthelommer
 In enen ſtroom van weelde zwemt!
Hoe veel volmaekter is het leven
Van hem die voor Godts woort wil beven,
 En met de godtsvrucht ſamen ſtemt,
Om Godt eerbiedig aen te hangen,
 Veel liever leende ik hem myn oor
 Dan zulk een die, verdwaelt van ſpoor,
Een ſtoute reden aen durft vangen,
 Zyn tonge ment met loſſen toom.
Een man in wysheit onderwezen,
In ſpraek, en zeden uitgelezen,
 Wort niet bewogen door dien ſtroom.
Wie zou de keus des genen pryzen
 Die huizen bout van 's naeſtens gelt,
 Hy ſchynt my dwazer dan een helt,
Die zelf zyn pronkgraf wou doen ryzen,

En

En ſtenen ſtapelde op malkaêr.
Hoe ras verdwynt de raet der bozen!
Zie toe, zie toe, ô goddelozen,
Daer hangt een wolk van zielgevaer
U over 't hooft, om u te treffen.
De weg des zondaers is wel breet,
Met zachte bloemen overkleet,
Maer zeker eer gy 't zoud beſeffen,
Zou u een ſlange glat van vel,
Uit dit gebloemte loos belagen:
De bomen die goude appels dragen
Zyn zorglyk; vaek beſluit de ſchel
Der vruchten dodelyke ſappen;
Denkt wen ge op 't dons der weelde ſlaept,
Dat dan de hel al naer u gaept,
En Godt uw leven af zal kappen;
Maer wie in 't zuiver ingewant
De wet des Heren wil bewaren,
En yvert voor Godts kerkaltaren,
Bezit een levendig verſtant,
Zwaeit over zyne zielgedachten,
Den ſtaf der gulde heerſchappy,
Leeft, naer myn oordeel, bly en vry,
En mag de levenskroon verwachten.
Wie 's Heren naem eerbiedig vreeſt,
Zich gaerne van zyn' plicht wil quyten,
Heeft, wie hier tegen denkt te wryten,
Een fyn vernuft, en ſchrandren geeſt.

Wie

Wie 't harte niet heeft afgezondert
  Tot al wat deugt en waerheit heet
  Is met geen dapperheit bekleet,
Staet over 't ydle flechts verwondert,
  Heeft met de wysheit niets gemeen:
'k Beken daer zyn wel kloeke mannen
Die in hun ziel de vierfchaer fpannen
  Met oordeel, doch met flinxfche treên
Den weg des rechts bezyden lopen;
  Maer van dit goddeloos geflacht
  Dat droevig neêrftort in de gracht
Is zelden enig heil te hopen;
  'k Vermaek my liever by die liên
Die in ene aengename grysheit
Zich heiligen der ware wysheit,
  Der deugt alle eer en hulde bien,
Wier kennis ftaeg fchynt aen te groejen
  Gelyk een dartele rivier,
  Die met een' kringkelenden zwier
Hare oevers flux kan overvloejen.
  Een volk wiens oordeel net en rein
Door 't diepft geheim weet in te dringen,
En uit zyn' boezem komt ontfpringen,
  Gelykt een levende fontein.
Hoe zweemt 't gemoet der ydle dwazen
  Naer 't ledig en gebroken vat,
  Al 't befte dat het noch bezat
Is als een' nevel wechgeblazen.

Wan-

Wanneer gy een godtvruchtig woort,
ô Wysheit, en een goede reden,
Doordronken met bevalligheden,
Door d' oren in 't geweten hoort,
Flux zult gy 's mans gedachten roemen
En die met luister breiden uit;
Doch hoort d' onkunde dit geluit,
Zy zal die hemelrede doemen,
Zy zal die aengename tael
Gedopt in honig los verwerpen:
Wie zou zyne oren dan oit scherpen
Voor 't los en walchelyk verhael
Der dwazen die de Wysheit haten?
Veel aengenamer valt de spraek
Der deugt, het is een zielvermaek
Den rechten zin daer van te vaten;
De mont van een voorzichtig man
Die in zyn boezem, en zyn boeken,
Gedurig raetpleegt, zal men zoeken,
Dewyl men altyt voordeel van
Zyn zedig oordeel weet te trekken;
Maer al de Wysheit van een zot
Zweemt naer een vrucht die haest verrot,
En een gebou vervult met lekken,
Dat door den ouderdom vergaet;
Gy zoud zyn mening niet begrypen
Hoe scherp gy uw vernuft woud slypen,
Wen hem de roê der liefde slaet

Om zyne driften te besnoeien,
  Hy slaet weêrom met klaeu en tant,
  En haet ze als yzers aen zyn hant
En teugels die de voeten boeien.
  Wat lacht de dwaesheit met misbaer,
Wat is haer oordeel wuft en ledig,
Bescheidenheit lacht stil en zedig,
  En juicht wanneer zy by de schaer
Der vromen van Godts wet mag horen,
  Die als een licht haer ziel bestraelt,
  Een licht dat van Godts aenschyn daelt
Dat haer den zin ontdekt; haer oren
  Verslingert op die zoete leer
Verkiezen liever zich hier dronken
Te drinken dan met gout te pronken:
  Een zot loopt eeuwig heen en weer,
Verlangt om in den ring der bozen
  Te zitten, en 't wellustig huis:
  De Wysheit acht zich dit een kruis,
En blooft van schaemte als frissche rozen.
  Een domme en zinneloze dwaes
Durft in de tent der ontucht stryken
Waer van de Wysheit af zou wyken;
  Indien d' onwetenheit 't geraes
Hoe woest en wild van ver mogt horen,
  Flux zou zy, dit heeft luttel geur,
  Nieusgierig luistren voor de deur;
Voorzichtigheit zou liever d' oren

Toe-

Toeſtoppen met wat witte wol:
Wie kan der dwazen-tael gedogen
Die in geen weegſchael is gewogen.
'tVerhael der wetenſchap is vol
Opmerking; zot geklap legt achter:
De Wysheit denkt al eer zy ſpreekt
Wanneer d'onkunde tiert en preekt,
En wie de grote hellewachter
Vervloekt, verwyſt zyn eigen hart;
Een achterklapper haet zyn leven,
Zal in het zwaert der tonge ſneven
En langſaem ſterven vol van ſmart.

ZE-

ZEDEZANGEN UIT JEZUS SIRACH.

HET VYFDE GEZANG.

Ga, ai ga geen slinxse gangen;
Dan zal u het snode quaet,
Met zyn onbeschaemt gelaet,
Nimmer in zyn strikken vangen.
My, ai my, ô waerde zoon,
Toch de ruime en brede paden,
Dicht bezaeit met rozebladen,
Daer de zondaer reets de kroon
In 't bedrieglyk oog ziet blinken;
Want zo gy het quaet durft vlien
Zal het u zyn rugge biên
En noit aen zyn ketens klinken.

Kies

  Kies het zaet der zonde niet
Om in 's harten gront te zajen;
Want gy zoud niet anders majen
  Dan godtloosheit en verdriet.
Bid toch om geen ryxgewaden;
  Want de zware heerſchappy
  Is vergulde ſlaverny,
Glinſterende hooftſieraden,
  Goude ſcepters, eergeſtoelt,
Die de bleke nyt ziet glimmen,
Doen hem menigmael vergrimmen,
  Zyn het wit waer op hy doelt.

Zo ge zyt van Godt geweken,
  Ai rechtvaerdig u toch niet,
  Want de hemel merkt en ziet
Op uw boosheit, en gebreken.
  Zwel niet op van ydlen waen.
Wees hoogmoedig noch vermetel,
Wen gy voor eens konings zetel
  Onder 's konings oog zult ſtaen.
Ding niet naer het ampt van rechter;
  Want uw laeg en dor vernuft,
  Dat in wetenſchappen ſuft,
Wiert in dezen ſtaet veel ſlechter:

In de vierschaer zou het toch
d'Edle schael verkeert doen ryzen,
Wen het eens moest vonnis wyzen;
En 't blanketsel van bedrog
Zou de waerheit overwinnen.
Och, uw geest is veel te zwak
Om te dragen zulk een pak.
't Onrecht zou zyn scharpe vinnen
Flux verheffen, en gy zoud
Vrezen voor 't gezag der groten,
Wen gy hen verwoet zaegt stoten
Op dit ampt u toevertrout.

Leer u naesten stil verdragen:
Min d'oprechte maetschappy
Der geliefde burgery;
Schuw het slangenest der plagen:
Schuw, ai schuw de zwarte wolk
Der vervloekte onenigheden,
Stom en doof voor d'edle reden.
Ai bedaer 't oproerig volk.
Kusch de vrede, en eer haer wetten,
En wil een doorluchte kroon
Van laurieren, waerde zoon,
Op het hooft der eendracht zetten.

Zo

Zo gy eenmael hebt misdaen,
Hoe de zonde u mogt bewegen
Andermael bedrog te plegen,
Wil noit op haer wegen gaen;
Want al wacht gy u zorgvuldig
Voor het licht inkankrent quaet
Der insluipende euveldaet,
Gy staet echter niet onschuldig
Om een enkel plichtverzuim.
Tracht de wellust u te ontvonken,
Af te leiden door zyn lonken,
Och! wantrou zyn lieve luim.

Zeg niet, om uw ziel te vleien,
'k Weet, indien ik al misdoe,
My te ontrekken 's hemels roe,
's Rechters straf te doen verbeien;
Wen Godt op myn gaven let
Zal hy my al bly toewenken,
Nimmer op myn zonden denken;
En, wanneer ik onbelet
Hem myn offer toe wil zwajen,
Schoon 't naer geen gelove smaekt,
Door geen liefdevonken blaekt,
Dat zal licht de wraek noch pajen.

Zo ge in stilte durft bestaen
In 't geloof naer Godt te treden
Met den wierook der gebeden,
Laet dan d' ootmoet met u gaen:
Laet toch d' yver u versterken.
Worstel toch met Godt, ô zoon,
Om de frissche levenskroon.
Toon door uwe goede werken,
Door uwe mededeelzaemheit,
Dat ge uw' evenmensch wilt voeden,
In zyn bittre tegenspoeden
Teder troosten wen hy schreit.

Waerom zoud gy hem bespotten,
Dien de hant des Heren drukt,
Naer den gront gaet neêrgebukt,
En baldadig samenrotten
Met een heilloos huisgezin
Om hem in den schilt te varen,
Daer ge uw broeder moest bewaren?
Godt die u aen 's hemels tin
Wou verheffen en vergroten
Kon, om dezen fellen smaet,
U, met een verstoort gelaet,
Uit uw' zetel nederstoten.

Schuw

Schuw de kreuple leugen toch;
Demp het zaet der snô gebreken;
Leer geen doornen voort te queken,
En verfoei het slinx bedrog;
Wil u tegen d'ondeugt kanten;
En wie oit met listigheit
Zyn eerwaerden vrient verleit,
Ei bewaer uw bloetverwanten:
Lacht de list u kunstig aen,
Ei wantrou 't vernuftig liegen
En het opgesmukt bedriegen
Die de staten doen vergaen.

Leer u tonge fix bewaren:
Werp de vlugge snaplust wech.
Draeg u aen het overleg,
Aen den raet der gryze hairen.
Spreek eerbiedig, kort, en klaer
Als gy voor Godts troon moet spreken.
Leer de handen uit te steken
Naer den ploeg, al valt het zwaer
In den akkerbou te werken;
Vrees geen arbeit, eelt of zweet,
Dan zal 't koren eer gy 't weet
Door Godts zegen u versterken.

Waarom zoud gy in 't gewoel
Van de zondaers u begeven?
Om de boosheit aen te kleven,
Nederzitten in den ſtoel
Van de ſpotters! zoud ge uw zeden
In den bloeityt van uw jeugt
Lokken uit de baen der deugt?
Zoud gy met oneffe ſchreden
Wandlen op de ſlimme paen,
Die de weelde ſtrooit met bloemen?
's Hemels ſtem zal u verdoemen,
En u in haer toorne ſlaen.

Wie zyn kruin ten hemel vyzel',
Hou u, ô myn zoon, toch ſtil.
Kus Godts allerhoogſten wil.
Dat uw harte zich verbryzel',
Onder d' edelſte Oppermacht
Zich vernedre, en bly van zinnen
't Kriele vleeſch lere overwinnen,
Eer Godts wraek in enen nacht
Van bedroefde tegenſpoeden
U wechſlingere in het vuur
Daer de knaging uur op uur
Van 't geweten zich zal voeden.

Hebt

Hebt ge een' vrient in tyt van nood
Als een gouden hemelzegen
Uit Godts milde hant verkregen,
Blyf hem minnen tot de doot.
Brei uw zinnen en uw zeden,
En alle uw genegentheên
t'Samen vrientlyk onder een
Met het richtſnoer van de reden,
En de zelen van de deugt.
Hou uw broeder meer in waerde
Dan het fynſte gout der aerde;
Want hy is u levensvreugt.

Eer de hagelblanke trouwe,
d'Onverlepte en groene min
Van een brave huisvriendin,
Ene goede en wyze vrouwe;
Min een huurling om zyn deugt,
Wen hy met gezwinde treden
Welgeſchikte en eerbre zeden
't Werk verrichte in zyne jeugt;
Prys hem om zyn zoete gaven,
Om zyn levendig verſtant.
Wil u wollig vee op 't lant
Voeden en met water laven.

Ziet ge uw kindren wel gedaen
Als olyvefpruiten bloejen,
Vrolyk, frifch en wakker groejen,
Om uw ronden tafel ftaen,
Leer hen dan hun Schepper kennen
In de dagen van hun jeugt,
Zich bevlytigen der deugt,
En met vreugde voort te rennen
Op het pat van Godts geboôn,
Buig hun hals om 't juk te dragen:
Zeg hen, dat in 't licht der dagen
Voor hen hangt de levenskroon.

Zyn 'er dochters, echte loten,
Eêl van zwier, en net befneên,
Welgemaekt van lyf en leên,
Uit uw' huwlyxftam gefproten!
Let voor al op haer gedrag
Hoe het lichaem te beftieren:
Leer haer deugt en goê manieren:
Laet toch geen verliefde lach
Hare fchoonheit oit bevlekken:
Ei verberg uit enkle kunft
Haer de ftralen van uw gunft
't Zal u zelf tot luifter ftrekken.

Trou

Trou u brave dochter uit
Aen een man, verrykt met gaven,
Die de Wysheit met de braven
In een rein geweten sluit,
Daer de werelt van mag zeggen:
Daer, daer gaet de wyze man,
Vers getreên in 't echtgespan,
Die de raetsels uit kan leggen.
Dat 's de noortstar van den echt,
d'Eêlste spiegel van de trouwe,
Die voor zyne lieve vrouwe
Frissche mirthekransen vlecht.

Hebt ge een huisvrou naer uw harte,
Breek dan noit uw echtverbont
Op de liefde vastgegront,
Zucht zy, ai verlicht haer smarte;
Troost haer met uw' wyzen raet;
Vaeg de tranen van hare ogen
Uit teêrhartig mededogen;
Kus haer nat bedaeut gelaet;
Duik in 't net gevlochten lover
Van haer lokken en haer min;
Geef dan nimmer ziel en zin
Aen een andre huisvrouw over.

Eer met een oprecht gemoet
Uwen vader, d'eer uws levens,
Uw vermaek en liefde altevens,
Die u teêr heeft opgevoet.
Min met een oprecht gewisse
Uwe moeder, die met smart
Uw moest dragen onder 't hart;
Toon veel dankerkentenisse
Voor hare ongeveinsde min,
Volg haer lessen en bevelen,
Wil u min haer mededelen,
Schik u naer heur' raet en zin.

Vrees den Heer met al uw krachten
Met een kinderlyk ontzag;
Zet zyn luister in den dag;
Dat uw bezige gedachten
Zich verliezen in Godts lof.
Hou zyn priesters, 't zout der aerde,
't Licht der werelt, hoog in waerde,
Godt verschaft u dubble stof
Om zyn deugden te trompetten,
Lustig, span uw krachten t' saem',
Eer Godts dienaers, prys zyn' naem,
En omhels zyn hemelwetten.

Geef

Geef den priester 't echte deel
Dat de Godtheit heeft bevolen;
Waerom zoud gy hier in dolen?
Godt begeert het niet geheel:
Neen, hy wil dat van de dieren,
d'Eerste vruchten van het velt,
's Priesters voorraetkamer zwelt,
Om de blyde feest te vieren
Op den welgepasten tyt;
Dat uw' wyn en offergaven
Zyn vermoeide geesten laven;
Want die zyn hem toegewyt.

Laet toch d'armen d'airen lezen;
Deel hen van uw voorraet mê;
Spys hen van uw offervee
Met een bly en dankbaer wezen.
Dan zie 'k met een milde hant
U toevloejen 's hemels zegen
Als een milden morgenregen;
En uw welvaert blyft in stant:
Geef zo veel 'er is van noden:
Deel den levenden vooral;
En verdraeg hem by geval
Wen hy offert aen een doden.

Och!

Och! loop niet ten klaeghuize uit,
Want daèr is een tyt van wenen:
Leen uwe oren naer het ſtenen,
Naer het droevige geluit
Van 't geſlacht dat gy ziet treuren.
Ween myn zoon, ai ween al mê
Ene zilte tranenzee.
Help de droeffenis opbeuren.
Spreek de kranken yvrig aen,
Eer de ziel hen mogt ontglippen
Met den adem hunner lippen.
Leer hen naer Godts troon te gaen.

En vooral dient ge op te merken,
Met een levendig gezicht,
In de kunſt dien gy verricht,
In uw woorden, in uw werken,
Op uw laetſte levensent
Eer de doot u mogt verraſſen,
Die geen koning is ontwaſſchen;
Die zo wel een harderstent
Als een ryxpaleis kan vinden:
Dan zult gy in eeuwigheit,
Wie u ziel ook lagen leit,
Aen de zonde u niet verbinden.

E Y N D E.